

Дейност на EASO по определяне на възрастта в Европа

Декември 2013 г.

European Asylum Support Office

Дейност на EASO по определяне на възрастта в Европа

Декември 2013 г.

SUPPORT IS OUR MISSION

Europe Direct е услуга, предназначена да ви помогне да намерите отговори на въпросите, които си задавате за Европейския съюз.

Единен безплатен номер (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Допълнителна информация за Европейския съюз можете да намерите в интернет (<http://europa.eu>).

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2014 г.

ISBN 978-92-9243-263-8

doi:10.2847/31273

© Европейска служба за подкрепа в областта на убежището, 2014 г.

Нито EASO, нито което и да е лице, действащо от нейно име, носи отговорност за начина, по който може да се използва информацията, съдържаща се в настоящия документ.

Съдържание

Съкращения и акроними	5
Резюме	6
Въведение	8
Методология	10
Събиране на информация.....	10
Консултиране с експерти.....	10
Структура на публикацията.....	10
Глава 1 – Обстоятелства за определяне на възрастта	12
1.1. Защо е необходимо определяне на възрастта?	12
1.2. Кога следва да се предприеме определяне на възрастта?	13
1.3. Кой следва да участва в определянето на възрастта?	14
1.4. Как следва да се извършва определянето на възрастта?.....	14
Глава 2 – Процедурни мерки и гаранции	15
Преглед на текущата практика	15
Определяне на процедурни мерки и гаранции	15
2.1. Висш интерес на детето.....	16
2.2. Съмнение.....	16
2.3. Грижи и настаняване	17
2.4. Последствия от отказа	17
2.5. Защита на данните	18
2.6. Задържане	18
2.7. Случаи по Регламента от Дъблин	19
2.8. Информирано съгласие	19
2.9. Най-малко инвазивен метод.....	20
2.10. Възможности за оспорване.....	21
2.11. Квалифицирани специалисти	21
2.12. Представител	22
2.13. Преходен статут	22
Глава 3 – Инструменти и методи за определяне на възрастта	23
Преглед на текущата практика	23
Мултидисциплинарен и цялостен подход.....	24
Преглед на използваните методи	25
3.1. Немедицински методи	25
3.1.1. Интервю (за определяне на възрастта).....	25
3.1.2. Разглеждане на доказателства под формата на документи	27
3.1.3. Приблизителна възраст въз основа на външен вид и поведение	28
3.2. Медицински методи.....	30
3.2.1. Стоматологичен преглед.....	30
3.2.2. Оценка на физическото развитие от педиатър	32
3.2.3. Психологически интервюта/тестове.....	33
3.2.4. Преглед на сексуалната зрелост.....	34
3.2.5. Рентген.....	36
Глава 4 – Вземане на решения	45
4.1. Оспорване на възрастта и запитване за определяне на възрастта.....	45
4.2. Оценка на достоверността и доказателствата.....	46
4.3. Допустима грешка.....	46
4.4. Разрешаване на спор относно възрастта	47

Глава 5 – Сътрудничество с други заинтересовани участници	48
Определяне на минимални стандарти	48
Заинтересовани участници	48
Деца.....	48
Персонал в дом за деца/приемен център	49
Членове на семейството и роднини	49
Междуправителствени организации (МПО).....	49
Специалисти от здравната и социалната сфера	49
Устни преводачи	50
Неправителствени организации (НПО)	50
Други държави членки и трети държави	50
Представители.....	50
Училища и учители.....	51
Социални служби	51
Засилване на сътрудничеството между агенциите	51
Глава 6 – Перспектива и практически стъпки	52
Бъдещи възможни методи.....	52
Ядрено-магнитен резонанс (ЯМР)	52
Ултразвук	54
Възможни източници на подкрепа	56
Използване на фондове на ЕС.....	56
Инструменти за определяне на възрастта	56
Списък с проекти и инициативи.....	56
Програма за обучение на EASO.....	56
Перспективи	57
EASO и определянето на възрастта	57
Данни	57
Библиография	58
Приложение 1 — Определения и речник	61
Приложение 2 — Правна и политическа рамка:	69
Приложими международни и европейски правни инструменти	69
Международна правна рамка	69
Правна рамка на Съвета на Европа	69
Правна рамка на Европейския съюз.....	70
Свързани документи от международната политика и политиката на Европа	73
Политическа рамка на Съвета на Европа	73
Рамка на политиката на ЕС.....	73
Насоки от международни организации	74
Доклади и изследвания.....	75
Приложение 3 — Обобщение на правните разпоредби	76
Приложение 4 — Национални правни и политически рамки: преглед на приложимите инструменти	86
Приложение 5 — Преглед на различните процедурни и гаранционни елементи, използвани понастоящем по време на процесите по определяне на възрастта	92
Приложение 6 — Преглед на методите за определяне на възрастта, използвани в отделните държави	94
Немедицински методи	94
Обикновено не провежда научна оценка за установяване на възрастта на кандидата	95

Съкращения и акроними

СДСД	Сдружение на директорите на службите за деца
СГСМ	Сдружение на Германия по съдебна медицина
AMIF	Фонд „Убежище и миграция“
ДПУ	Директива за процедурите за убежище
ВИД	висш интерес на детето
ОВИ	определяне на висш интерес
V_UMF	Bundesfachverband unbegleitete minderjährige Flüchtlinge
ОЕСУ	Обща европейска система за убежище
СоЕ САТ	Конвенция на Съвета на Европа за борба с трафика с хора
ИДП	информация относно държавата на произход
DA-AAR	Нидерландско сдружение на изследователите в областта на определянето на възрастта
ДР	Регламент от Дъблин
EASO	Европейска служба за подкрепа в областта на убежището
ЕК	Европейска комисия
Есарит	План за действие на Европейската комисия относно непридружени непълнолетни лица
ECFR	Харта на основните права на Европейския съюз
ECRE	Европейски съвет за бежанците и живеещите в изгнание
EMN	Европейска мрежа за миграцията
ЕМНИ	Европейска мрежа на настояническите институции
ЕС	Европейски съюз
Евродак	Европейската база данни за сравняване на дактилоскопични отпечатъци
FRA	Агенция на Европейския съюз за основните права
IARJ	Международна асоциация на съдиите в областта на бежанското право
МПО	междуправителствена организация
МОМ	Международна организация по миграция
ЯМР	ядрено-магнитен резонанс
ДЧ	държава членка
НЗК	национално звено за контакт
НПО	неправителствена организация
ПБТ	Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него
ДП	Директива относно признаването
ПДПУ	Директива за процедурите за убежище (преработена)
ДУП	Директива относно условията на приемане
ДВ	Директива за връщането
ПРД	Регламент от Дъблин (преработен)
ПДП	Директива относно признаването (преработена)
ПДУП	Директива относно условията на приемане (преработена)
ПРДЕ	програма „Разделени деца в Европа“
ДЕС	Договор за Европейския съюз
ТНВ	трафик на хора
ННЛ	непридружено непълнолетно лице
НРД	непридружено дете и дете, разделено от семействата му
КООНПД	Конвенция на ООН за правата на детето
ВКБОУН	Върховен комисар на ООН за бежанците
УНИЦЕФ	Детски фонд на ООН
ВИС	Визова информационна система

Резюме

Определянето на възрастта е важен, но и сложен и спорен въпрос, който е възможно органите да трябва да разгледат, за да определят дали дадено лице е възрастен човек или дете при обстоятелства, в които възрастта му е неизвестна. Това има за цел да се гарантира, че децата са защитени и са им осигурени условията, на които имат право по закон, както и за да се предотврати настаняването на възрастни лица сред деца и възползването от тяхна страна от допълнителни условия, като достъп до образование и осигуряване на представител, които не се предоставят на възрастни. Въпреки това, този въпрос е сложен, защото често лицата пристигат без документи или доказателства за своята възраст. Също така понастоящем няма метод, чрез който да се определи точната възраст на лицето и съществува безпокойство относно инвазивността и точността на използваните методи. Последствията от това са сериозни, тъй като то може да доведе до това дете да бъде третирано като възрастен или възрастен — като дете. Освен това методите следва да зачитат отделния човек и неговото човешко достойнство.

Следователно тази публикация има за цел да подчертае ключовите моменти съгласно международното, европейското и националното законодателство, които следва да се вземат под внимание при определяне на възрастта. Следните въпроси са определени като ключови и трябва да се вземат под внимание:

- висшият интерес на детето като основа в процедурите за определяне на възрастта;
- обстоятелствата, при които определянето на възрастта може да бъде законова и необходима цел;
- съответните процедурни мерки и гаранции следва да бъдат налице по време на процедурата за определяне на възрастта;
- възможните използвани методи, съответните им предимства и недостатъци и това, което е необходимо, за да се гарантира, че те отговарят на минималните изисквания на законодателството;
- ролята на други участници в процедурата за определяне на възрастта.

В допълнение към това съществуват и няколко референтни инструмента в помощ на ползвателите. Те включват:

- контролни листове в помощ на ползвателите при определяне на ключови въпроси за разглеждане;
- примери от практиката на държавите членки и експертни препоръки;
- всеобхватен речник с определения на използваните изрази, в който са посочени източникът на определението, както и случаите, в които даден израз може да бъде сбъркан с друг или определен или назован със сходно наименование;
- преглед на международните, европейските и националните законодателни и политически рамки, както и международни насоки относно практиката за определяне на възрастта;
- обобщение на законодателните разпоредби, тематично категоризирани според процедурната мярка или гаранция, за които те се отнасят, наред с препратка до съответния член от законодателството.

Всички използвани методи имат своите предимства и недостатъци, но все пак понастоящем наличният метод със сигурност определя точната възраст на лицето. Също така част от причината за разнообразието и различията на практика е фактът, че националното право и законодателство често определят кои методи държавите членки могат да ползват. Следователно на този етап беше сметнено, че вместо да се популяризира даден метод, препоръките следва да акцентират върху популяризиране на общите процедури и подходи, които осигуряват ефикасна и ефективна система, както предвижда правото на ЕС в областта на убежището и зачитат правата на децата.

Ключовите препоръки могат да се обобщят, както следва:

- Във всички предприемани действия висшият интерес на детето следва да бъде от основно значение.
- Определяне на възрастта следва да се предприема само ако има съмнения относно заявената възраст със законната цел да се определи дали лицето е възрастен или дете.
- Определянето следва да се извършва чрез мултидисциплинарен и цялостен подход.

- Преди предприемане на медицински преглед следва първо да се разгледат наличните документи или други форми на доказателство.
- Определянето на възрастта следва да се извършва при пълно зачитане на достойнството на лицето и следва да се избират най-неинвазивните методи.
- Лицата и/или техният представител следва да са съгласни с определянето на възрастта и следва да се поиска мнението им в съответствие с тяхната възраст и ниво на зрелост. Отказът да се подложат на определяне на възрастта сам по себе си следва да не води до отказ от правото на защита.
- За да могат лицата да дадат информирано съгласие, на тях и/или техния представител следва да се предостави информация относно метода, възможните последици от резултата на прегледа, както и последици от отказа да се подложат на медицински преглед. Тази информация следва да се предоставя безплатно и да се съобщава на език, който те разбират, или има разумни основания да се счита, че разбират.
- Ако лицето не се съгласи с резултата от определянето, следва то да разполага с възможност да оспори решението.
- На всички участващи лица следва да се предостави първоначално и текущо обучение, съответстващо на нивото на техните експертни знания. Това следва да включва обучение за нуждите на децата.

Въведение

Настоящата публикация е публикувана от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) съгласно нейния мандат, заложен в Регламент (ЕС) № 439/2010 ⁽¹⁾ и Плана за действие на Европейската комисия относно непридружени непълнолетни лица (2010–2014 г.) ⁽²⁾.

Признавайки, че определянето на възрастта е „критичен“ въпрос, който отключва редица процедурни и правни гаранции в рамките на законодателството, Планът за действие на ЕК по-специално призовава EASO да организира дейности по обучение за определяне на възрастта и да разработи най-добрите практики, свързани с условията за приемане, процедурите за убежище и интегрирането на непридружени непълнолетни лица, включително ръководство за определяне на възрастта. По този начин той подчертава разнообразието от процедури и техники, които понастоящем се използват в Европа, и по-специално поражда загриженост относно пропорционалността, надеждността и стандартите на процедурите.

Във връзка с това докладът по собствена инициатива на Европейския парламент относно ситуацията на непридружените непълнолетни деца, приет на 12 септември 2013 г. ⁽³⁾, „...призовава Комисията да включи в стратегическите насоки общи стандарти, основани на най-добри практики, свързани с метода за определяне на възрастта, които следва да включват определяне в рамките на много измерения и много дисциплини, да се извършват по научен, безопасен и справедлив подход, адаптиран към детето и към пола, със специално внимание към момичетата, от независими, квалифицирани практики и експерти; припомня, че определянето на възрастта трябва да се извършва при зачитане на правата и физическата неприкосновеност на детето и на човешкото достойнство, и че съмнението винаги следва да се тълкува в полза на непълнолетните лица; припомня също че медицински прегледи следва да се извършват само когато другите методи за определяне на възрастта са изчерпани и че винаги следва да е възможно резултатите от този вид определяне да бъдат обжалвани; приветства работата на EASO в тази област, която следва да се възприеме като основа за работа с всички непълнолетни лица“.

В този контекст целта на настоящата публикация е да се предостави практическа помощ на държавите членки в областта на определянето на възрастта. Настоящата публикация е необвързващ инструмент за тълкуване и прилагане на достиженията на правото на ЕС и следва да служи за референтен инструмент в помощ на лицата, определящи политиката, и служителите, работещи в сферата на развитието, преразглеждането или прилагането на политиката и процедурите за определяне на възрастта.

Определянето на възрастта е процедурата, с която органите се стремят да установят хронологичната възраст или диапазона на възрастта, или това дали лицето е възрастен или дете. Комитетът на ООН по правата на детето/Обща забележка № 6 гласи, че: определянето на дете за непридружено и разделено включва определяне на възрастта, при което следва да се вземе под внимание външният вид, но и психологическата зрелост. Определянето следва да се извършва по научен, безопасен и безпристрастен подход, адаптиран към детето и към пола, като се избягва всеки риск от нарушаване на физическата неприкосновеност на детето, при зачитане на човешкото достойнство. Определянето на възрастта следва да се използва само когато има основания за сериозни съмнения относно възрастта на лицето. Това може да включва разнообразие от процеси или процедури, извършвани или поотделно, или в комбинация, като: анализ на документите, интервю, рентген, физически или друга форма на преглед. Целта на определянето на възрастта е да се установи дали лице, чиято възраст е неизвестна, е възрастен или дете. Това се отнася до правата и третирането на лицето, по-специално при деца, които е възможно по невнимание да бъдат настанени сред възрастни.

Определяйки детето като „всяко лице, ненавършило 18-годишна възраст, освен ако съгласно приложимото към детето право пълнолетие не се навършва по-рано“, Конвенцията на ООН за правата на детето предвижда също в член 13, че „висшият интерес на детето е първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи“. Тази разпоредба, която се счита също за подкрепяща концепция и ръководен принцип в тълкуването на цялата Конвенция на ООН за правата на детето, е заложена дори и в по-общи условия, в Хартата на основните права на Европейския съюз. Член 24 от Хартата предвижда, че „При всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение“. Както Конвенцията на ООН за правата на детето, така и Хартата на основните права на Европейския съюз предвиждат специални права и закрила за децата в допълнение към тези, предвидени за възрастните. Този специален акцент върху децата е отразен също и в правната и политическата

⁽¹⁾ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX:32010R0439>

⁽²⁾ План за действие на ЕК относно непридружени непълнолетни лица (2010–2014 г.) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/bg/ALL/?uri=CELEX:52010DC0213>

⁽³⁾ <http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/summary.do?id=1303009&t=d&l=en>

рамка на ЕС, както е предвидено в приложението, по този начин гарантирайки общи и минимални стандарти, които осигуряват гаранции за децата.

Определянето на възрастта би оказало значителни и широкообхватни последици за отделните лица, техните права и осъществяването на определени разпоредби относно правата и гаранциите. Въпреки това въпросът е и сложен, защото понастоящем не съществува метод, при който може да се определи точната възраст на лицето. Допустима грешка винаги ще има и затова възможността лицето да бъде погрешно определено като възрастен или дете остава.

Целта на настоящата публикация е да насърчи добрата многонационална и европейска практика и да осигури ресурс в помощ на държавите членки, които желаят да развият своите практики по определяне на възрастта. Ще се акцентира също и върху гарантиране на принципа на висшия интерес на детето и на зачитането на по-широките права на детето. Целта на настоящата публикация е да вдъхнови ефективни и ефикасни процеси за определяне на възрастта и да подпомогне държавите членки при укрепване и гарантиране на процедурните стандарти, като подчертава процедурите, съответстващи на националните и международните насоки, и тези на ЕС.

Макар че целта на настоящата публикация е да разгледа определянето на възрастта в конкретната област на убежището, тя може също да послужи и като полезен източник в други области, в които определянето на възрастта е ключово, като установяване на самоличността на деца във връзка с определяне на тяхната наказателна отговорност, жертви на трафик или достъп до временно разрешително за пребиваване съгласно Директивата за санкции срещу работодателите, определяне на възрастта за целите на условията на приемане и връщане, както и всички имиграционни процедури с мигриращи непридружени или разделени деца, които включват определяне на възрастта.

През последните години този въпрос е засегнат в редица изследвания на национално и международно равнище, вкл. това на ЕС. Макар че в никое от изследванията не е разгледана едновременно ситуацията във всички държави членки и действително не всички държави членки са обхванати от изследванията, във всички доклади е достигнато до сигурното заключение, че в европейските държави не съществува общ подход към определянето на възрастта ⁽⁴⁾. В някои случаи са налице различни практики не само на равнището на държавите членки, но и в рамките на държавите членки на регионално равнище.

Въпреки това намерението на EASO с настоящата публикация не е да се застъпва за общ подход към определянето на възрастта, нито за „един най-добър начин“ за това. Понастоящем не съществува метод, който може да установи точната дата на раждане на отделното лице. Въпреки това, независимо от прилагания метод, е ключово да се наблегне върху гарантирането на ефикасни и ефективни процедури, а държавите членки имат задължението да гарантират, че техните процедури: а) зачитат правата на децата; б) оказват положително въздействие; в) са възпроизводими; г) са ефикасни и ефективни; д) са устойчиви.

Докато настоящата публикация е насочена главно към служителите от областта на политиките, тя ще бъде приложима и към оперативните служители, както и към други действащи лица, участващи в работата с деца. Тези участници могат да включват правни практики, социални работници или настойници, чието специално задължение е грижата или благополучието на детето.

⁽⁴⁾ Европейски държави се отнася до държавите – членки на ЕС, както и Норвегия и Швейцария.

Методология

Настоящата публикация е разработена след проучване на документи, формална (въпросник на EASO за определяне на възрастта) и неформална консултация с всички държави членки, както и Норвегия, Швейцария, Австралия, Нова Зеландия, Съединените американски щати, Европейската комисия, Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA), организации в областта на правата на човека и настоящността, групи за правата на детето, членове на съдилища и трибунали, УНИЦЕФ, ВКБООН и независими експерти, включително тези от медицинската професия.

Събиране на информация

Настоящата публикация представя информация, събрана в периода на провеждане на изследвания по темата от септември 2011 г. до юли 2013 г.

Съдържанието и документите за публикацията са почерпени от редица източници, включително материали, събрани от редица експертни срещи, проведени от EASO през 2012 г. В рамките и обхвата на изследването бяха проверени редица специализирани хартиени и електронни източници. Пълна справка може да бъде намерена в библиографията.

В ръководството са отразени свързани насоки и примери за добра практика от държавите членки. Когато е приложимо, те включват констатациите на ЕС и националната съдебна практика.

В допълнение към практиката на държавите членки са включени съответните насоки и материали, произлизащи от други източници, включително МПО, НПО, съдилища и трибунали, социални услуги и медицински професии.

Консултиране с експерти

През ноември 2012 г. беше представен проект на резюме на настоящата публикация на участващите членове на срещата на експертите на EASO относно нейното съдържание и обхват. Членовете бяха приканени да го прегледат и отправят коментари. Първият проект на резюме беше и изпратен на националните точки за контакт на държавите членки, за го използват при предоставяне на допълнителна информация и принос, които формираха основата за настоящата публикация. След това, през август 2013 г., проект на публикацията с обяснителни бележки беше изпратен на референтната група от експерти от всички държави членки, присъединени или все още не присъединени държави, Европейската комисия и Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA).

В допълнение към това редица агенции, органи и организации с опит в определянето на възрастта, които са участвали в експертните срещи на EASO относно определянето на възрастта, също допринесоха за тази референтна група. Участниците бяха следните: ВКБООН, УНИЦЕФ, „Спасете децата“, програмата „Разделените деца в Европа“ (ПРДЕ), ECRE, IARLJ, Франция Terre d'Asile, Bundesfachverband unbegleitete minderjährige Flüchtlinge (B_UMF), Сдружението на директорите на службите за деца (СДСД), Arbeits Gemeinschaft für Forensische Altersdiagnostik (AGFAD) и Върховния трибунал (Камара за имиграция и убежище). Всички членове на референтната група бяха приканени да коментират и всички коментари бяха взети под внимание, повечето от които бяха приложени. Макар че за публикацията имаше полза от вложените усилия от членовете на съдилища и трибунали, това не означава, че тя е получила съдебно одобрение. Освен това следва да се отбележи, че съдържанието не отразява непременно позицията на членовете на референтната група, а окончателното решение за включването на съдържанието ще вземе EASO.

Структура на публикацията

Съдържанието на публикацията е разделено както следва: глава 1 се отнася до **обстоятелствата на определянето на възрастта**. Като такава, в нея са очертани обстоятелствата, при които следва да се извърши определяне на възрастта, причините за определяне на възрастта, различните процедури, които да бъдат следвани, и съответните участници. Това е последвано в глава 2 от задълбочено разглеждане на **процедурните мерки и гаранции**. В нея е разгледано приложението на принципа на „висшия интерес на детето“, като са подчертани правата на детето, които да се вземат под внимание, и са осигурени процедурни гаранции, за да се гарантира прилагането на тези стандарти. В глава 3 се разглеждат по-подробно използваните **инструменти и методи за определяне на възрастта**. Целта е да се даде преглед, както и да се улесни

обменът на информация и експертни знания. Тя предоставя преглед както на медицинските, така и на немедицинските методи по обективен, основан на доказателства и балансиран начин. Надграждайки върху методите за прилагане, процедурите и гаранциите, в глава 4 се отдава внимание на тяхното приложение във **вземането на решения**. По-специално, тя обхваща въпросите, свързани с оценяването на доказателствата, информирането на кандидата за решението и възможностите за обжалване. След това в глава 5 от насоките се разглежда въпросът за **сътрудничеството с други участници**; тя очертава ролите на възможните заинтересовани страни в определянето на възрастта, включително сътрудничество и връзки с МПО, НПО, национални социални служби, медицински специалисти, настойници, представители, преводачи и др. И накрая, глава 6 е съсредоточена върху **перспективите** и разглежда **следващите практически стъпки**. Тук ще откриете преглед на възможните бъдещи методи, възможните оперативни и практически мерки, механизми за качество и инструменти, налични в момента, както и информация относно използването на фондовете на ЕС. В приложението ще откриете библиография, определения и речник, правна политика и рамка, обобщение на правните разпоредби и прегледи на различните процедурни елементи и елементи на гаранциите, които понастоящем се използват по време на процедурата по определяне на възрастта, както и използваните в отделните държави методи за определяне на възрастта.

Глава 1 – Обстоятелства за определяне на възрастта

Настоящата глава очертава обстоятелствата, при които може да се извърши определяне на възрастта. В нея са разгледани също и причините за оценка на възрастта, различните процедури, които трябва да се следват, и съответните участващи лица.

1.1. Защо е необходимо определяне на възрастта?

Определянето на възрастта е необходимо, за да се определи дали лицето е възрастен или дете, когато съществуват съмнения относно посочената възраст. Докато за нас в Европа възрастта може да е очевидна, статистиката, събрана от УНИЦЕФ, показва, че в развиващия се свят раждането се регистрира само при половината от децата под 5-годишна възраст ⁽⁵⁾. Децата може да пристигат без документи за самоличност или пребиваване, които да удостоверят тяхната (самоличност и) хронологична възраст. Освен това някои лица може да представят документи, но тяхната автентичност е възможно да бъде под въпрос и/или да не бъдат снетени за достатъчно доказателство за възрастта.

Конвенцията на ООН за правата на детето (наричана по-нататък КООНПД) определя детето като всяко лице, ненавършило 18-годишна възраст, освен ако съгласно приложимото към детето право пълнолетие не се навършва по-рано (член 1). Следователно е важно възрастта и самоличността на лицето да бъдат известни, защото така се определя дали и за какъв период то се ползва със специалните права на дете, предвидени от Конвенцията, както и съответното национално законодателство.

Въпреки това държавите членки изпитват безпокойство във връзка с това също и от риска непридружените деца да бъдат настанявани в среда за възрастни и обратното. Следователно определянето на възрастта може да бъде необходимо, за да се избегне настаняването или задържането на деца с възрастни. Възможно е и някои възрастни съзнателно да се опитват да се представят за деца, за да се възползват от допълнително предоставяните предимства. Затова е необходимо да се гарантира, че децата ще се възползват от допълнителните предимства и подходящите гаранции, както и да се предотврати възрастни да се представят за деца и да се възползват от предимства, на каквито нямат право.

Прегледът на молбите за международна закрила, подавани от деца, може да подлежи на различни процедурни мерки и стандарти от тези, за подаваните от възрастни (прилагане на тежест на доказване, стандарт на доказване и принципа на съмнението (вж. Насоки за национална закрила на ВКБООН № 8). По подобен начин видът молби на деца може доста да се различава от тези на възрастните (принудителен/ранен брак, принудително набиране на (непълнолетни) войници, генитално осакатяване на жени (извършвано главно на момичета).

Освен това много други права и отговорности са свързани с възрастови ограничения. Имайки предвид значението, отдавано на възрастта в държавите – членки на ЕС, установяването на „възрастта“ ще улесни процеса на тяхната интеграция. Определянето на възрастта може да се счита за уместно не само за предоставянето на убежище, но и в други аспекти от живота на лицето. Определянето на възрастта следователно е необходимо, за да подпомогне децата да осъзнаят своето право на този аспект от самоличността. На практика децата придобиват права, губят привилегии и придобиват задължения на различна възраст, дори и преди навършване на 18 години.

Неизчерпателният списък по-долу показва примери, които могат да включват:

- имиграционни процедури;
- възраст, на която е позволено сключването на брак;
- съгласие за сексуални отношения;
- съгласие или отказ от получаване на здравни грижи;

⁽⁵⁾ Unicef, The State of the world's children 2011: Adolescence — An age of opportunity (February 2011) (Състоянието на децата по света' 2011 г.:

Юношество — Период на възможности (февруари 2011 г.)), достъпен на: http://www.Unicef.org/publications/index_57468.html

Unicef, Документ за обсъждане, 'Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography (April 2011) („Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки (април 2011 г.), достъпен на: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf

Unicef, 'Identification of unaccompanied and separated children: exploring age assessment challenges' („Идентифициране на непридружени и разделени деца: разглеждане на предизвикателствата на определянето на възрастта“), Информационен документ и документ за обсъждане;

Unicef: 'Age assessment: A technical note' (January 2013) („Определяне на възрастта: Техническа бележка“ (януари 2013 г.), достъпен на: http://www.unicef.org/protection/files/Age_Assessment_Note_final_version_%28English%29.pdf

- влизане във войската/задължителна военна служба;
- участие в състезателни спортове;
- минимални възрастови ограничения относно заетостта;
- възраст за носене на наказателна отговорност;
- процедурни гаранции за деца в рамките на наказателноправните системи.

1.2. Кога следва да се предприеме определяне на възрастта?

Както е видно от таблицата по-долу, „кога“ обхваща както момента на определяне на възрастта, така и ситуациите, които налагат. Отговорите на въпросника на EASO относно определянето на възрастта показват, че то се извършва при следните обстоятелства:

Период	Основания за определяне на възрастта
18 държави – на всякакъв етап	25 държави – когато твърдението за дете е съмнително
16 държави – при пристигане	15 държави – когато автентичността на документите е поставена под съмнение
8 държави – преди интервю	12 държави – когато твърдението за възрастен е съмнително
4 държави – в рамките на седмица след кандидатстването	2 държави – когато е необходимо възрастта да бъде определена с оглед на наказателната отговорност
4 държави – в рамките на месец след кандидатстването	2 държави – като рутинна практика
4 държави – преди първоначалното решение	

Резолюция 97/С 221/03 на Съвета от 26 юни 1997 г. относно непридружени непълнолетни лица, които са граждани на трети държави, предвижда насоки за третирането на непридружени непълнолетни лица във връзка с въпроси като условията за тяхното приемане, престой и връщане, а в случай на лица, търсещи убежище, провеждането на приложими процедури. Относно този въпрос, свързан с определянето на възрастта, член 4 от тази резолюция на Съвета предвижда, че:

„а) По принцип непридружено лице, търсещо убежище, което твърди, че е непълнолетно лице, трябва да предостави доказателство за възрастта си.

б) Ако не е налично такова доказателство или съществуват сериозни съмнения, държавите членки може да извършат оценка на възрастта на лицето, търсещо убежище. Определянето на възрастта следва да се извършва обективно.“

Макар че понастоящем не съществува общо тълкуване на значението на „сериозни съмнения“, е ясно, че определянето на възрастта следва да не бъде стандартна или рутинна практика. Също така Директивата на Европейския парламент и на Съвета относно общи процедури за предоставяне или отнемане на международна закрила (преработена) (наричана по-нататък ПДПУ) предвижда, че **преди да се пристъпи към медицински прегледи, първо трябва да се обърне внимание на общите твърдения и други свързани показатели**. Затова може да се изтъкува, че само когато не съществуват доказателства или когато наличните доказателства не подкрепят твърдението, че лицето е дете, следва да се предприеме определяне на възрастта. Това следва да бъде **приложимо в случаи, в които е поставено под съмнение както твърдението за възрастен, така и за дете**.

Член 8 от КООНПД предвижда, че:

„1. Членуващите държави се задължават да зачитат правото на детето да запази своята идентичност, включително националност, име и семейни връзки, признати от закона, без незаконна намеса.

2. Когато детето е незаконно лишено от някой или всички елементи на своята идентичност, членуващите държави предоставят подходящо съдействие и закрила с оглед бързо да възстановят неговата идентичност.“

Определяне на възрастта следва да не се извършва, когато има приемливи основания за съмнение относно твърдението; като такова, то следва да не се извършва като рутинна практика. Въпреки това в случаи, когато се приеме, че лицето е дете, но възрастта му е неизвестна, също може да бъде подходящо да се извърши определяне на възрастта. Това следва да се направи в съответствие с правото на детето да съхрани своята самоличност или за да може да се ползва с правата и предимствата, свързани с неговата възраст.

Препоръка на FRA

В своя сравнителен доклад относно разделени, търсещи убежище деца в държавите — членки на Европейския съюз, Европейската агенция за основните права (FRA) предвижда, че „Определянето на възрастта следва да се използва само когато има основания за сериозни съмнения във възрастта на лицето“.

1.3. Кой следва да участва в определянето на възрастта?

Понастоящем не съществува конкретно законодателство, което да определя кой следва да участва или да не участва в определянето на възрастта. На практика много различни лица могат да вземат в голяма степен участие в процедурата, въпреки че следва да се отбележи, че „кой“ ще участва отчасти ще зависи от следвания метод или процедура.

На практика участващите в определянето на възрастта зависят от обстоятелствата и етапа на процедурата. Например тя може да включва 1) тези, които въз основа на допустимо съмнение, предлагат да се извърши определяне на възрастта (правоприлагащи органи, социални служби и др.); 2) тези, които извършват определянето на възрастта (социални служби, педиатри, детски психолози, специалисти от медицинската практика); 3) тези, които имат компетентността да вземат окончателни решения въз основа на резултатите от определянето на възрастта (съдебни органи).

Освен това Директивата относно процедурите по предоставяне на убежище и нейният преработен текст се позовават на разпоредби, свързани с включването и участието на детето и неговите представители, както и предвиждащи, че определянето на възрастта следва да се извършва единствено от „квалифицирани медицински специалисти“⁽⁶⁾. Освен да се гарантира зачитането на правата на децата, е важно също децата да са наясно и да разбират всички задължения, като изисквания за сътрудничество с органи и предоставяне на документи или други доказателства, свързани с тяхната възраст. Те следва да се обяснят на детето с помощта на неговия представител на език, който те разбират, и съобразено с тяхната възраст и зрелост.

Препоръка на ПРДЕ

В своя Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа⁽⁷⁾, ПРДЕ поддържа, че „Определянето на възрастта следва да се извършва от специалисти, които а) са независими (чиято роля не е в потенциален/реален конфликт с интересите на лицето); б) имат подходящите експертни знания (адекватно обучени); и в) са запознати с етническия и културен произход на лицето.“

1.4. Как следва да се извършва определянето на възрастта?

Определянето на възрастта следва да се извършва в съответствие с КООНПД, и по-специално при зачитане на ключовите принципи за недискриминация, висшите интереси на детето, правото на живот, оцеляване и развитие и зачитане на мненията на детето⁽⁸⁾. Други членове, приложими в контекста на начина на определяне на възрастта включват съхраняване на идентичността (член 8), закрила от всякакви форми на насилие (член 19) и деца—бегълци (член 22).

Освен това Върховният комисар на ООН по правата на човека издаде общ коментар (№ 16) относно правото на зачитане на личния живот, семейството, дома и кореспонденцията, и защитата на честта и репутацията. В него е заявено, че всяко лице има право да бъде защитено от произволна намеса в неговия личен живот. Общият коментар предвижда още, че лицата имат право да разберат какви техни лични данни се съхраняват и за какви цели. Това подкрепя идеята, че определянето на възрастта следва да не се предприема без уважителна причина и също—че детето следва да бъде уведомено каква според държавата е неговата възраст и как тя е достигнала до това решение.

Приложимото законодателство на ЕС, в което е предвиден начинът за извършване на определянето на възрастта, може да бъде намерено в приложение 2, „Правна политическа рамка“. В допълнение към законодателството, което е специално насочено към ситуацията на определяне на възрастта, е обхванато и законодателство, което е непряко свързано, защото например се отнася до въпроса за защита на данните или медицинските процедури.

Препоръка на FRA

В своя сравнителен доклад относно разделените, търсеци убежище деца в държавите — членки на Европейския съюз, Европейската агенция за основните права предвижда, че „ако се счита за важно извършването на медицински преглед, детето трябва да даде своето информирано съгласие за процедурата, след като всички последствия за здравето и правни последствия са му обяснени по прост, разбираем за детето начин и на език, който детето разбира. Определянето на възрастта следва да се извършва по подходящ за пола начин от независими експерти, запознати с културния произход на детето, и при пълно зачитане на достойнството на детето. Признавайки, че определянето на възрастта не може да бъде точно, в случай на съмнения органите следва да третират лицето като дете и да предоставят право на обжалване на решенията в резултат на определянето на възрастта.“

⁽⁶⁾ ПДПУ, член 25.

⁽⁷⁾ ПРДЕ, Position Paper on age assessment in the context of separated children in Europe (Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа) (2012 г.), достъпен на: <http://www.separated-children-europe-programme.org>

⁽⁸⁾ КООНПД, членове 2, 3, 6 и 12.

Глава 2 – Процедурни мерки и гаранции

В настоящата глава са очертани минималните процедурни мерки и гаранции, свързани с определянето на възрастта, предвидени в законодателната рамка на КООНПД и ЕС. Тя разглежда прилагането на принципа на „висшия интерес на детето“, подчертавайки правата на детето, които трябва да се вземат под внимание, и осигурявайки гаранции, с които да гарантира, че тези стандарти се прилагат. В допълнение към това са повдигнати също ключови въпроси като прилагането на регламента от Дъблин в случай на деца, задържане, какво да се вземе под внимание, когато детето достигне „преходен статут“ и настаняване на непълнолетни лица, чиято възраст е оспорвана.

Преглед на текущата практика

Държавите членки бяха приканени да опишат елементите на гаранциите и процедурните елементи, които понастоящем използват по време на процеса по определяне на възрастта ⁽⁹⁾.

В приложение 4 можете да намерите преглед на практиката, посочена от държавите членки и други участващи държави в техните отговори на въпросника на EASO относно определянето на възрастта.

Отговорите разкриха, че по време на процеса по определяне на възрастта са приети следните процедурни елементи и елементи на гаранцията.

От 30-те държави, участвали във въпросника:

- 26 държави са уведомили кандидата за причините за определянето;
- 25 държави са третирали лицето като дете до получаване на резултатите от определянето;
- 24 държави са получили информирано съгласие преди определянето;
- 24 държави са информирали кандидата за резултатите на език, който той/тя разбира;
- 24 държави са информирали кандидата за последствията и вероятния резултат от определянето;
- 22 държави са дали на кандидата възможността да откаже да се подложи на определяне на възрастта;
- 19 държави са заявили, че кандидатът е получил помощта на независимо лице по време на процеса;
- 19 държави са уведомили кандидата относно неговото/нейното право на обжалване/възможности за оспорване;
- 18 държави са разгледали съмнението в полза на кандидата;
- 16 държави са заявили, че отказът от подлагане на медицински преглед не е довел до автоматично определяне като възрастен;
- 13 държави са информирали кандидата относно последствията за здравето от използваните процедури;
- 10 държави са опитали други подходи преди да стигнат до прегледи за определяне на възрастта.

Определяне на процедурни мерки и гаранции

По-долу ще откриете описание на процедурните мерки и гаранции, свързани с определянето на възрастта. Те са базирани на членовете на КООНПД, който е първият международно обвързващ договор в областта на правата на децата, както и членовете на директивите на ЕС. Включени са както оригиналните разпоредби, така и техните преработени текстове, тъй като оригиналната разпоредба остава приложимата версия за някои държави членки. Във връзка с това контролните листове следва да се разглеждат в светлината на всяко национално законодателство.

Тези стандарти са важни, тъй като налагат общите стандарти, които ние всички сме одобрили, и определят параметрите на Общата европейска система за убежище (ОЕСУ). По този начин при определянето на политики или в процеси по прилагане е важно те да съответстват на стандартите, които сме определили като ключови за гарантирането на хуманна, справедлива и безопасна система.

Тъй като висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение във всички предприети действия, първо е разгледан той, а останалите процедурни мерки и гаранции са разгледани по-долу в азбучен ред.

⁽⁹⁾ Използвайки критериите, определени в „изявлението за добра практика“ на програма „Разделени деца в Европа“ (ПРДЕ), както и минималните стандарти, определени от директивите на ЕС в областта на убежището.

2.1. Висш интерес на детето

Във всички действия, свързани с деца, независимо дали са предприети от публични органи или частни институции от първостепенно значение трябва да бъде висшият интерес на детето⁽¹⁰⁾. Следователно решението за предприемане на определяне на възрастта и избраните методи за определяне на възрастта също следва да са от първостепенно значение във връзка с висшият интерес на детето. За да се определи висшият интерес на детето, е необходимо да се вземат под внимание обстоятелствата около детето, както и по какъв начин въпросното действие ще повлияе на други права, предоставени на детето. В конкретния случай на определяне на възрастта следва също да се отчете видът метод, както и извършваните процеси, и съвместимостта на метода с правните разпоредби, съдържащи се в европейското законодателство. Допълнителна информация относно използваните понастоящем методи, включително SWOT анализ⁽¹¹⁾ и препоръки могат да бъдат намерени в глава 2 — Инструменти и методи за определяне на възрастта.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за отчитане на висшият интерес на детето	
КООНПД 3 ДПУ 17 (х) 6 ДПУ 25.1 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5 ПРД 6.3 ПДУП 23.1-2 ДВ 17.5	Преди да се предприеме каквото и да е действие отдадено ли е първостепенно значение на висшият интерес на детето?	
	Това документирано или записано ли е?	
	В оценяването на висшият интерес отчетени ли са фактори, като: а) необходимост от определяне; б) зачитане на достойнството на лицето; в) инвазивност на метода; г) надеждност на резултата; и д) предимства на определянето, както и всякакви други свързани фактори?	
	Участвало ли е детето във вземането на решение, включително поискано ли е неговото мнение и/или това на неговия настойник или представител съгласно неговата възраст и зрелост?	
	Ако въпросът дали предприемането на действие би било във висш интерес на детето е обсъждан, предложеното решение преразгледано ли е?	
	Това документирано или записано ли е?	
	От решенията видно ли е дали висшият на детето е отчетен и балансиран спрямо други възможни интереси?	
	Има ли доказателства, че работещите с детето (преводчици, представителят, извършващите определянето на възрастта) разполагат с необходимите експертни знания за извършване на своите задължения съгласно принципа на висшият интерес?	

2.2. Съмнение

Съмнението е значителна гаранция в областта на определянето на възрастта; по-специално, защото никой от текущите методи за определяне на възрастта не е способен с точност да определи дадена възраст. Въпросът за съмнението се усложнява допълнително в случаите на определяне на възрастта, защото трябва да се приложи на две нива. Първо, по време на процеса и докато продължава да съществува съмнение⁽¹²⁾, то следва да се тълкува в полза на лицето и лицето да се третира като дете. Второ, принципът на съмнението е приложим в случаи, когато е задължение на кандидата да обоснове молбата за международна закрила, но твърденията на кандидата не са подкрепени с документи или други доказателства, стига условията в член 4.5 от ПДП член 4.5 да са изпълнени⁽¹³⁾.

Съгласно ПДПУ и Коментар 6 на Генералния комитет на ООН, ако продължи да съществува несигурност и след определянето на възрастта, съмнението следва да се тълкува в полза на лицето, така че ако съществува възможност лицето да е дете, тя или той да бъдат третирани като такива⁽¹⁴⁾.

⁽¹⁰⁾ Хартата на основните права на Европейския съюз (член 24), Конвенция на ООН за правата на детето (член 3).

⁽¹¹⁾ SWOT анализът е техника, която посредством проста, но полезна рамка, позволява да се определят силните страни, да се подчертаят слабите, да се установят и преодолят заплахите и да се открият допустимите възможности. Силните и слабите страни често са базирани на фактори, които са присъщи за метода, докато възможностите и заплахите обикновено са свързани с външни фактори. Следователно SWOT анализът понякога се нарича „Вътрешен—външен анализ“ или „ВВ Матрица“. За повече информация относно SWOT: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm

⁽¹²⁾ ПДПУ, член 25, ПБТ 13, СоЕ, член 10 и КПД, член 2.

⁽¹³⁾ а) кандидатът е положил сериозни усилия, за да обоснове своята молба;

б) всички приложими елементи на разположение на кандидата са представени и е дадено удовлетворително обяснение относно липсата на други приложими елементи;

в) твърденията на кандидата са сметени за последователни и достоверни и не противоречат на наличната специална и обща информация, свързана със случая на кандидата;

г) кандидатът е кандидатствал за международна защита възможно най-рано, освен ако кандидатът не може да докаже уважителна причина да не го направи по-рано; и

д) установена е общата истинност на кандидата.

⁽¹⁴⁾ ПДПУ, член 25.5 и ПБТ, член 13.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за тълкуване на съмнението	
КООНПД 12 КООНПД 16 ПДПУ 25.5 ДП 4.5 ПДП 4.5 ПБТ 13 СоЕ САТ 10	Ако възрастта е несигурна и има причини да се смята, че лицето е дете, считано ли е то за дете до потвърждаване на възрастта?	
	Ако все още съществуват съмнения след прегледите за проверка на възрастта, кандидатът счита ли се за дете?	
	Ако не е съмнението не е изтълкувано в полза на лицето, записани/документирани ли са причините за това по подробен и ясен начин?	
	Решението съмнението да не се тълкува в полза на лицето одобрено ли е от служител по надзора?	
	В случаите, когато съмнението не е изтълкувано в полза на лицето, детето и/или неговият настойник/представител уведомени ли са били за това наред с причините за това?	
	Когато участва повече от една агенция/организация, съгласни ли са всички с резултата?	
	Ако между агенциите съществува несъгласие, то документирано ли е?	

2.3. Грижи и настаняване

Грижите и настаняването са от голямо значение за всички деца, тъй като е от съществено значение те да отговарят на техните специфични нужди. В много случаи възрастта на детето определя вида и продължителността на грижите и настаняването, които им се осигуряват. Освен това, ако детето е определено на повече от 16 години ⁽¹⁵⁾, това може да е решаващо дали то да бъде настанено в център заедно с възрастни.

Правна разпоредба	Примерен контролен лист за определяне на грижите и настаняването	
КООНПД 4 КООНПД12 КООНПД 16 КООНПД 20 КООНПД 21 КООНПД 25 КООНПД 27 ДУП 19.2 ПДУП 11.2 ПДУП 23.1 ПДУП 23.5 ПДУП 24.2	Когато се взема решение какви грижи и настаняване (включително персонал и съоръжения) са най-подходящи за лицето, тяхната възраст и ниво на зрелост и специфичните им нужди взети ли са под внимание?	
	Когато е установено, че във висш интерес на непридружено дете на 16 години или повече е то да бъде настанено в център за настаняване на възрастни лица, търсеци убежище, това било ли е съгласувано с детето и/или неговия представител, и получено ли е тяхното съгласие?	
	Когато е установено, че е във висш интерес на непридружено дете на 16 години или повече да бъде настанено в център за настаняване на възрастни лица, търсеци убежище, причините за това записани/документирани ли са?	
	В случаите, когато възрастта остане оспорвана, по-специално когато съществува съмнение относно това дали лицето е дете, установява ли се с оценка на висшия интерес по какъв начин лицето да бъде настанено?	
	Решението относно грижите и настаняването документирано и обосновано ли е?	
	Ако решението относно грижите и настаняването е било оспорено, то било ли е преразгледано от служител по надзора?	
	В случаи на спор относно уместността на предоставените грижи и настаняване, лицето и неговият настойник/представител информирани ли са относно начините, по които могат да оспорят или обжалват това решение?	

2.4. Последствия от отказа

Разпоредбите на ПДПУ ⁽¹⁶⁾ предвиждат отказът на искането за предоставяне на убежище да не се основава единствено на отказа от подлагане на медицински преглед. Освен това фактът, че непридруженото непълнолетно лице е отказало да се подложи на такъв преглед не възпрепятства решаващия орган от това да вземе решение по молбата за убежище. Преди да се вземат решения по този въпрос следва да се вземат под внимание причините и основанията за отказ от извършване на определяне. Имайки предвид последствията, които това ще окаже върху достъпа до специални предимства за деца, държавите членки следва също внимателно да обмислят дали отказът от подлагане на медицински преглед следва да доведе до разглеждането на тяхното искане в рамките на процедурите за възрастни.

⁽¹⁵⁾ ПДУП, член 24.2.

⁽¹⁶⁾ Член 25, параграф 5.

Правна разпоредба	Примерен контролен лист за определяне на последствията от отказа	
КООНПД 12 КООНПД 13 КООНПД 16 ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5 ДП 4.5 ПДП 4.5	Възможно ли е съгласие да бъде оттеглено, ако се счита, че процесът не би бил във висшия интерес на детето?	
	Възможно ли е съгласие да бъде оттеглено, ако се счита, че процесът би нанесъл физически или умствени вреди?	
	Проверено ли е дали лицето разбира процеса по определяне на възрастта?	
	Лицето получило ли е информация относно последствията при решение да не се подложи на определяне на възрастта?	
	Лицето имало ли е възможността да обясни причините за отказ от подлагане на определяне на възрастта и записани ли са тези причини?	
	Отказът подкрепен ли е от настойника/правния представител?	
	Може ли ясно да се докаже, че решението за отказ от кандидатстване за предоставяне на убежище/международна закрила не е основано единствено на отказа на лицето да се подложи на определяне на възрастта?	

2.5. Защита на данните

Всички, участващи в процеса по определяне на възрастта, следва да разберат и да се задължат от изискванията за защита на данните. Освен това преди споделяне на информацията относно лицето, следва да бъде получено неговото информирано съгласие. Също така информацията следва да се събира и използва само за целите на определянето.

Правна разпоредба	Контролен лист за защита на данните	
КООНПД 16 Защита на автоматичното обработване на лични данни на лицата, 28.1.1981 г. Защита на автоматичното обработване на лични данни на лицата, 28.1.81	В съответствие с правото на личен живот на лицето получено ли е информираното съгласие или мнението на лицето преди споделяне на информацията с други страни?	
	Когато се изисква съгласие, лицето разбира ли за какво дава разрешение и по какъв начин тази информация ще бъде споделяна и използвана?	
	Мнението на лицето и/или резултата от отказа документирано/доказано ли е?	
	Предприети ли са мерки за гарантиране, че информацията относно искането на лицето за предоставяне на убежище или фактът, че е отправено искане, няма да бъде разкрита на предполагаемите извършители на преследването, включително правителствени органи или техни агенти (напр. опит за сдобиване с удостоверения за раждане или други документи за самоличност, които потвърждават възрастта на лицето)?	
	Съществува ли процес, чрез който информацията се събира справедливо, законно или специално за целите на определяне на възрастта?	
	Прехвърлянето на информацията между трети страни съответства ли на изискванията за защита на данните?	
	Съществува ли споразумение за поверителност? А информирано ли е лицето какво значи това?	

2.6. Задържане

Задържане трябва да се използва само при изключителни обстоятелства в случай на непридружено дете и по принцип като крайна мярка за деца. Следователно определянето дали лицето е възрастен или дете може да бъде ключово в това отношение. Децата, чиято възраст е спорна, следва да не бъдат задържани до резултата от определянето. Освен това може да бъде необходимо по-точно определяне на възрастта, за да се установи дали е достигната възрастта, при която се носи наказателна отговорност.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за задържане	
КООНПД 4 КООНПД 6 КООНПД 9 КООНПД 20 КООНПД 22 КООНПД 25 КООНПД 27 КООНПД 37 КООНПД 40 Общ коментар на КООНПД 10 37 ПДУП 11.2 ДУП 8.2	В случаите, когато кандидат, чиято възраст е оспорвана, е нарушил закона, предприети ли са мерки той да не бъде настанен сред възрастни, ако е в затвора?	
	В случай на непридружени лица задържането в резултат на изключителни обстоятелства ли е?	
	В случай на деца задържането като крайна мярка ли се извършва? Обмислени ли са алтернативи на задържането (в съответствие с член 8.2 от ПДУП)?	
	В случай на спор относно възрастта, при който се поставя под въпрос дали лицето е достигнало възраст за наказателна отговорност съмнението тълкувано ли е в полза на лицето (относно въпроса за възрастта) до получаване на резултат от определянето на възрастта?	
	Докато е задържано, лицето ще бъде ли третирано по начин, при който се зачитат нуждите му, свързани с неговата възраст?	
	Ако са задържани деца, дадена ли им е възможността да участват в дейности през свободното време, включително игри и развлекателни дейности, подходящи за тяхната възраст?	

2.7. Случаи по Регламента от Дъблин

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за случаи по Регламента от Дъблин	
КООНПД 8 КООНПД 9 КООНПД 10 КООНПД 22 СЪД НА ЕС С-648/11 РД 6 РД 15.3 ПРД 6.3 ПРД 30.2	В случаи на лица с оспорвана възраст, предмет на Регламента от Дъблин, съмнението тълкува ли се в полза на лицето?	
	Когато понятието за съмнение не е приложено и по този начин на лицето са отказани индивидуалните гаранции, прилагани към деца съгласно Регламента от Дъблин, отдадено ли е първостепенно значение на висшия интерес?	
	В случаи на лица с оспорвана възраст, които не са се възползвали от предимствата, предоставяни на деца, преразгледано ли е това решение от служител по надзора?	
	В случайна прехвърляне информацията относно определянето на възрастта на дадено лице предадена ли е на отговорната държава?	
	Лицето участва ли в този процес и поискано ли е неговото мнение според нивото на неговата зрелост в допълнение към дадената му възможност на пояснение?	
	Лицето получило ли е помощта на представител ли е в този процес посредством?	
	В случаи, когато държавите са стигнали до различни заключения относно възрастта, взети ли са под внимание всички налични доказателства преди вземане на окончателното решение?	
	При вземане на окончателно решение, при оценяване на доказателствата, отговорната държава взела ли е под внимание: а) използваните ресурси и методи за определяне на тази възраст, б) надеждността и/или посоченото допустима грешка; в) квалификацията на отговорните за проверката или определянето на възрастта; г) всякаква налична допълнителна информация, свързана с възрастта; д) всякакви посочени причини и/или дадени обяснения, свързани с различните възрасти; е) мненията на детето, по-специално ако различаващите се възрасти се дължат на това, че то твърди различна възраст?	
	Ако и след такъв преглед съществуват съмнения, лицето третира ли се като дете въз основа на принципа на съмнението?	

2.8. Информирано съгласие

От лицето и/или неговия представител следва да се вземе информирано съгласие преди да се предприеме определяне на възрастта. По-специално те следва да се информират относно възможността тяхната възраст да бъде определена чрез медицински преглед. За да може лицето да вземе информирано решение, следва да се даде информацията относно метода, възможните последствия от резултата от прегледа, както и обяснение за последствията от отказа от страна на лицето да се подложи на медицински преглед. Тази информация следва да се предоставя безплатно и да на език, който те разбират или се предполага, че разбира. Лицата и/или техните представители трябва да дадат съгласието си за прегледа.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за информирано съгласие	
КООНПД 12 КООНПД 13 ДПУ 17.5 ПДПУ 19 ПДПУ 25.5	Лицето информирано ли е относно факта, че възрастта му ще бъде определена чрез медицински и/или други прегледи?	
	Лицето информирано ли е за възможните резултати и последствия?	
	Установени и ясно съобщени ли са възможните рискове за здравето и предприетите стъпки за свеждане до минимум на тези рискове?	
	Предоставена ли е на лицето информация относно това кой ще извърши определянето, включително техните умения и опит?	
	Получило ли е информацията относно процедурата за завеждане и водене на процес по обжалване?	
	Имайки предвид здравословното състояние/нивото на образование/зрелостта, детето в състояние ли е да даде информирано съгласие?	
	Предоставена ли е информация на език, който то разбира?	
	Предоставена ли е информация по разбираем начин?	
	Има ли доказателства, че е осигурено съгласие за медицинския преглед, когато той ще бъде част от определянето на възрастта?	
	Информирано ли е лицето за възможните последствия от отказа да се подложи на (медицински) тест за определяне на възрастта?	

2.9. Най-малко инвазивен метод

Макар че ПДПУ⁽¹⁷⁾ предвижда медицинските прегледи да се извършват при пълно зачитане на достойнството на лицето, избирайки най-малко инвазивния метод, понастоящем не е постигнат консенсус относно прилагането на това на практика и това какви методи следва да се считат за повече или по-малко инвазивни. Въпреки това отправна точка, съгласно предвиденото в ПДПУ, следва да бъде първо проверката на всички съществуващи доказателства преди решението дали е необходимо да се извърши допълнителна оценка. Тъй като понастоящем няма установени критерии за определяне доколко инвазивен е даден метод, е препоръчително това да се разглежда в контекста на обстоятелствата на лицето, както и SWOT анализа на методите и общите препоръки, предложени в глава 3⁽¹⁸⁾.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за определяне на най-малко инвазивния метод	
КООНПД 12 КООНПД 13 КООНПД 16 ПДПУ 25.5 Евратом 3	По какъв начин са определени най-малко инвазивните методи?	
	Избраните методи ще зачитат ли достойнството на лицето?	
	При прегледите зачита ли се физическата неприкосновеност на лицето?	
	Поискано и зачетено ли е мнението на лицето относно пола на специалистите, които ще извършат определянето?	
	Участващите лица разбират ли културата и етноса на лицето и могат ли да приложат това в контекста на определяне на възрастта?	
	Избегнати ли са прегледи, включващи голота, и прегледи на развитието на гениталиите и гърдите?	
	В случай на рентгенови снимки и съгласно Евратом, ако от тях няма медицинска полза, извършването им обосновано ли е във всеки отделен случай?	
	Правото на личен живот на лицето зачетено ли е по време на определянето?	
	Лицето третирано ли е вежливо и с уважение по време на процедурата?	
	Ако е необходимо, наличен ли е устен преводач, който е преминал подходящо обучение, свързано с нуждите на непридружени деца (19) (от същия пол или от пол, предпочетен от детето)?	

⁽¹⁷⁾ Член 25.

⁽¹⁸⁾ SWOT анализът е техника, която посредством проста, но полезна рамка, позволява да се определят силните страни, да се подчертаят слабите, да се установят и преодолеят заплахите и да се открият допустимите възможности. Силните и слабите страни често са базирани на фактори, които са присъщи за метода, докато възможностите и заплахите обикновено са свързани с външни фактори. Следователно SWOT анализът понякога се нарича „Вътрешен—външен анализ“ или „ВВ Матрица“. За повече информация относно SWOT: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm

⁽¹⁹⁾ ПДП, член 31, параграф 6.

2.10. Възможности за оспорване

В случай на отрицателно решение държавите членки следва да предоставят информация, за да пояснят причините за решението и да обяснят по какъв начин то може да бъде оспорено. Ако не съществува отделно право на обжалване на самото решение от определянето на възрастта, следва да има възможност за оспорване посредством съдебно преразглеждане или като част от преглеждането на цялостното искане за закрила. Лицето следва да има достъп до представител, който да му съдейства в процеса.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за консултиране относно възможността за оспорване	
КООНПД 4 КООНПД 12 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4	Предоставена ли е на лицето безплатна правна и процедурна информация?	
	Тази информация подходяща ли е за неговата възраст, ниво на разбиране и зрелост?	
	Достъпно ли е за кандидата/лицето обжалване/пъреназглеждане на решението от определянето на възрастта?	
	Тази информация предоставена ли е и на настойника или представителя на лицето?	
	В случай на отрицателно решение на лицето дадени ли са причини, които изясняват решението?	
	В случай на отрицателно решение дадено ли е на лицето обяснение за начина, по който решението може да бъде оспорено?	
	В случаи на оспорване или обжалване, на лицето предоставена ли е възможност да се изкаже, а мненията му — да се вземат под внимание?	
	Подпомагано ли е лицето от представител по време на процеса по обжалване?	
Лицето считано ли е за дете до вземане на окончателно решение?		

2.11. Квалифицирани специалисти

Всички, работещи с деца, следва да получават подходящо първоначално и текущо обучение, свързано с правата и нуждите на децата ⁽²⁰⁾. Освен това те следва да могат да докажат, че имат съответните умения и експертни знания, необходими за ролята им.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за определяне на квалифицирани специалисти	
КООНПД 20 КООНПД 25 ДУП 19.4 ПДУП 24.1 ПДУП 24.4 ПДПУ 25.1 ПДПУ 25.3 ПДПУ 25.5 ДП 30.6	Участващите в процеса получили ли са подходящо обучение, свързано с правата и нуждите на децата?	
	Наясно ли са, че когато предприемат действия, свързани с детето, следва да отдадат първостепенно значение на неговите висши интереси?	
	Проверено ли е дали интересите на участващите лица, включително извършващите определянето на възрастта и настойника/представителя, не са конфликтни с тези на детето?	
	В случаи на медицински прегледи проверени ли са квалификациите и нивата на експертни знания на провеждащите медицинската оценка съгласно специалните изисквания за тази професия?	
	Данните за професионалните квалификации, пола, уменията, опита и експертните знания на експерта включени ли са като част от доклада за определянето на възрастта?	

⁽²⁰⁾ ПДПУ, член 25, параграф 3, ПДП, член 31, параграф 6, Евратом 7.

2.12. Представител

Представител ⁽²¹⁾ е лице или организация, назначено от компетентните органи с цел да съдейства и представлява непридруженото непълнолетно лице при процедури, с цел гарантиране на висшия интерес на детето и упражняване на правен капацитет от името на непълнолетното лице, когато е необходимо. Когато организация е назначена за представител, тя определя лице, отговорно за извършване на задълженията на представител по отношение на непридруженото непълнолетно лице. На практика този, който изпълнява тази функция, може да варира между държавите членки, а в някои случаи ролята може да се изпълнява от повече от едно лице или организация. Например правни консултанти, настойници, социални работници и/или работници от НПО могат да бъдат назначавани като представител на дете. Представителят следва да бъде назначаван при най-ранна възможност и преди започване на всякакъв преглед за определяне на възрастта, и не може да бъде лице, чийто интерес е в конфликт или в потенциален конфликт с този на детето.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за представителя
КООНПД 20	Присъства или наличен ли е представител по време на определянето?
КООНПД 25	Ролята на представителя обяснена ли е на представителя и лицето и разбрана ли е от тях?
ДУП 19.1	Представителят наясно ли е с понятието за висш интерес на детето и по какъв начин той следва да го отчитат във всички аспекти?
ДУП 19.4	
ПДУП 24.1	Наясно ли са със своята роля да гарантират, че мненията на лицето са чути и че те напълно разбират процеса?
ПДУП 24.4	
ДПУ 17.1	Може ли представителят да прекъсне определянето на възрастта, ако счита, че то е неподходящо или не е във висшия интерес на детето?
ДПУ 17.2	
ДПУ 17.3	Лицето подпомагано ли е по време на процедурата от представител, който е независим от органа, извършващ процедурата, или от всеки друг орган с пряк интерес в резултата от процедурата?
ПДПУ 25.1	
ПДПУ 25.2	Лицето получило ли е правен съвет при подготовката за определянето на възрастта?
ПДПУ 25.4	
ПДПУ 25.5	Лицето ще получи ли правен съвет в отговор на резултата от определянето на възрастта?
ДП 30.2	
ДП 30.6	Предоставено ли е доказателство за експертните знания и квалификацията на представителя?
ПДП 31.2	
ПДП 31.6	
ПБТ 14.2	
ПБТ 16.3	
СоЕ 10.4	

2.13. Преходен статут

Преходен статут ⁽²²⁾ се отнася до момента, в който непридружено дете навърши 18 години и вече не се счита за дете, а за възрастен. Това може да означава, че то ще загуби закрилата и стандартите на грижа, на които е имало право като дете. Разглеждането на преходния статут е уместно в случаи на определяне на възрастта, по-специално ако лицето приближава този етап, а възрастта остава неустановена или продължава да бъде оспорвана, или не е ясно кога лицето ще навърши 18 години.

Правни разпоредби	Примерен контролен лист за преходен статут
КООНПД 4	Когато лицето достигне преходен статут, то достатъчно подготвено ли е с помощта на своя настойник/представител и в съответствие с нивото на своята зрелост за това, което ще се случи, когато навърши 18 години?
КООНПД 6	
КООНПД 12	Когато лицето достигне преходен статут, но все още оспорва констатациите относно възрастта, предоставена ли му е информацията относно неговите права и това по какъв начин може да оспорва решението относно възрастта?
КООНПД 20	
КООНПД 22	В такива случаи предприет ли е преглед на решението, свързано с възрастта?
КООНПД 25	В случай на спор при вземане на решение висшият интерес на детето от първостепенно значение ли е?
КООНПД 27	Някое от решенията записано и документирано ли е, а в случаи на спор, преразгледано ли е от служител по надзора?

⁽²¹⁾ ПДПУ, член 2.

⁽²²⁾ Допълнителна информация е достъпна на: http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1684&context=isp_collection и http://www.iom.hu/PDF/Unaccompanied_Minors_Asymylum-seekers_Overview_of_Protection_Assistance_and_Promising_Practices.pdf

Глава 3 – Инструменти и методи за определяне на възрастта

Настоящата глава има за цел да предостави преглед на различните методи за определяне на възрастта, използвани понастоящем. В допълнение към това в глава 6 „Бъдещи перспективи“ ще намерите потенциални бъдещи методи за оценка, които в момента се изследват, но все още не се използват. EASO не цели да препоръчва или да се застъпва за използването на конкретна практика, нито настоящият документ е предназначен да бъде научен документ или оценка. Вместо това целта е да се предостави преглед на всеки метод по открит и балансиран начин.

Преглед на текущата практика

През февруари 2012 г. EASO възложи изработването на въпросник с намерението да отбележи текущата практика, свързана с методите и подходите за определяне на възрастта в Европа. Това изследване надгради върху по-рано извършеното изследване в рамките на програмата „Разделени деца в Европа“ (ПРДЕ), междуправителствените консултации в областта на миграцията, убежището и бежанците (IGC) и Европейската мрежа за миграцията (EMN) ⁽²³⁾.

Отговорите от държавите членки, Норвегия, Швейцария, Австралия, Канада, Нова Зеландия и Съединените американски щати (34 държави) показаха, че като част от процеса по определяне на възрастта:

- 29 държави са разгледали представените документи;
- 23 държави са прегледали чрез рентген карпалната област (длан/китка);
- 22 държави са провели интервюта за определяне на възрастта;
- 17 държави са направили дентални рентгенови снимки;
- 15 държави са прегледали чрез рентген ключицата;
- 14 държави са направили стоматологични прегледи;
- 12 държави са определили приблизителната възраст въз основа на физически белези;
- 8 държави са направили преглед на половата зрелост;
- 7 държави са взели под внимание оценка на развитието, направена от педиатър;
- 6 държави са взели под внимание оценки на социални служби;
- 5 държави са провели психологически тестове;
- 3 държави са използвали друга форма на определяне, включително рентген на тазовите кости, на дясното рамо и на шийните прешлени, и са взели предвид оценка на ДНК

Резултатите от въпросника на EASO относно определянето на възрастта разкриха също, че много държави членки и участващи държави използват повече от един метод като част от своя процес по определяне на възрастта. Отговорите от 34-те участващи държави разкриха, че съчетанието от методи е използвано както следва:

- 27 държави са включили поне 3 от методите, посочени по-горе, в своята оценка;
- 23 държави са включили комбинация от медицински и немедицински методи в своята оценка;
- 8 държави са използвали само комбинация от немедицински методи в своята оценка;
- 3 държави са използвали само комбинация от медицински методи в своята оценка.

В приложение 4 и 5 можете да намерите преглед на практиката, посочена от държавите членки и други участващи държави, в техните отговори на въпросника на EASO относно определянето на възрастта. Те са допълнително класифицирани или като „медицински“, или като „немедицински“ методи.

⁽²³⁾ Допълнителна информация за този вид изследване е достъпна на: <http://resourcecentre.savethechildren.se/node/5315> (ПРДЕ); и <http://emn.intrasoft-intl.com/Downloads> (EMN).

Мултидисциплинарен и цялостен подход

Общоприето е, че понастоящем не съществува метод, с който да може да се определи точната възраст на едно лице. Важно е да се отбележи, че никои метод не може със сигурност да ни каже на колко години е човек и това да се вземе под внимание като част от процеса по оценка на доказателствата. По-специално това се извършва чрез прилагането на принципа на съмнението и признаването на допустимата грешка. По-специално, ако заявената възраст на детето попада в рамките на установената при определянето на възрастта, съгласно принципа на висшия интерес на дето и на съмнението, обикновено възрастта следва да се приеме.

ПДПУ (член 25, параграф 5), предвиждайки, че „вследствие на общи твърдения или други съответни признаци“ може да бъде извършен медицински преглед, предлага не само използването на повече от един метод, но и че съществува определена логическа последователност, която да бъде следвана при прилагането на тези методи. Първо следва да се вземат под внимание лесно достъпните общи твърдения и други доказателства. Ако все още съществува съмнение, тогава е възможно да се прибегне до медицински тестове, предмет на определени гаранции.

Тъй като няма метод или съчетание от методи, които да могат да посочат точна възраст, а всички методи имат своите съответни предимства и недостатъци, беше решено, че вместо да се популяризира даден метод или съчетание от методи, по-ценен за целите на държавите членки би бил преглед на различните методи. Следва също да се вземе под внимание това, че една от причините за различаващата се практика се дължи на националното законодателство, което предоставя рамката за метода и подхода, използвани в съответната държава. Въпреки това, когато е възможно, сме дали примери за начина, по който държавите членки са избрали да приложат процедурите за определяне на възрастта. Освен това в раздел „Национална правна и политическа рамка“ ще откриете преглед на различните приложими правни и политически инструменти в държавите членки и в някои участващи държави.

Един начин за подобряване на надеждността на определянето на възрастта би могъл да включва различни методи като част от процеса, така че решението да се базира на по-широк набор от доказателства. Както и при всички въпроси от разглеждането на молбата за международна закрила и в съответствие с член 4 от ДП, при определянето на възрастта следва да се вземат под внимание всички налични доказателства. Решението кой метод да се използва следва да се базира на целта да се подобри цялостната точност на определянето, вземайки под внимание редица фактори и доказателства. Те може да включват: физически и психологически фактори, фактори на развитието и културни фактори. Също така следва да се избера специалисти с подходящи умения, които да извършат определянето. В зависимост от метода те може да включват социални работници, педиатри, лекари, радиолози, (детски) психолози или други лица с умения и експертни знания в сферата на детското развитие.

При вземането на решение на това кои методи да се избера за извършване на определянето на възрастта от първостепенно значение следва да бъде висшият интерес на детето. ДПУ (преработена версия) предвижда, че държавите членки могат да използват медицински прегледи, за да определят възрастта на непридружените непълнолетни лица в рамките на разглеждането на молби за международна закрила, когато след разглеждане на общите заявления и други приложими показания, държавите членки имат съмнения относно възрастта на кандидата. Ако след определянето на възрастта държавите членки все още изпитват съмнения относно възрастта на кандидата, те приемат, че кандидатът е непълнолетно лице.

Препоръка на Комитета на ООН за правата на детето

При проверката на възрастта „следва да се вземат под внимание не само външния вид на лицето, но също и неговата психологическа зрелост“.

Примерен контролен лист за определяне на подходящи методи за определяне на възрастта За да отговаря използването на метода(ите) на съответните международни стандарти, следва да можете да отговорите положително на всички въпроси по-долу

От първостепенно значение ли е висшият интерес на детето във връзка с метода(ите)?	
Вземайки под внимание всички налични доказателства, необходимо ли е да се извърши допълнително определяне?	
Избран(и) ли е(са) най-малко инвазивния(те) метод(и)?	
Методите зачитат ли достойнството на детето, включително от гледна точка на пола?	
При определянето взема ли се под внимание психологическата зрелост вместо да се разчита само на външен вид?	
Лицата, извършващи определянето, подходящо квалифицирани ли са и имат ли допълнителни умения за работа с непридружени деца, търсещи убежище?	
Детето и лицето, отговорно за представянето на детето, информирани ли са подробно във връзка с избрания(те) метод(и) и свързаните последици?	
Детето включено ли е в подходяща степен в процеса и по-специално имало ли е възможността да изрази своето мнение?	

Примерен контролен лист за определяне на подходящи методи за определяне на възрастта
За да отговаря използването на метода(ите) на съответните международни стандарти, следва да можете да отговорите положително на всички въпроси по-долу

Процедурите съответстват ли на изискванията в областта на защитата на данните?	
Потърсено ли е мнението на други лица, когато е приложимо, например лицата, които познават детето, роднини, учители, културни посредници и др.?	

Преглед на използваните методи

По-долу ще откриете преглед на всички понастоящем използвани методи. Дадено е кратко описание на процеса на всеки метод. Прегледът е основан на информация, събрана от различни доклади и изследвания в областта на определянето на възрастта⁽²⁴⁾. Преките източници са посочени в бележка под линия, а пълен списък с всички почерпени източници може да бъде намерен в библиографията. При разглеждане на различните методи по-долу следва да се взема под внимание, че представените констатации са основани на ограничените проучвания, извършени във връзка с тези методи.

Въз основа на тази налична информация и обсъжданията с участващите държави подходът чрез SWOT анализ (силни страни — слаби страни — възможности — заплахи) е приложен към всеки от тези методи. SWOT анализът е техника, която чрез проста, но полезна рамка, Ви позволява да определите силните страни, да подчертаете слабите, да откриете и преодолеете заплахите и да набележите допустими възможности. Силните и слабите страни често са основани на фактори, които са присъщи за метода, докато възможностите и заплахите обикновено са свързани с външни фактори. Следователно SWOT анализът понякога се нарича „Вътрешно—външен анализ“ или „ВВ матрица“⁽²⁵⁾. SWOT анализът произлиза от моментите, отбелязани от участниците по време на експертното заседание на EASO относно рентгеновите и медицинските прегледи, както и собствения анализ на EASO, основан на проведени проучвания и констатациите от докладите и проучванията, с които е направена справка.

Във връзка с това приложимите правни стандарти съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето (КПД) и директивите на ЕС са посочени за всеки пример. Разпоредбите са важен източник за справка за необходимите гаранции в случай че е избран даден метод. Разпоредбите са групирани съгласно общи ключови теми.

Предоставените за всеки метод насоки са основани на този SWOT анализ, тълкуван в рамките на съответните правни стандарти. Целта на този подход е да се предостави балансиран преглед на методите, както и да се подчертаят ключови въпроси, които следва да се вземат под внимание при вземане на решение кои методи и инструменти следва се изберат.

Методите са класифицирани като „медицински“ и „немедицински“. Тяхното представяне е допълнително структурирано в азбучен ред.

3.1. Немедицински методи

3.1.1. Интервю (за определяне на възрастта)

Този метод включва събиране и анализиране на информацията, дадена от лицето, чиято възраст е оспорвана. Той може да се извършва от широк набор различни специалисти, които работят с непридружени и разделени деца, включително, но без да е задължително те да са единствено служители в областта на имиграцията/убежището и социални работници. Съгласно ДПУ (преработена версия), член 25, параграф 5 всички събрани доказателства може да спомогнат за установяване на възрастта на детето и/или за премахване и/или облекчаване на нуждата от извършване на допълнително определяне.

Пример от практиката на държавите членки

Обединеното кралство и Ирландия използват интервюта, провеждани от социални работници, за целите на определянето на възрастта ⁽²⁶⁾ .
Малта прилага цялостен подход към провеждането на интервюта за определяне на възрастта, използвайки панелна система от членове, които включват социални работници, имиграционни служители и психолози.

⁽²⁴⁾ Вж. например ПРДЕ, Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа (2012); Unicef, Identification of unaccompanied and separated children: Exploring age assessment challenges (*Установяване на самоличността на непридружени и разделени деца: Проучване на предизвикателствата, свързани с определянето на възрастта*), информационен документ и документ за обсъждане; Unicef, Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography (*Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки*); Проф. Sir Al Aynsley-Green, *The assessment of age in undocumented migrants (Определяне на възрастта на мигранти без документи)*.

⁽²⁵⁾ За повече информация относно SWOT: http://www.mindtools.com/pages/article/newTMC_05.htm

⁽²⁶⁾ Съдебна практика, предоставяща насоки относно начина за извършване на такава оценка, може да бъде намерена в раздела относно „Национална правна и политическа рамка“.

Интервю (за определяне на възрастта)		SWOT:		Насоки	
Силни страни	Слаби места	Тема	Минимален стандарт	Тема	Минимален стандарт
<ul style="list-style-type: none"> Неинвазивен физически. Може да бъде включен в интервюто за предоставяне на убежище. Зачита правото на детето да участва и мнението му да бъде зачетено. Може да отчете зрелостта на лицето в допълнение към външния вид 	<ul style="list-style-type: none"> Липса на протоколи, подходи и контролни листове относно това как се провеждат такива интервюта и каква информация е необходимо да се събере и анализира. Голяма допустима грешка или „вероятно“ определяне на възрастта. 	Висш интерес	<p>КПД 3</p> <p>ДПУ 17.5-6</p> <p>ПДПУ 25.6</p> <p>ПДПУ 20.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> Детето следва да може да изложи своите доказателства със собствени думи, да задава и отговаря на въпроси и да изяснява или иска пояснение за неясни въпроси. Интервюто следва да бъде част от цялостен процес, при който се вземат под внимание нуждите и зрелостта на детето като част от процеса за определяне на възрастта. Следва да се отчете благополучието на детето, като се гарантира, че интервюто се провежда в съответствие с неговата възраст и зрелост. Протоколите и контролните листове следва да засягат информацията, която трябва да бъде събрана и анализирана, включително нуждата от специализирана информация за държавата на произход (ИДП), свързана с възрастта и културата. Обучението следва да е свързано с нуждата от оценки, основани на доказателствата, които са подходящо обосновани. В тази връзка персоналът следва да бъде подпомаган и от компетентен надзор. 	<ul style="list-style-type: none"> Детето следва да може да изложи своите доказателства със собствени думи, да задава и отговаря на въпроси и да изяснява или иска пояснение за неясни въпроси. Интервюто следва да бъде част от цялостен процес, при който се вземат под внимание нуждите и зрелостта на детето като част от процеса за определяне на възрастта. Следва да се отчете благополучието на детето, като се гарантира, че интервюто се провежда в съответствие с неговата възраст и зрелост. Протоколите и контролните листове следва да засягат информацията, която трябва да бъде събрана и анализирана, включително нуждата от специализирана информация за държавата на произход (ИДП), свързана с възрастта и културата. Обучението следва да е свързано с нуждата от оценки, основани на доказателствата, които са подходящо обосновани. В тази връзка персоналът следва да бъде подпомаган и от компетентен надзор.
<ul style="list-style-type: none"> Възможно е процесът на интервюто да се включи като един от аспектите на мултидисциплинарен подход. 		Адекватно обучение	<p>ДПУ 17.4</p> <p>ДП 30.6</p> <p>ПДП 31.6</p> <p>ПДПУ 25.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> Стилът и структурата на интервюто следва да бъдат адаптирани така, че да подхождат в максимална степен на възрастта и зрелостта на детето, например като част от интервюто на детето може се позволи да даде писмени показания, да използва изкуство или други средства, или да даде устни показания. Информацията от интервюто може да помогне на държавите да установят повторно самоличността на детето. Например, когато възрастта на детето е неизвестна, въпроси относно ежедневните навици, дейности, изживявания и отговорности на детето може да са от помощ за установяване на възрастта. Осигуряването на достатъчно фокусиран върху детето подход, включително включването на правото на детето да участва и да изразява своето мнение ще намали потенциалния риск от заплашителна среда и вероятността от неадекватни интервюта. 	<ul style="list-style-type: none"> Стилът и структурата на интервюто следва да бъдат адаптирани така, че да подхождат в максимална степен на възрастта и зрелостта на детето, например като част от интервюто на детето може се позволи да даде писмени показания, да използва изкуство или други средства, или да даде устни показания. Информацията от интервюто може да помогне на държавите да установят повторно самоличността на детето. Например, когато възрастта на детето е неизвестна, въпроси относно ежедневните навици, дейности, изживявания и отговорности на детето може да са от помощ за установяване на възрастта. Осигуряването на достатъчно фокусиран върху детето подход, включително включването на правото на детето да участва и да изразява своето мнение ще намали потенциалния риск от заплашителна среда и вероятността от неадекватни интервюта.
<ul style="list-style-type: none"> Считан за субективен метод. Решенията, основани на неадекватни интервюта, е възможно да бъдат оспорвани. Качеството на събраната информация може да бъде засегнато, ако интервюто се провежда в заплашителна среда или без необходимите гаранции. Възможно е лицата да не са специално обучени да интервюират деца и да разбират произхода, образованието, пола и културата на държавите, от които идват. Неугодно дългите интервюта или липсата на стандартизиран подход могат да повлияят това дали детето има достатъчно възможност да изрази своето мнение и да участва в процеса по начин, който съответства на неговата възраст и зрелост. 		Съсредоточен върху детето	<p>КПД 8</p> <p>КПД 12</p> <p>КПД 13</p> <p>КПД 22</p>	<ul style="list-style-type: none"> На детето следва да се помогне, за да даде своите показания. Това следва да включва възможността да разрешава/изяснява несъответствия и/или неясноти в дадените доказателства. Личните обстоятелства около кандидата, като например произход, образование, ежедневни навици и др., които могат да помогнат за установяване на възрастта, следва да бъдат проучени като част от интервюто. За да се допусне възможността за допустима грешка и фактът, че не съществува метод, с който да може със сигурност да се установи възрастта на лицето, в допълнение към интервюто следва да се вземат под внимание всички налични доказателства, свързани с възрастта. Ако продължават да съществуват съмнения, следва да се прилага принципът на съмнението. Когато констатациите относно достоверността се основават на устните или други предоставени от детето доказателства, на детето първо трябва да се даде подходяща възможност да даде обяснение или да коментира, за да предотврати достигането до погрешни/неточни констатации относно достоверността. Да се прецени дали е възможно лицата да са дали неточна информация относно своята възраст и/или притежават документи, доказващи тази информация, във връзка с молбите за виза и с цел да улеснят своето излизане. Обстоятелствата около интервюто, включително средата на интервюто и поведението на присъстващите (включително детето) следва да се вземат под внимание при оценяване на доказателствата, произлизащи от интервюто. Интервюта и решенията следва да се основават на актуална информация и когато е необходимо лицата следва да се консултират и/или искат съвет от съответните експерти. Приложимата информация може да включва знания относно културата, пола, образованието, специфична за държавата документация и въпроси, свързани с детето/възрастта, и значението на възрастта в държавата, от която идва детето. 	<ul style="list-style-type: none"> На детето следва да се помогне, за да даде своите показания. Това следва да включва възможността да разрешава/изяснява несъответствия и/или неясноти в дадените доказателства. Личните обстоятелства около кандидата, като например произход, образование, ежедневни навици и др., които могат да помогнат за установяване на възрастта, следва да бъдат проучени като част от интервюто. За да се допусне възможността за допустима грешка и фактът, че не съществува метод, с който да може със сигурност да се установи възрастта на лицето, в допълнение към интервюто следва да се вземат под внимание всички налични доказателства, свързани с възрастта. Ако продължават да съществуват съмнения, следва да се прилага принципът на съмнението. Когато констатациите относно достоверността се основават на устните или други предоставени от детето доказателства, на детето първо трябва да се даде подходяща възможност да даде обяснение или да коментира, за да предотврати достигането до погрешни/неточни констатации относно достоверността. Да се прецени дали е възможно лицата да са дали неточна информация относно своята възраст и/или притежават документи, доказващи тази информация, във връзка с молбите за виза и с цел да улеснят своето излизане. Обстоятелствата около интервюто, включително средата на интервюто и поведението на присъстващите (включително детето) следва да се вземат под внимание при оценяване на доказателствата, произлизащи от интервюто. Интервюта и решенията следва да се основават на актуална информация и когато е необходимо лицата следва да се консултират и/или искат съвет от съответните експерти. Приложимата информация може да включва знания относно културата, пола, образованието, специфична за държавата документация и въпроси, свързани с детето/възрастта, и значението на възрастта в държавата, от която идва детето.
		Оценка на доказателствата	<p>ДП 4.3.</p> <p>ПДП 4.3</p> <p>ПДПУ 25.5</p>		

3.1.2. Разглеждане на доказателства под формата на документи

Този метод включва анализ на съществуващата документация, която подкрепя или не датата на раждане, заявена от кандидата, с цел да се установи неговата/нейната възраст. В допълнение към документите и доказателствата, предоставени от кандидата, доказателствата под формата на документи могат също да произлизат от широк набор от източници, включително визи, базата данни на Евродак, разрешителни за влизане, училищни доклади, болнични листове и др.

SWOT: Документални доказателства		Насоки	
Силни страни	Тема	Минимален стандарт	
<ul style="list-style-type: none"> Не е инвазивен физически. Не изисква преглед или разпитване на детето. Зачита правото на детето да участва и мнението му да бъде изслушано. Оригиналните документи са ценна форма на доказателство. С оценката на документалните доказателства се избягва нуждата от по-инвазивна оценка. 	Висш интерес	CRC 3 APD 17.5-6 RAPD 25.6 RQD 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Процест следва да позволява участие на детето. На него следва да се предостави информация относно ролята и отговорностите му като част от този процес, включително начина, по който може да предостави доказателствата, с които разполага. Неправилното оспорване на документи/доказателства, предоставени от детето, може да навърни неговото благополучие и доверие в процеса. То може да засегне и други процеси, включително осигуряването на международна закрила. Следва да се вземе под внимание също дели може да се очаква или дали е възможно лицата да получат дадени документи.
<ul style="list-style-type: none"> Много лица нямат или не могат да предоставят удостоверения за раждане или друга форма на идентификация. Възможно е да бъдат приети подправени или неправомерно издадени документи. Липсата на стандартизирани насоки относно формите на документация, които следва да се приемат. 	Адекватно обучение	ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25.3	<ul style="list-style-type: none"> Важно е да се вземе под внимание въздействието в случай че определянето на възрастта се извършва от лице, което не е преминало обучение и/или не разбира документите, свързани с възрастта. При обучението следва да се обърне внимание на начина, по който се оценяват и/или проверяват документи, подадени в подкрепа на молбата. При обучението следва да се използва информация от държавата на произход и оценка на доказателствата, по-специално в контекста на документацията за удостоверение на самоличността. За всяка държава на произход следва да се разработят стандартизирани насоки относно видовете документация, свързани с установяването на възрастта. Тези насоки следва да съдържат информация относно видовете налична документация, по какъв начин те се използват, описания и снимки на това как изглеждат, както и информация относно възможността за дублиране или придобиване на такива документи чрез измама
<ul style="list-style-type: none"> Възможност за активно участие на детето в процеса по определяне на възрастта, тъй като то може да допринесе за документалните или други доказателства. Отправна точка за установяване на възрастта на лицето, което може да бъде ценно при разглеждане на всички налични документи. 	Съсредоточеност върху детето	КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 22	<ul style="list-style-type: none"> Процест следва да може да се коригира спрямо възрастта и зрелостта и също да бъде провеждан със съдействието на представителя на детето. Кандидатите следва да могат да подават документация и/или други доказателства, които считат, че са важни по отношение на тяхното твърдение и във форма, която им е удобна, като писмена, чрез изкуство или други средства, както и чрез устни показания. Осигуряването на правото на детето да участва и изразява своите мнения ще намали риска да бъде получена информация от държавата на произход или трети страни, която може да изложи на риск детето или членовете на неговото семейство. Информацията от документи или други подадени доказателства може също да спомогне за установяване самоличността на детето. Например оригиналните и истински документи (напр. удостоверения за раждане, лични карти, доклади от училище, болнични листове), които принадлежат на непълнолетното дете или членовете на семейството му са ценни форми на доказателство. Когато лицата не притежават или не могат да предоставят удостоверения за раждане или други документи за самоличност, служителите следва да работят с детето, да му помогнат да възстанови своята самоличност, включително да предостави необходимата документация. При преценяване дали даден документ е подправен или неправомерно издаден, е важно, ако детето може да си състави мнение, да му се даде възможност да го изрази и да му се придаде тежест в съответствие с неговата възраст и зрелост.

SWOT: Документални Доказателства		Насоки	
Заплахи	Тема	Минимален стандарт	
<ul style="list-style-type: none"> • Липса на обучение за служители относно това по какъв начин да разбират и използват документите, свързани с възрастта, издадени в държавите на произход. • Риск, свързан с придобиване на информация от държавата на произход, когато лицето, което твърди, че е дете, търси убежище. • Неправилната оценка на документите (независимо дали са фалшиви или истински) би могла да повлияе на благополучието на детето, по-специално във връзка с предоставените им гаранции. 	Оценка на доказателствата	ДП 4.3.	<ul style="list-style-type: none"> • Молбите следва да се разглеждат по обективен и безпристрастен начин и на всяка една от тях следва да се разглежда поотделно. • Получените документални доказателства могат да спомогнат за определяне на възрастта на детето и/или да облекчат нуждата от предприемане на допълнителна оценка. • При вземане на решения относно надеждността/достоверността на доказателствата, те следва да се основават на обективни доказателства и, ако е приложимо, на съответните експертни знания. • Когато констатациите относно достоверността се основават на устните или други предоставени от детето доказателства, на детето първо трябва да се даде подходяща възможност да даде обяснение или да коментира. • Да се прецени дали е възможно лицата да са дали неточна информация относно своята възраст и/или притежават документи, доказващи тази информация, във връзка с молбите за виза и с цел да улеснят своето излизане. • Всички налични доказателства, свързани с възрастта на детето, включително документация за самоличност или друга документация, следва да се вземат под внимание.

3.1.3. Приблизителна възраст въз основа на външен вид и поведение

Това включва визуална и поведенческа оценка и преценка с цел определяне на възрастта. В първия случай това често означава, че служител в областта на миграцията/убежището определя приблизителната възраст въз основа на това как лицето изглежда.

SWOT: външен вид и поведение		Насоки	
Силни страни	Слаби страни	Тема	Минимален стандарт
<ul style="list-style-type: none"> Възможност за първоначално определяне на лице като дете, когато това не е било известно или при липсата на надеждни (документални) доказателства. Следва да доведе до насочване на лицето към съответните органи и достъп до съдействие. 	<ul style="list-style-type: none"> Значителна допустима грешка въз основа на субективни наблюдения и мнения. Прекомерното разчитане на външния вид за определяне на хронологичната възраст може да доведе до произволни и несъответстващи резултати. Не се взема под внимание психологическата или емоционалната зрелост. Определянето може да бъде счетено за инвазивно, тъй като включва визуално наблюдение и достигане на заключения въз основа единствено на външния вид на лицето. 	<p>Висш интерес</p> <p>Адекватно обучение</p> <p>Съсредоточен върху детето</p> <p>Оценка на доказателствата</p>	<p>КПД 3</p> <p>ДПУ 17.5-6</p> <p>ПДПУ 25.6</p> <p>ПДП 20.5</p> <p>ДПУ 17.4</p> <p>ДП 30.6</p> <p>ПДП 31.6</p> <p>ПДПУ 25</p> <p>КПД 7</p> <p>КПД 8</p> <p>КПД 12</p> <p>КПД 13</p> <p>КПД 16</p> <p>КПД 22</p> <p>ДП 4.3.</p> <p>ПДП 4.3</p> <p>ПДПУ 25.5</p>
<p>Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> Може да имат стойност при разглеждане на всички налични доказателства. 	<p>Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> Широк диапазон на степента на физическо развитие и пубертет по време на юношеството, което се отразява във външния вид. Националните съдилища са установили нуждата да се подхожда с предпазливост към разчитането на външния вид на кандидата за целите на установяването на възрастта. 	<ul style="list-style-type: none"> Оценката, основана единствено на външния вид и/или поведение, може да доведе до неправилно определяне на възрастта на детето и до потенциално неподходящи гаранции и осигуряване на неговите нужди (включително сезиране) съгласно тяхната възраст. Важно е да се вземе под внимание въздействието в случай че възрастта на лицето бъде погрешно определена въз основа само на външен вид/поведение и вероятността това да се случи, имайки предвид широкия диапазон на физическото развитие по време на юношеството. Физическото развитие и поведение на детето, по-специално ако се наблюдава в рамките на даден период, може да бъде ценно при по-обширно мултидисциплинарно определяне. При обучение следва да се вземат под внимание трудностите при извършване на определяне въз основа на външен вид/поведение и да се акцентира върху разбирането и прилагането на понятието за допустимо съмнение. Обучението следва да включва чувствителност към пола, културата и възрастта, както и физическото развитие и пубертета със специален акцент върху степенята, в която варирането и това, че не е задължително да съответстват на хронологичната възраст. Детето следва да се информира относно всеки резултат от определянето на възрастта въз основа на външен вид/поведение, причините за този резултат и възможността те да бъдат разглеждани, както и информация относно начина за оспорване на резултата, с който те не са съгласни. Обстоятелствата и резултатът от определянето въз основа на външен вид/поведение, следва да се разглеждат наред с всички останали налични доказателства за възрастта. Това ще спомогне за преодоляване на значителния диапазон на допустима грешка, който се формира при определяне само въз основа на мнение и визуална оценка. При вземане на решения относно надеждността/достойността на доказателствата, тя следва да се основава на обективни обстоятелства и, ако е необходимо, на съответните експертни знания. В този случай това може да включва експертни знания относно културата, специална за държавата документация и свързани с детето/възрастта въпроси. 	

3.2. Медицински методи

3.2.1. Стоматологичен преглед

Този метод включва визуална проверка с цел определяне степента на развитие на зъбите и не включва използване на рентген. Тъй като развитието не съответства на хронологичната възраст, при този метод се определят редица от възможни възрасти. Обучените стоматолози сравняват развитието на зъбите спрямо набор от етапи на развитие, предвидени в установените таблици относно поникването или референтните стойности. Предварително зададените етапи са представени с примери от рентгенови снимки, скици и/или устно описание. Проучванията имат склонност да обхващат или развитието на зъбите на детето във възрастовия период от 3 до 6 години, или развитието на мъдреците във възрастова група 1—23 години ⁽²⁷⁾.

Примери от практиката на държавите членки

Няма държава, която да използва единствено стоматологични прегледи.

Австрия, Белгия, Дания, Финландия, Германия, Унгария, Италия, Латвия, Норвегия, Полша, Португалия, Швеция и Румъния са заявили, че използват стоматологични прегледи в съчетание с различни видове рентген.

Австрия и Германия имат съдебна практика, която осигурява насоки относно начина, по който следва да се извършват тези оценки. Допълнителна информация може да бъде намерена в раздела относно „Национална правна и политическа рамка“.

⁽²⁷⁾ За повече информация: Unicef, Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки) (достъпен на: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf); ПРДЕ, Position Paper on age assessment in the context of separated children in Europe (Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа) (2012 г.), (достъпен на: http://umf.asyl.at/files/DOK45Age_Assessment_PP.pdf); Norwegian Computing Center, Age estimation in youths and young adults (Норвежки изчислителен център, Определяне на приблизителна възраст на юноши и млади хора) (декември 2012 г.) (достъпен на: http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf); Baccetti, T., Franchi, L., McNamara (Jr), J.A., The cervical vertebral maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics; Cameriere, R., Ferrante, L., Cingolani, M., Age estimation in children by measurement of open apices in teeth.

SWOT: стоматологични преглед		Тема	Минимален стандарт	Насоки
Силни страни	<ul style="list-style-type: none"> Зъбите се развиват в ясни модели в определени възрастови периоди. Изследването на минерализацията на зъбите не се влияе от етноса или храненето. Алтернатива на денталната рентгенова снимка, при която не се разчита на йонизираща радиация. 	Висш интерес	<p>КПД 3</p> <p>ДПУ 17.5-6</p> <p>ПДПУ 25.6</p> <p>ПДП 20.5</p> <p>ДПУ 17.4</p> <p>ДП 30.6</p> <p>ПДП 31.6</p> <p>ПДПУ 25.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> Следва да се обмисли дали детето има вероятност да попаде към измеримите периоди за този метод. Важно е да се разгледа възможността за неправилна оценка поради факта, че методът е предназначен да се използва, когато възрастта вече е известна, вместо за установяване на хронологичната възраст. Трябва да се гарантира, че процесът се извършва от обучен стоматолог. Програмите за обучение на лица, вземащи решения, следва да акцентират върху техниките за оценяване на доказателства, включително начини за определяне дали стоматологичният доклад отговаря на съответните стандарти, както и на начини за тълкуване и оценяване на тези доказателства.
Слаби страни	<ul style="list-style-type: none"> При изследването на минерализацията на зъбите съществува допустима грешка допустима грешка от +/- 2 години. Предназначено е за клинични специалисти, на които е известна истинската възраст на децата, и които искат да разберат дали те се отклоняват от стандарта на развитието, за да определят дали денталната им зрелост е напреднала или забавена. Не е предназначен за определяне на хронологичната възраст. Единствените зъби, които могат да се използват като показател за това дали дадено лице е възрастен, са третите молари, които е възможно (или не) да се появят по всяко време между 15 и 23-годишна възраст 	Адекватно обучение	<p>КПД 7</p> <p>КПД 8</p> <p>КПД 12</p> <p>КПД 13</p> <p>КПД 22</p> <p>ПДПУ 19</p> <p>ПДПУ 25.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> В случаи на медицински преглед трябва преди всичко да се получи съгласието на детето и/или неговия представител. Освен това децата трябва да бъдат информирани преди прегледа на език, който разбират (или се предполага, че разбират) за възможността възрастта им да бъде определена чрез медицински преглед. Тази информация следва да се използва, за да подпомогне детето да разбере процеса, включително всякакви ограничения или рискове.
Възможности	<ul style="list-style-type: none"> Може да има доказателствена стойност като част от мултидисциплинарна оценка. Разработване на насоки за стоматолози, определящи възрастта на деца, за да се гарантира последователна практика. Увеличаване на капацитета и експертните знания на стоматолозите, извършващи определянето на възрастта. Разработване на програми за обучение на национално равнище/равнище на ЕС. 	Съсредоточен върху детето	<p>ДП 4</p> <p>ПДП 4.3</p> <p>ДПУ 17.5</p> <p>ПДПУ 25.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> Тъй като се развиват в ясни модели в определени възрастови периоди, този метод може да осигури полезни доказателства относно вероятната възраст, ако лицето попада във възрастовите параметри на референтните изследвания. Стоматологичният преглед, който разкрива вероятен възрастов диапазон, може да допълва други форми на доказателство и като такъв може да е ценен като част от мултидисциплинарна оценка. За да се отстранят тревогите, свързани с възрастовите параметри, всички налични доказателства, свързани с възрастта на детето, следва да се вземат под внимание. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка, прилагането на принципа на съмнението, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата.
Заплахи	<ul style="list-style-type: none"> Значителна допустима грешка. Малък брой стоматолози са определили възрастта. Неотдавнашно проучване показва, че третият молар не е свършен показател за хронологичната възраст. Проучването показва, че за възрастов период 15—17 години чрез него погрешно се класифицират 6 % като възрастни, докато за периода 18—20 години чрез него неправилно се класифицират не по-малко от 64 % като непълнолетни лица 	Оценка на доказателствата		

3.2.2. Оценка на физическото развитие от педиатър

Оценката на физическото развитие от педиатър включва измерване на височината и теглото и определяне на кожата, сравнени спрямо лица или населенния във връзка с набор от референтни стойности. В допълнение към това следва да се извършва общ физически преглед, за да се опишат признаци на заболяване, което е възможно да повлияе на скоростта на съзряване (28).

Оценка на физическото развитие от педиатър		SWOT:	
Силни страни	Оценката се извършва от специалисти, които рутинно работят с деца, включително деца, нуждаещи се от закрила.	Тема	Минимален стандарт
<ul style="list-style-type: none"> Оценката се извършва от специалисти, които рутинно работят с деца, включително деца, нуждаещи се от закрила. Педиатрите са запознати с принципите на оценката на растежа и разбират нормалното и анормалното физическо, сексуално и психологическо развитие при децата и юношите. Ендокринологите-педиатри са педиатри, които специализират в разбирането на нормалната секреция на хормони и нарушенията, следващи анормалната секреция. Педиатрите са опитни в тълкуването на клинична история. Възможност за обсъждане и общуване с детето като част от процеса. При процеса се взема под внимание физическото благополучие на детето. 	<ul style="list-style-type: none"> Оценката се извършва от специалисти, които рутинно работят с деца, включително деца, нуждаещи се от закрила. Педиатрите са запознати с принципите на оценката на растежа и разбират нормалното и анормалното физическо, сексуално и психологическо развитие при децата и юношите. Ендокринологите-педиатри са педиатри, които специализират в разбирането на нормалната секреция на хормони и нарушенията, следващи анормалната секреция. Педиатрите са опитни в тълкуването на клинична история. Възможност за обсъждане и общуване с детето като част от процеса. При процеса се взема под внимание физическото благополучие на детето. 	Висш интерес	КПД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5
		Адекватно обучение	ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25
		Съсредоточен върху детето	КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4
		Оценка на доказателствата	ДП 4.3. ПДП 4.3 ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5
<ul style="list-style-type: none"> Разработване на програми за обучение на национално равнище/равнище на ЕС. Разработване на насоки за педиатри за определяне на възрастта с цел гарантиране на последователна практика. Увеличаване на капацитета и експертните знания на лекарите, определящи възрастта. 	<ul style="list-style-type: none"> При измерванията не се вземат под внимание различията между етносите, расите, хранителния прием и социално-икономическия контекст. Физически инвазивен (в зависимост от използвания метод). 		
<ul style="list-style-type: none"> Качеството на доказателствата от някои оценки на педиатрите е оспорвано от съдилища. Тревоги относно субективни мнения и неправилно определен „клиничен опит“. Малък брой педиатри са подготвени за извършване на определяне на възрастта. Липса на строги протоколи и методи, предмет на одит. 	<ul style="list-style-type: none"> Разработване на програми за обучение на национално равнище/равнище на ЕС. Разработване на насоки за педиатри за определяне на възрастта с цел гарантиране на последователна практика. Увеличаване на капацитета и експертните знания на лекарите, определящи възрастта. 		
<ul style="list-style-type: none"> Клиничната история е полезна за установяване на здравето и обстоятелствата около детето и по какъв начин те могат да повлияят определянето на възрастта. Този метод би могъл да стане част от мултидисциплинарен подход към определянето на възрастта. Възможно е стойността на този вид определяне да варира, тъй като при него не се вземат под внимание редица фактори, които могат да повлияят на резултата. Следва се взема предвид, че установяването на възрастта следва да не се основава единствено на външен вид и/или поведение, а вместо това следва да се вземат под внимание всички налични форми на доказателства. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка, прилагането на принципа на съмнението, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспори резултата. За да се премахнат тревогите, свързани с този метод, всички доказателства, свързани с възрастта на детето, включително документация за самоличност или друга документация следва също да се вземат под внимание. Квалифицираните, опитни и компетентности на лицата, извършили определянето, следва да представляват част от доклада, за да бъдат ясни експертните знания на специалистите. 	<ul style="list-style-type: none"> Клиничната история е полезна за установяване на здравето и обстоятелствата около детето и по какъв начин те могат да повлияят определянето на възрастта. Този метод би могъл да стане част от мултидисциплинарен подход към определянето на възрастта. Възможно е стойността на този вид определяне да варира, тъй като при него не се вземат под внимание редица фактори, които могат да повлияят на резултата. Следва се взема предвид, че установяването на възрастта следва да не се основава единствено на външен вид и/или поведение, а вместо това следва да се вземат под внимание всички налични форми на доказателства. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка, прилагането на принципа на съмнението, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспори резултата. За да се премахнат тревогите, свързани с този метод, всички доказателства, свързани с възрастта на детето, включително документация за самоличност или друга документация следва също да се вземат под внимание. Квалифицираните, опитни и компетентности на лицата, извършили определянето, следва да представляват част от доклада, за да бъдат ясни експертните знания на специалистите. 	Насоки	

(28) За повече информация: Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки) (достъпен на: http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf); ПРДЕ, *Position Paper on age assessment in the context of separated children in Europe* (Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа) (2012 г.), (достъпен на: http://umf.asy.at/files/DOK45Age_Assessment_PP.pdf); Norwegian Computing Center, *Age estimation in youths and young adults* (Норвежки изчислителен център, *Определяне на приблизителна възраст на юноши и млади хора*) (Декември 2012 г.) (достъпен на: http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Ekvlv.pdf); Prof. Sir Aynsley-Green Kt., *The assessment of age in undocumented migrants* (Определянето на възрастта при мигранти без документи) (2011 г.) (достъпен на: <https://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20A%20Aynsley-Green%20Kt%20Submission%20038.pdf>).

3.2.3. Психологически интервюта/тестове

Целта на този процес е да се оцени умствената, а не физическата зрелост. Техниките за определяне включват познавателна, поведенческа оценка и психологическа оценка на младото лице с цел определяне на възрастта. Специалистът проучва части от живота на лицето. За да бъде ефективно определянето, от съществено значение е доверието между лицето и служителят, който извършва определянето

SWOT:		Тема		Минимален стандарт		Насоки	
Психологически интервюта/тестове		Висш интерес		КПД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5		Възможно е да се акцентира върху психологически фактори, които могат да са от полза при установяване на допълнителни нужди от закрила и безопасност в допълнение към физическите показатели за възрастта.	
Силни страни	<ul style="list-style-type: none"> Не е физически инвазивен, защото не е необходим преглед на тялото. При липсата на документация или доказателства психологическата зрелост и развитието могат да бъдат полезни показатели за възрастта. Съгласно препоръката на Комитета на ООН за правата на детето при този метод се взема под внимание психологическата зрелост. Взема се под внимание зрелостта на лицето чрез оценяване на когнитивната и психологическата зрелост. Вземат се под внимание живота и преживяванията на лицето. 	Адекватно обучение		ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25		<ul style="list-style-type: none"> Обучението следва да акцентира върху начина, по който различните културни фактори, пола и различните социални норми и очаквания или нивото на образование могат да повлияят на поведението и видимата възраст. Обучението за специалности, извършващи определянето на възрастта, следва да акцентира върху конкретните обстоятелства, нужди и ситуация на лицата, предмет на определянето. Обучението следва да акцентира върху разработване на протоколи и измерими методи, които запълват текущите пропуски в практиката. 	
Слаби страни	<ul style="list-style-type: none"> Необходима е оценка от подходящо обучен клиничен специалист или специалист по социални дейности в сферата на закрилата/грижата за дете. Липса на насоки и на научно валиден метод за определяне на цялостното допустима грешка. 	Съсредоточен върху детето		КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4		<ul style="list-style-type: none"> Детето следва да се информира за процеса и неговата цел. Детето следва да се информира също относно начина, по който може да оспори резултата от определянето, с който не е съгласно. Насоките следва да акцентират върху това да се гарантира, че определянето не нарушава неприкосновеността на лицето. 	
Възможности	<ul style="list-style-type: none"> Чрез подходящи насоки може да се отдаде необходимата тежест на пол, социални и културни фактори. 	Оценка на доказателствата		ДП 4.3. ПДП 4.3 ПДПУ 25.5		<ul style="list-style-type: none"> Може да е възможно този метод да се използва наред с други, така че да се вземат под внимание редица фактори, включително психологически, както и социални, полови, културни и физически фактори. Документът на клиничния специалист или социалния работник следва да съдържа данни за тяхната квалификация и опит, така че те да се вземат под внимание при разглеждане и оценяване на доказателствата. Липсата на насоки и валиден метод за определяне на допустимата грешка следва да се вземат под внимание при разглеждане на констатациите от доклада. Когато резултатът от определянето не съответства на декларирания от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се тълкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорява резултата. 	
Заплахи	<ul style="list-style-type: none"> Налична е много малко информация относно това как се извършва психологическото или социалното определяне на възрастта. Проучването на живота на лицето може да бъде счтено за инвазивно. 						

3.2.4. Преглед на сексуалната зрелост

Този метод включва измерване и оценяване на видимите признаци за сексуална зрелост. В допълнение към това обикновено се извършва общ медицински преглед, за да се опишат всички признаци, които биха могли да повлияят на степента на зрелост. При момчетата прегледът се основава на развитието на пениса и тестисите, окосмението на пубиса, окосмението на брадата и изпъкналостта на ларинкса. При момичетата прегледът акцентира върху развитието на гърдите, окосмението на пубиса, окосмението на подмишниците и формата на хълбока. Средно момичетата достигат пълна сексуална зрелост на 16-годишна възраст, а момчетата — на 17-годишна възраст⁽²⁹⁾.

преглед на сексуалната зрелост		SWOT:	
Силни страни	Слаби страни	Тема	Минимален стандарт
<ul style="list-style-type: none"> Взема се под внимание физическото благополучие на детето. Възможност за провеждане на дискусия и комуникиране с детето като част от процеса. Възможност за включване на детето в процеса по определяне на възрастта, като то бъде приканено само да оцени своето развитие. Самооценяването може да се счита за по-малко инвазивно. 	<ul style="list-style-type: none"> При оценката на сексуалното развитие съществува голяма допустима грешка⁽³⁰⁾. От препоръчаните методи на съдебната медицина за определяне на възрастта определянето въз основа на външен вид е най-негочно. По своето естество този метод имат склонност да включва инвазивен преглед на лицето, което е в противоречие със зачитането на неговата неприкосновеност и достойнство. 11 е средната възраст за началото на пубертета, което често прави този метод нефективен след 13-годишна възраст и следователно неподходящ за оценяване дали възрастта на лицето е над или под 18 години. Не се взема под внимание психологическата или емоционалната зрелост. Включва преглед и сравнение на тялото спрямо референтни изследвания, така че методът може да се счита за инвазивен. 	Висш интерес	<ul style="list-style-type: none"> КЛД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5
		Адекватно обучение	<ul style="list-style-type: none"> ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25
		Съсредоточен върху детето	<ul style="list-style-type: none"> КООНПД 7 КООНПД 8 КООНПД 12 КООНПД 13 КООНПД 16 КООНПД 22 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4
<ul style="list-style-type: none"> Възможност подрастващите да оценят своя етап на развитие съгласно стандартните снимки на Tanner⁽³¹⁾. Доказателствата може да имат стойност като част от мултидисциплинарен подход. 			
Насоки <ul style="list-style-type: none"> Дали този метод е във висш интерес на детето зависи от етапа на неговото физическо и психологическо развитие. Следва да се постави акцент върху работата с медицински специалисти, за да се гарантира, че определянето се извършва по последователен начин, при който се зачитат правата и достойнството на детето. Следва да се вземат под внимание конкретните обстоятелства около детето, тъй като при този метод не с осведомеността относно това как физическото развитие и пубертета не е задължително да съответстват на хронологичната възраст. При обучението следва да се разглеждат начини за оценяване на трудностите при правене на оценки въз основа на външен вид/поведение. Следва да бъде предоставено обучение за разбирание на въпросите от областта на пола, културата и възрастта със специален акцент върху това как те се различават и не е задължително да съответстват на хронологичната възраст. Акцент следва да се постави на разбирането и прилагането на понятието за съмнение и на това по какъв начин следва да се оценява висшият интерес на детето. В случаи на медицински преглед следва да се получи първо съгласието на детето и/или неговия представител. Освен това децата трябва да се информират преди извършване прегледа на език, който разбираат (или има разумни основания да се счита, че разбираат), относно възможността възрастта им да бъде установена чрез медицински преглед. Определянето следва да се предприема по начин, при който се зачита неприкосновеността и достойнството на лицето. Освен това детето следва да се информира относно начините, по които може да оспори резултата от определянето, с който не е съгласно. Детето следва да се информира относно причините за този резултат и за възможността да ги разгледа от своя страна. 			

⁽²⁹⁾ За повече информация: ПРДЕ, Position Paper on age assessment in the context of Separated children in Europe (Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа) (2012 г.); Unicef, *Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography* (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки); Schmelting et al. (2011 г.), 'Forensic age estimation in unaccompanied minors and young living adults' (Съдебномедицинска оценка на възрастта при непроводени непълнолетни лица и живи младежи, *Forensic medicine — From old problems to new challenges* (Съдебна медицина — от стари проблеми към нови обстоятелства); Schmelting et al. (2006 г.), 'Age estimation of unaccompanied minors (Оценка на възрастта на непроводени непълнолетни лица, част 1. Общи съображения), *Forensic Science International*).

⁽³⁰⁾ The Royal College of Paediatrics and Child Health concludes that 'overall, it is not possible to actually predict the age of an individual from any anthropometric measure, and this should not be attempted' (The King's Fund and the Royal College of Paediatrics and Child Health, 1999:40).

⁽³¹⁾ За повече информация: Jenner, C. V., Azevedo et al., *Comparison between objective assessment and self-assessment of sexual maturation in children and adolescents* (available online at: http://www.scielo.br/pdf/jped/v85n2/en_v85n2a09.pdf).

SWOT: преглед на сексуалната зрелост		Насоки	
Заплахи	Тема	Минимален стандарт	
<ul style="list-style-type: none"> Също така има малко изследвания, при които е анализирано развитието на тези параметри редом с хронологична възраст при различните нации, което означава, че заключенията са основани на ограничен набор от данни. При антропометричните измервания не се вземат под внимание разликите между етноса, расата, хранителния прием и социално-икономическия контекст. Риск от определяне на по-голяма/по-малка възраст при лицата с определени заболявания. Стойността на определянето може да варира, тъй като се измерва развитието на сексуалната зрелост, която се случва в ограничен обхват от възрастта. 	Оценка на доказателствата	ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5	<ul style="list-style-type: none"> Решението относно възрастта следва да не се основава единствено на външния вид и/или поведението, включително на наблюдения на сексуалната зрелост. То следва да е базирано на всички налични форми на доказателства. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се търкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата. Квалификациите, опитът и компетентността на лицата, извършили определянето, следва да представяват част от доклада, за да бъдат ясни експертните знания на специалистите.

3.2.5. Рентген

Възрастта на скелета се определя от етапа на развитие на костите. При този вид подход се определят приблизителните етапи на развитие от съединяването/съзряването на определени кости. Основните методи на рентгена включват снимки на карпалната област, ключицата и зъбите. Докато много държави членки използват тези методи, те не ги прилагат по еднакъв начин и често използват различни комбинации и/или последователност. Една от основните причини за това е фактът, че процедурите за определяне на възрастта в голяма степен остават определяни от националното законодателство, като процедурите се развиват успоредно с националната съдебна практика.

Примери от практиката на държави членки ⁽³²⁾
Австрия съчетава рентген на карпалната област и ключицата наред с физически и стоматологичен преглед.
Нидерландия съчетава рентген на карпалната област и ключицата.
Норвегия съчетава рентген на карпалната област и зъбите със стоматологичен преглед.
Швеция съчетава рентген на карпалната област и зъбите в случай че продължава да има съмнения и след разглеждане на документалните или други налични доказателства.

1. Рентген на карпалната област (длан/китка)

Критериите за оценяване на рентгенови снимки на дланта включват форма и размер на костните елементи и степента на епифизеално срастване. Снимката или се сравнява със стандартни снимки за съответната възраст и пол (рентгенов атлас), за да се определи етапът на развитие, или се определя степента на съзряване на отделни кости (метод на отделните кости), която се комбинира, за да се изчисли цялостният етап на съзряване. При първия подход за стандартен референтен документ е приет **атласът на Greulich и Pyle (GP)**. GP методът е резултат от изследване, проведено през 1935 г., чиято цел е била да се оцени скелетното съзряване вместо възрастта; при него не са взети под внимание междурасови или социално-икономически разлики. За втория подход основният отправен метод е **подходът Tanner-Whitehouse (TW)** (наличен в три издания). TW2 се основава на оценката на скелетното съзряване и на приблизителната височина на възрастно лице. Всяка от 20-те кости в дланта се сравнява поотделно с редица снимки на развитието на дадената кост. Референтните стандарти са установени през 1950-те и 1960-те години. Методът се счита за по-малко надежден при по-възрастни групи (тези на възраст между 15 и 18 години) при лица от различен етнически и расов произход. Въпреки това по принцип се очаква TW методът да е по-надежден. Средно скелетното развитие на костите на дланта приключва на 17-годишна възраст при момчетата и на 18-годишна възраст при момчетата ⁽³³⁾.

⁽³²⁾ Съдебна практика, съдържаща насоки относно начина на провеждане на тези оценки може да бъде намерена в раздела относно „Национална правна и политическа рамка“.

⁽³³⁾ За повече информация: Tanner, J.M. et al., Reliability & validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (CASAS): comparison with the manual method (Надеждност и валидност на стойностите на Tanner-Whitehouse, изчислени с компютър, на скелетната зрелост (CASAS): сравнение с метода на изчисление на ръка); Frisch, H. et al., Computer aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse (компютърно-асистирано оценяване на скелетната възраст и сравнение с оценките на костната възраст по метода на Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse); Gertych, A. et al., Bone age assessment of children using a digital hand atlas (Оценка на костната възраст при деца чрез цифров атлас на дланта).

SWOT: рентген на карпалната област	Тема	Минимален стандарт	Насоки
<p>Силни страни</p> <ul style="list-style-type: none"> • Научен метод с ясна допустима грешка, което означава, че е възможно възрастта да се сведе до конкретни параметри. • Обективен и основан на доказателства. • Извършва се от квалифицирани експерти в областта, които са обвързани с протокол, насоки и директиви. • В определени възрастни диапазони този метод предоставя полезни доказателства относно вероятната възраст, ако лицето спада към възрастните параметри на референтните изследвания. 	Висш интерес	КПД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5	<ul style="list-style-type: none"> • Съгласно директивата на Евратом, когато не съществува пряка полза за здравето, следва да се обърне внимание на обосновката за използване на рентген при всеки отделен случай. • Следва да се вземе под внимание, че референтният материал е предназначен за използване тогава, когато възрастта вече е известна, а не за определяне на хронологичната възраст. • Администрациите на правителствата следва да работят заедно с радиолози и други свързани експерти, за да гарантират, че определянето се извършва по последователен начин, при който се защитат правата на детето.
<p>Слаби страни</p> <ul style="list-style-type: none"> • И за GR метода, и за TW2 метода, е общоприето, че съзряването на костите се влияе от расови, социално-икономически и хранителни фактори. • В повечето случаи се приема, че допустимата грешка е +/- 2 години, но това зависи от протнзираната възраст. • Не е необходимо да има връзка между хронологичната възраст на детето и степента, в която то е достигнало напредък, която то е постигнало съзряване от гледна точка на скелета. • Използва се йонизиращо лъчение, което може да бъде вредно и което не е медичински обосновано. • Тъй като рентгенът има йонизиращ ефект, той често се счита за метод, при който има намеса. • Твърди се, че TW3 методът се счита за по-точен от GR метода, но по-труден за изпълнение и отнема повече време. 	Адекватно обучение	ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25.3 Евратом 4 Евратом 6 Евратом 7	<ul style="list-style-type: none"> • Съгласно директивата на Евратом за всеки вид стандартна рентгенова процедура трябва да се установят протоколи относно оборудването и процедурите. • Трябва да се гарантира осигуряване на продължаващо образование и обучение след предоставяне на квалификация, а в конкретния случай на клинична употреба на нови техники, организация на обучението, свързано с тези нови техники, и съответните изисквания за защита от радиация.
<p>Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Опитите за подобряване на надеждността включваха разработването на софтуер за разпознаване на модели, който да позволи определяне на възрастта на костите чрез рентгенови снимки с помощта на компютър⁽³⁴⁾. • Увеличаване на капацитета и експертните знания на радиолозите, свързани с определянето на възрастта. 	Съсредоточен върху детето	КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4 Евратом 3 Евратом 9 Евратом 10	<ul style="list-style-type: none"> • Директивата на Евратом налага използването на радиологично оборудване, подходящо за деца. • Съществуват специални гаранции за жени в детородна възраст, включително изискване за проверка дали лицето е бременна жена или кърмачка. • Определянето следва да се извършва по начин, при който се зачита неприкосновеността и достойнството на лицето. • На непридружените непълнолетни лица и техните представители следва да се предоставя информация; тази информация следва се използва, за да помогне на детето да разбере процеса, включително всички ограничения или рискове. Тази информация следва да се разработи, представи и съобщи в съответствие с възрастта и зрелостта на детето. • Имайки предвид тревогите относно етичната употреба, тази информация следва да акцентира върху представянето на процеса, използването на радиация и свързаните потенциални рискове с ясни и лесноразбираеми думи. • Тъй като не съществува полза за здравето от използването на рентген в случай на определяне на възрастта, следва да се обърне специално внимание на това дали то е обосновано във всеки отделен случай

SWOT: рентген на карпалната област		Тема	Минимален стандарт	Насоки
<p>Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> Доказателствата сочат, че в наши дни децата се развиват по-рано, отколкото през 1930-те години, когато подходът е бил разработен. Кралският колеж по педиатрия и детско здраве (ККПДЗ) твърди, че скелетът на едно момче днес е напълно развит на възраст от 16 до 17 години, а този на едно момиче — от 15 до 16 г. Този стандарт се различава и в двата случая с 2 до 3 години от предвиденото в атласа на GR (1999 г.). Когато храненето е значително намалено, се наблюдава забавяне в съзряването. Това означава, че скелетната възраст може да може да покаже, че лицето е по-младо, което да доведе до подценяване. Използването на рентген за административни цели, когато не съществува полза за здравето, е напълно възможно да се счита за незаконно в някои държави. Възражение на етнически основания срещу прегледа чрез рентген за целите на миграционния контрол, когато не съществува терапевтична полза. 	Оценка на доказателствата	ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5	<ul style="list-style-type: none"> Решението за отхвърляне на молба за международна закрила от непридружено непълнолетно лице, което е отказало да премине медицински преглед, не може да се основава единствено на този отказ. Важно е да се признае, че развитието на скелета не винаги съответства на хронологичната възраст. При определянето следва да се вземе под внимание това, че съзряването на костите може да се повлияе от расови, социално-икономически и културни фактори. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се търкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата. Докладът следва да съдържа данни за нивото на квалификация и опита на медицинския специалист, така че те да се вземат под внимание при разглеждане и оценяване на доказателствата. Всички налични доказателства следва да се считат за част от оценката на възрастта. Подходящи експерти следва да работят над това да премахнат тревогите относно това, че децата се развиват с различно темпо в сравнение с времето, по което е разработен оригиналният референтен материал. 	

(34) За повече информация: Tanner, J.M. et al., *Reliability & validity of computer-assisted estimates of Tanner-Whitehouse skeletal maturity (Надеждност и валидност на стойностите на Tanner-Whitehouse, изчислени с компютър, на скелетната зрелост) (CASAS): comparison with the manual method*; Frisch, H. et al., *Computer aided estimation of skeletal age and comparison with bone age evaluations by the method of Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse (Компютърно-асистирано оценяване на скелетната възраст и сравнение с оценките на костната възраст по метода на Greulich-Pyle and Tanner-Whitehouse)*; Gertych, A. et al., *Bone age assessment of children using a digital hand atlas (Оценка на костната възраст при деца чрез цифров атлас на Аланта)*.

2. Рентген на ключицата

Този метод включва оценка на съединяването на клавикулата. За да бъде лицето определено за възрастен, и двете му клавикули трябва да са съединени. Традиционните системи за класификация разграничават между четири етапа на развитие; последният етап е разделен на два допълнителни етапа⁽³⁵⁾. Ако съединяването е завършено и се вижда белег, може да се заключи, в случай че лицето е жена, че то е най-малко на 20 години, а в случай че е мъж, че той е най-малко на 21 години. Пълното съединяване с изчезването на белега е отбелязано и при двата пола най-рано при 26-годишна възраст⁽³⁶⁾.

SWOT: рентген на ключицата		Тема	Минимален стандарт	Насоки
Силни страни	<ul style="list-style-type: none"> Извършва се от експерти в областта, които са обвързани с протоколи, насоки и директиви. Научен метод с ясна допустима грешка. Допустимата грешка се счита, че е около 2,5 %, което означава, че рискът непълнолетно лице да бъде счетоно за възрастен е сравнително нисък. Обективен и основан на доказателства. Етническите групи преминават през точни етапи на образуване на костна тъкан, затова по принцип е възможно съответните референтни изследвания да се приложат и към други етнически групи. 	Висш интерес	КПД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДПУ 20.5	<ul style="list-style-type: none"> Изискване относно това, че ако не съществува пряка полза за здравето, следва да се обърне специално внимание на обосновката за използване на рентген във всеки отделен случай. Специалистите трябва да са преминали специално обучение преди да могат да извършват такава оценка. За този конкретен метод са необходими три рентгенови снимки и той може да доведе до увеличено излагане на лъчение в сравнение с други рентгенови методи. Работа с радиолози и други свързани експерти, за да се гарантира, че определянето се извършва по последователен начин, при който се зачитат правата на детето. Рентгеновите снимки трябва да се извършват от обучен и квалифициран специалист. За всеки вид стандартна рентгенова практика се изискват протоколи относно оборудването и процедурите. Трябва да се гарантира осигуряване на продължаващо образование и обучение след поставяне на квалификация, а в конкретния случай на клинична употреба на нови техники, организация на обучението, свързано с тези нови техники, и съответните изисквания за защита от радиация. Следва да се разработят насоки за радиолози, които извършват определяне на възрастта на деца, за да се гарантира последователност на практиката.
Слаби страни	<ul style="list-style-type: none"> Използва се йонизиращо лъчение, което може да бъде вредно и което не е медицински обосновано Скорошни изследвания показват, че обичайният рентген на клавикулата следва да се извършва на три равнища, за да може да се извърши надеждна оценка на нивото на образуване на костна тъкан. Това води до увеличаване на излагането на лъчение. Тъй като рентгенът има йонизиращ ефект, той може да се счита за метод, който включва намеса. Този метод се счита за допустим при определяне само на това дали лицето е над 21 години, тъй на тази възраст обикновено се наблюдава пълно съзряване на клавикулата. Най-младите лица, отбелязани в литературата, с напълно съединени ключици, са на 20-годишна възраст. Следователно не е възможно да се определи вероятната възраст в обхвата преди 18 годишна възраст до 20—21-годишна възраст. Несе взема под внимание психологическата или емоционалната зрелост. 	Адекватно обучение	ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25.1 Евратом 4 Евратом 5 Евратом 6 Евратом 7	<ul style="list-style-type: none"> Директивата на Евратом налага използването на радиологично оборудване, подходящо за деца. Съществуват специални гаранции за жени в детородна възраст, включително изискване за проверка дали лицето е бременна жена или кърмачка. Определянето следва да се извършва по начин, при който се зачита неприкосновеността и достойнството на лицето. Следва да се използва информация за процедурата, за да може детето да разбере процеса, включително всички ограничения и рискове, като тази информация следва да бъде предоставена/съобщена в съответствие с възрастта и зрелостта. Имайки предвид безпокойствата относно етичната употреба, тази информация следва да акцентира върху представянето на процеса, използването на лъчение и потенциалните рискове на ясен и лесноразбираем език.
		Съсредоточен върху детето	КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 Евратом 3 Евратом 9 Евратом 10	

⁽³⁵⁾ За повече информация: Schmeling, A. et al., 'Studies on the time frame for ossification of the medial clavicular epiphyseal cartilage in conventional radiography' (Изследвания на времевата рамка на образуването на костна тъкан на средния клавикулен епифизален хрущял в обикновената рентгенография), International Journal of Legal Medicine (Международен журнал за правна медицина), 2004 г., том 118(1), стр. 5–8.

⁽³⁶⁾ За повече информация: Schmeling, A. et al., 'Age estimation of unaccompanied minors' (Оценка на възрастта на непроводими непълнолетни лица), Forensic Science International (2006 г.), част 1, Общи съобщения; Eikvil, L. et al., Age estimation in youths and young adults (Определяне на възраст на юноши и млади хора) (http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf).

SWOT: рентген на ключицата		Насоки	
Възможности	Тема	Минимален стандарт	
<p>Може да има доказателствена стойност като част от мултидисциплинарна или цялостна оценка.</p> <ul style="list-style-type: none"> Увеличаване на капацитета на радиолозите във връзка с определянето на възрастта. Разработване насоки за радиолози, които извършват определяне на възрастта на деца, за да се гарантира последователност на практиката. Етническите групи преминават през точни етапи на образуване на костна тъкан, затова по принцип е възможно съответните референтни изследвания да се приложат и към други етнически групи. 	Оценка на доказателствата	<p>ДП 4</p> <p>ПДП 4</p> <p>ДПУ 17.5</p> <p>ПДПУ 25.5</p>	<ul style="list-style-type: none"> Решението за отхвърляне на молба за международна закрила от непридружено непълнолетно лице, което е отказало да премине медицински преглед, не може да се основава единствено на този отказ. Стойността на доказателствата е ограничена до определянето на това дали лицето е над 21 години, или не. При определянето следва да се вземе под внимание това, че съзряването на костите може да се повлияе от расови, социално-икономически и културни фактори. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се търкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата. Докладът следва да съдържа данни за нивото на квалификация и опита на медицинския специалист, така че те да се вземат под внимание при разглеждане и оценяване на доказателствата. Всички налични доказателства следва да се считат за част от определянето на възрастта.
<p>Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> При рентгена се използва йонизиращо лъчение, което може да причини увреждания на тъканта; има ограничение за общата доза лъчение, на което може да бъде подложен пациент на година. Използването на рентген за административни цели, когато не съществува полза за здравето, е напълно възможно да се счита за незаконно в някои държави. Отказ на етнически основания от рентгенова снимка за целите на миграционния контрол, когато не съществува терапевтична полза. 			

3. Рентген на зъбите

Този метод включва изследване на рентгенови снимки на зъбите, известен като ортопантомография. Скелетното развитие се измерва посредством последователните промени в поникването и структурата на зъбите по време на растежа през детството. До 16—20-годишна възраст всички зъби без третите молари или мъдреците са напълно оформени, като при последните се забелязва развитие на коронка и корен в голяма степен. Етапите на развитие на зъбните коронки се преобразуват в дентална възраст с помощта на таблици. Приблизителната хронологична възраст може да се изчисли като средно аритметичната стойност на „възрастта“ на всички зъби. Събрани са данни от различни нации за широк набор от възрастови групи.

Двата основни метода са следните:

- Gleiser & Hunt (1955 г.) описват развитието на зъбите в 15 етапа. Те са представени в скици и таблици (Moogreets, Fanning and Hunt, 1963 г.), и с леки изменения са използвани в няколко по-късни изследвания.
- Demirjian (1973 г.) описва развитието на зъбите в 8 етапа. Тези етапи са илюстрирани с рентгенови снимки, подробно описание на всеки етап и скици. За всеки етап от растежа на зъбите са определени точки, които са използвани също за оценяване на скелетното съзряване въз основа на метода TW2⁽³⁷⁾. Въпреки това този метод обхваща възрастта от 3 до 16 години, а поради ограничения брой зъби и етапи на развитие в по-големите възрастови групи този метод трябва да се използва с повишено внимание при деца, по-големи от 12-годишна възраст.

SWOT: Рентген на зъбите		Тема	Минимален стандарт	Насоки
Силни страни	<ul style="list-style-type: none"> • Кривите на денталната зрелост от различни региони са като цяло сходни помежду си и с новите преработени точки за възрастта, което предполага, че денталната зрелост е сходна между нациите⁽³⁸⁾. • Извършва се от експерти в областта, които са обвързани с протокол, насоки и директиви. • Научен метод с ясна допустима грешка. • Обективен и основан на доказателства. • За денталното развитие скоростта на калциране се контролира по-скоро от гените, отколкото от фактори от околната среда, което отстранява несигурността, свързана с храненето. • Въвеждането на цифрови снимки е намалило излагането на облъчване с рентген. • Методът на Demirjian се ползва с широка приемственост, тъй като системата за оценяване на съзряването, създадена в рамките на метода, е универсална в своето приложение както към момчета, така и към момичета⁽³⁹⁾. 	Висш интерес	КПД 3 ДПУ 17.5- 6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5 ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25 Евратом 4 Евратом 5 Евратом 6 Евратом 7	<ul style="list-style-type: none"> • Изискване за това, когато в използването на рентген няма пряка полза за здравето, да се обърне специално внимание на това дали то е обосновано във всеки отделен случай, като висшият интерес на детето е от първостепенно значение. • Рентгенът трябва да се използва от обучен и квалифициран специалист. • За всеки вид стандартна рентгенова практика трябва да се установят протоколи относно оборудването и процедурите. • В съответствие с Евратом съществува задължение за осигуряване на продължаващо образование и обучение след предоставяне на квалификация, а в конкретния случай на клинична употреба на нови техники, организация на обучението, свързано с тези нови техники, и съответните изисквания за защита от радиация. • Следва да се разработят насоки за радиолози, които извършват определяне на възрастта на деца, за да се гарантира последователност на практиката. • Специалистите трябва да са преминали специално обучение преди да могат да извършват такава оценка.
		Адекватно обучение		

⁽³⁷⁾ За повече информация: Eid R. M. R. et al, *Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method* (Оценяване на денталната зрелост при бразилски деца на възраст между 6 до 14 години по метода на Demirjian).

⁽³⁸⁾ For more information: Liversidge H. M., *The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity*.

⁽³⁹⁾ For more information: Eid R. M. R. et al., *Assessment of dental maturity of Brazilian children age 6 to 14 years using Demirjian's method*; Liversidge H.M., *The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity*.

SWOT: Рентген на зъбите	Тема	Минимален стандарт	Насоки
<p>Слаби страни</p> <ul style="list-style-type: none"> • Неотдавнашно проучване показва, че третият молар не е съвършен показател за хронологичната възраст. Проучването показва, че за възрастов период 15—17 години чрез него погрешно се класифицират 6 % като възрастни, докато за периода 18—20 години чрез него неправилно се класифицират не по-малко от 64 % като непълнолетни лица⁽⁴⁰⁾. • Изследването на Demirjian et al. (1973 г.) не е предназначено за определяне на приблизителна хронологична възраст. Хронологичната възраст може да бъде предположена от денгалната, но ние не знаем дали никненето на зъби у детето е ускорено или забавено⁽⁴¹⁾. • Методът обхваща само периода между 3 и 16-годишна възраст и поради ограничения брой зъби и етапи на развитие сред по-големите възрастови групи този метод трябва да се използва с повишено внимание при деца, по-големи от 12 години. • Използва се йонизиращо лъчение, което може да бъде вредно и което не е медицински обосновано. • Тъй като рентгенът има йонизиращ ефект, той често се счита за метод, при който има намеса. 	<p>Съсредоточен върху детето</p>	<p>КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 ПДПУ 19 ПДПУ 25.4 Евратом 3 Евратом 9 Евратом 10</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Директивата на Евратом налага използването на радиологично оборудване, подходящо за деца. • Съществуват специални гаранции за жени в детеродна възраст, включително изискване за проверка дали лицето е бременна жена или кърмачка. • Разработване на информация за детето относно процеса, която се представя и/или може да бъде съобщена в съответствие с възрастта и зрелостта. • Имайки предвид безпокойствата относно етичната употреба, тази информация следва да акцентира върху представянето на процеса, използването на лъчение и потенциалните рискове на ясен и лесноразбираем език. • Следва да се използва информация относно разбирането на процеса от страна на детето и тя следва да бъде представяна/съобщавана на ясен и лесноразбираем език в съответствие с възрастта и зрелостта. • Определянето следва да се извършва по начин, при който се защита неприкосновеността и достойнството на лицето.
<p>Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да има доказателствена стойност като част от мултидисциплинарна или цялостна оценка. • Изследванията сочат, че включването на рентген в медицинска многофакторна оценка може да намали допустимата грешка⁽⁴²⁾. • Увеличаване на капацитета и експертните знания на радиолозите във връзка с определянето на възрастта. • Разработване на насоки за радиолози, които извършват определяне на възрастта на деца, за да се гарантира последователност на практиката. 			

⁽⁴⁰⁾ Cole, T. J., Dental age assessment — a statistical critique (Оценка на денгалната възраст — статистическа критика).

⁽⁴¹⁾ За повече информация: Liversidge, H. M., The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity (Оценката и тълкуването на денгалната зрелост по Demirjian, Goldstein and Tanner).

⁽⁴²⁾ За повече информация: Basses, R. B., Briggs, C., Drummer, O. H., 'Age estimation using CT imaging of the third molar tooth, the medial clavicular epiphysis, and the sphenio-occipital synchondrosos: a multifactorial approach', Forensic Science International, 2011; Engström C., Engström H., Sagne S., 'Lower third molar development in relation to skeletal maturity and chronological age', The angle orthodontist (1983); Liversidge, H. M., 'The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity' (Оценката и тълкуването на денгалната зрелост по Demirjian, Goldstein and Tanner), Annals of Human Biology, 2012; Schmeling A. et al., (Оценка на възрастта на непридружени непълнолетни лица), Forensic Science International, 2006, Part 1, Общи съображения; Thevissen, P. W., Kaur, J., Willems, G., 'Human age estimation combining third molar and skeletal development', International Journal of Legal Medicine, 2012.

SWOT: Рентген на зъбите		Тема		Минимален стандарт		Насоки	
Заплахи		Оценка на доказателствата		ДП 4. ДП 4 ДПУ 17.5 ДПУ 25.5			
<ul style="list-style-type: none"> Единствените зъби, които могат да се използват като показател за това дали лицето е възрастен, са третите молари, които поради генетични фактори или фактори от околната среда може да се появяват по всяко време между 16- и 25-годишна възраст. Множество изследвания са подчертали разликата в развитието на третия молар между нации от определени държави, които също не са последователни в разглежданите възрастови диапазони⁽⁴³⁾. Между денталните специалисти не съществува консенсус относно надеждността и валидността на различните методи за оценяване на денталната зрелост. Несигурност относно моделите на съзряване на зъбите в развиващите се държави. Развитието на зъбите се влияе от неендокринното и ендокринното развитие и забавяне⁽⁴⁴⁾. Оценката на етапа на развитие на зъбите изисква обучение и координиране с опитен персонал, за да се гарантира добра надеждност⁽⁴⁵⁾. Възражение на етнически основания срещу използването на радиология за целите на миграционния контрол, когато не съществува терапевтична полза. 		<ul style="list-style-type: none"> Решението за отхвърляне на молба за международна закрила от непридружено непълнолетно лице, което е отказано да премине медицински преглед, не може да се основава единствено на този отказ. Тези доказателства е възможно да допринасят за процеса по оценяване на доказателствата, когато се използват наред с методи, фокусирани в друга област. Съчетаването им с други форми на доказателства може да спомогне за намаляване на допустимата грешка. Този метод разчита на наличието на трети молар, който може да се появи по всяко време между 15- и 23-годишна възраст. Това ограничава случайте, в които методът може да се използва. Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се търкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата. Докладът следва да съдържа данни за нивото на квалификация и опита на медицинския специалист, така че те да се вземат под внимание при разглеждане и оценяване на доказателствата. Всички налични доказателства следва да се считат за част от определянето на възрастта. Работа със свързани експерти, за да се преодолее тревогите относно това, че децата се развиват с различно темпо, отколкото по времето, когато материалът е разработен. 					

4. Хълбок (тазобедрена кост)

Скелетната възраст може да се установи чрез появата на определени кости на таза. Позиционирането на костите се променя, докато човек наближава съзряване. В това отношение са определени пет етапа. Етапи (1)–(5) обикновено се явяват между 14 и 16 годишна възраст при момчетата и 15–18 години при момчетата⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴³⁾ За повече информация: Demirjian, A., Goldstein, H., 'New systems for dental maturity based on seven and four teeth' (Нови системи за съзряване на зъбите, основани на седем и четири зъба), *Annals of Human Biology* (Хроника на човешката биология), 1976 г.; Eid M.R.R. et al., 'Assessment of dental maturity of Brazilian children aged 6 to 14 years using Demirjian's method' (Оценяване на денталната зрелост при бразилски деца на възраст между 6 до 14 години по метода на Demirjian), *International Journal of Pediatric Dentistry* (Международен журнал за педиатрична стоматология 2002 г.); Leurs, I. H. et al., 'Dental age in Dutch children', *European Journal of Orthodontics*, 2005) (Стоматологична възраст при нидерландските деца) (Европейски журнал за ортодонтия).

⁽⁴⁴⁾ За повече информация: Garr, S. M., Lewis, A. B., Blizard, R. M., Endocrine factors in dental development (Ендокринни фактори в денталното развитие).

⁽⁴⁵⁾ За повече информация: Liversidge, H. M., The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity (Оценката и тълкуването на денталната зрелост на Demirjian, Goldstein и Tanner's dental maturity) (2006) част 1, Общи съображения; Schmidt, S et al., 'Age estimation of unaccompanied minors' (Оценка на възрастта на непридружени непълнолетни лица), *Forensic Science International* (2006) част 1, Общи съображения; Schmidt, S et al., 'Sonographic evaluation of aropluseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals' (Ехографска оценка на апофизалното образуване на костна тъкан на тазобедрената кост при съдебномедицинската диагностика на възрастта при живи лица), *International Journal of Legal Medicine* (Международен журнал за правна медицина) (2011 г.); Eikvil L. et al., *Age estimation in youths and young adults* (Определяне на приблизителна възраст на юноши и млади хора).

SWOT: рентген на хълбока		Насоки	
Силни страни	Тема	Минимален стандарт	
<ul style="list-style-type: none"> • Научен метод с ясна допустима грешка, така че да е възможно възрастта да се сведе до конкретни параметри. • Обективен и основан на доказателства. • Извършва се от експерти в областта, които са обвързани с протокол, насоки и директиви. 	Висш интерес	КЮОНПД 3 ДПУ 17.5-6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5	<ul style="list-style-type: none"> • Изискване, когато не съществува пряка полза за здравето, следва да се обърне специално внимание на това да се обоснове използването на рентген във всеки отделен случай, като висшият интерес на детето е от първостепенно значение. • Специалистите трябва да са преминали специално обучение преди да могат да извършват такава оценка. • При отчитане на висшия интерес следва по-специално да се взема под внимание на това дали е подходящо да се предприеме този метод, имайки предвид излагането на гениталиите на радиация. • Рентгенът трябва да се използва от обучен и квалифициран специалист. • За всеки вид стандартна рентгенова практика трябва да се установят протоколи относно оборудването и процедурите. • Задължение за осигуряване на продължаващо образование и обучение след предоставяне на квалификация, а в конкретния случай на клинична употреба, организация на обучението, свързано с тези нови техники, и съответните изисквания за защита от радиация. • Следва да се разработят насоки за радиолози, които извършват определяне на възрастта на деца, за да се гарантира последователност на практиката.
Слаби страни <ul style="list-style-type: none"> • Липсват надеждни данни относно достигането на 18 години. • Свързан е с излагане на силно лъчение, като по-специално лъчът преминава през гениталиите. • Тъй като рентгенът има йонизиращ ефект, той често се счита за метод, при който има намеса. • Не се взема под внимание психологическата или емоционалната зрелост. 	Адекватно обучение	ДПУ 17.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ПДПУ 25 Евратом 4 Евратом 5 Евратом 6 Евратом 7	<ul style="list-style-type: none"> • Директивата на Евратом налага използването на радиологично оборудване, подходящо за деца. • Съществуват специални гаранции за жени в детеродна възраст, включително изискване за проверка дали лицето е бременна жена или кърмачка. • Разработване на информация за детето относно процеса, която е представена и/или може да бъде съобщена в съответствие с възрастта и зрелостта. • Имайки предвид безопасността относно етичната употреба, тази информация следва да акцентира върху представянето на процеса, използването на лъчение и потенциалните рискове на ясен и лесноразбираем език. • Информацията относно процедурата следва да се използва, за да подпомогне детето да разбере процеса и следва да се представя/съобщава на ясен и лесноразбираем език съгласно възрастта и зрелостта. • Определянето следва да се извършва по начин, при който се защита неприкосновеността и достойнството на лицето.
Възможности <ul style="list-style-type: none"> • Може да има доказателствена стойност като част от мултидисциплинарна или цялостна оценка. 	Съсредоточен върху детето	КПД 7 КПД 8 КПД 12 КПД 13 КПД 16 КПД 22 Евратом 3 Евратом 9 Евратом 10	<ul style="list-style-type: none"> • Решението за отхвърляне на молба за международна закрила от непридружено непълнолетно лице, което е отказано да премине медицински преглед, не може да се основава единствено на този отказ. • Тези доказателства е възможно да допринасят за процеса по оценяване на доказателствата, когато се използват наред с методи, фокусирани в друга област. • Съчетаването им с други форми на доказателства може да спомогне за намаляване на допустимата грешка. • При определянето следва да се взема под внимание фактът, че липсват надеждни данни относно достигането на 18-годишна възраст. • Работа със свързани експерти за премахване на тревогите относно надеждността на наличните данни. • Когато резултатът от определянето не съответства на заявената от лицето възраст, е важно да се вземе под внимание допустимата грешка и съмнението да се търкува в полза на лицето, както и да се предостави на лицето възможност да коментира и/или оспорва резултата. • Докладът следва да съдържа данни за нивото на квалификация и опита на медицинския специалист, така че те да се вземат под внимание при разглеждане и оценяване на доказателствата. • Всички налични доказателства следва да се считат за част от определянето на възрастта.
Заплахи <ul style="list-style-type: none"> • При рентгена се използва йонизиращо лъчение, което може да причини увреждания на тъканта; има ограничение за общата доза лъчение, на което може да бъде подложен пациент на година. • Използването на рентген за административни цели, когато не съществува полза за здравето, е възможно да се счита за незаконно в някои държави. • Възражение на етнически основания срещу използването на радиология за целите на миграционния контрол, когато не съществува терапевтична полза. 	Оценка на доказателствата	ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5	

Глава 4 – Вземане на решения

В тази глава се разглеждат въпросите, свързани с вземането на решения, по-специално оценка на доказателствата и анализ на достоверността, и информиране на лицето относно решението и възможностите за обжалване.

Тя обхваща следните случаи на вземане на решения във връзка с процедурата по определяне на възрастта:

- първоначално решение относно нуждата за провеждане на определяне на възрастта;
- решението, взето относно възрастта, при получаване на резултата от определянето на възрастта (конкретно позоваване на съмнението);
- допълнителни решения, които е възможно да се вземат, ако определянето бъде оспорено или бъде подадено обжалване.

По-долу има таблица, от която са видни приложимите правни разпоредби, за които допълнителни данни могат да бъдат намерени в таблицата с обобщението на правните разпоредби.

Процедурна мярка	Висш интерес	Адекватно обучение	Оценка на доказателствата	Представител	Възможности за обжалване	Квалифицирани специалисти
Минимален стандарт	КПД 3 ДПУ 17(.5-6) ПДПУ 25.6 ПДП 20.5 ПДПУ 25.1 ПРД 6.3 ПДУП 23.1-2 ДВ 17.5	ДПУ 17.4 ПДПУ 25.3 ДП 30.6 ПДП 31.6 Евратом 4 Евратом 5 Евратом 6 Евратом 7	ДП 4 ПДП 4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ДПУ 17.5 ПДПУ 10.3 ПДПУ 25.5 ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ВИС 767/2008 член 24	ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 10.3 ПДПУ 25.5 дуп 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 Регламент за ВИС член 24	КПД 20 КПД 25 ДУП 19.4 ПДУП 24.1 ПДУП 24.4 ПДПУ 25.1 ПДПУ 25.3 ПДПУ 25.5 ДП 30.6	ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДУП 24.1 ПДПУ 25.1 ПДПУ 25.3 ПДПУ 25.5

4.1. Оспорване на възрастта и запитване за определяне на възрастта

Примерен контролен лист	
Информиран ли е кандидатът на език, който разбира, и по начин, адаптиран към неговата/нейната възраст, пол и зрелост относно процедурата и важността на това да предостави пълна и правилна информация?	
Взети ли са надлежно под внимание всички обстоятелства около лицето (напр. пол, етнически произход, религия, социално-културен произход, образование, история на семейството, възможна травма и др.)?	
Извършена ли е горепосочената оценка и взето ли е решението по обективен начин?	
Приложени ли са всички съображения относно безпристрастност и конфликт на интереси?	
Докладите относно определянето на възрастта съдържат ли възможно най-малко информация относно използвания метод, показатели, когато е приложимо, и позоваване на тяхната надеждност и допустима грешка?	
Информирано ли е лицето относно възможните последици от отказа да премине (медицински) тест за определяне на възрастта?	
Предоставено ли е на кандидата писмено копие от резултата/решението и, ако е приложимо, друга информация, свързана с оспорване на решението)?	

4.2. Оценка на достоверността и доказателствата

Примерен контролен лист	
Информиран ли е кандидатът на език, който разбира, и по начин, адаптиран към неговата/нейната възраст, пол и зрелост относно процедурата и важноста на това да предостави пълна и правилна информация?	
Информирано ли е лицето относно възможните последствия от отказа да премине (медицински) тест за определяне на възрастта?	
Взети ли са под внимание всички налични доказателства, включително устни заявления на детето?	
Взети ли са под внимание съвременни и исторически документални доказателства?	
Проучена и взета ли е под внимание приложима информация относно държавата на произход?	
Взети ли са под внимание „структурни“ (външни) фактори?	
Например използването на различни календари и/или различни възприятия за значението, отдавано на възрастта, в различни държави/култури.	
Взети ли са под внимание вътрешни фактори?	
Например пол, етнически произход, религия, социално-културен произход, образование, история на семейството, възможна травма и др.	
Причините и анализа за оценката на доказателствата ясно документирани и съобщени ли са?	
Ако документалните доказателства не са приети, лицето информирано ли е относно причините за това и позволено ли му е да отговори и предостави обяснение и други доказателства, ако е възможно?	
Когато са налице очевидни противоречия или несъответствия с доказателствата, те обсъдени ли са с кандидата, а на кандидата дадена ли е възможност да ги обясни?	
Когато са налице очевидни противоречия или несъответствия с доказателствата, те обсъдени ли са с кандидата, а на експерта дадена ли е възможност да ги обясни?	
На експерта дадена ли е възможност да отговори на съмнения относно заявената възраст?	
На експерта дадена ли е възможност да прегледа и коментира доказателствата, предоставени от други лица, във връзка с неговата възраст?	
Взети ли са под достатъчно внимание елементи, които е възможно да покажат, че възрастта на лицето не съответства на заявената?	
По обективен начин ли е извършена оценката, а решението — взето?	
Заявили ли са ясно специалисти, изготвящи доклади относно определяне на възрастта, своето ниво на квалификация, опит и експертни знания?	
Приложени ли са всички съображения относно безпристрастност и конфликт на интереси?	
Докладите относно определянето на възрастта съдържат ли възможно най-малко информация относно използвания метод, показатели, когато е приложимо, и позоваване на тяхната надеждност и допустима грешка?	

4.3. Допустима грешка

Примерен контролен лист	
Ясно заявена и обяснена ли е допустимата грешка за конкретния метод за определяне на възрастта?	
Взети ли са под внимание допустимата грешка и фактът, че с никой от методите не може да се определи точната възраст?	
Когато при определянето са установени различни допустими грешки, те взети ли са под внимание?	
Това доказано ли е в процеса по вземане на решения чрез ясна обосновка?	
Резултатът от определянето на възрастта и решението включват ли цялата информация относно причините за провеждане на определянето на възрастта, използваните методи, критериите за оценка и допустимата грешка?	
Изтълкувано ли е съмнението в полза на кандидата?	
Когато допустимата грешка включва заявената от лицето възраст, тя приета ли е в процеса по вземане на решение?	
Когато съмнението не е тълкувано в полза на кандидата, дадена ли е възможност първо на кандидата да коментира това?	
Когато съмнението не е тълкувано в полза на кандидата, решението одобрено ли е от надзорен служител или поискан ли е „втори поглед“ върху въпроса?	
Когато съмнението не е тълкувано в полза на кандидата, това ясно доказано ли е в процеса по вземане на решения наред с ясни причини?	

4.4. Разрешаване на спор относно възрастта

Примерен контролен лист	
Преди вземане на решение на лицето дадена ли е възможност да разгледа или изясни въпроси, свързани с достоверността, използвани срещу него?	
При установяване на възрастта висшият интерес на детето от първостепенно значение ли е?	
Предоставена ли е на лицето информация, която пояснява причините за решението?	
Предоставено ли е на кандидата писмено копие от резултата/решението и, ако е приложимо, друга документация, свързана с оспорването на решението?	
Обяснено ли е по какъв начин лицето може да оспори това решение?	
Лицето уведомено ли е, че може да подаде нова информация и за процеса, по който да направи това?	
Лицето информирано ли е на език, който разбира?	
На лицето и/или неговия настойник/представител, и/или правен представител предоставена ли е правна и процедурна информация безплатно?	
Лицето информирано ли е относно възможността да оспорва определената възраст по начин, който то разбира и който е подходящ за неговата възраст и ниво на зрелост?	
Има ли лицето настойник/представител, който да го подпомага и консултира в процеса по оспорване на възрастта?	
Подпомага ли се лицето от правен представител в процеса по обжалване?	
Лицето счита ли се за дете до вземане на окончателно решение?	

Глава 5 – Сътрудничество с други заинтересовани участници

Ключова препоръка от плана за действие на Европейската комисия относно непридружените непълнолетни лица е, че трябва да се създаде общ подход, при който се зачитат правата на децата, предвидени от Хартата на основните права на Европейския съюз (ECFR) и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето (КООНПД), и който е основан на солидарност между съответните държави и сътрудничество с гражданското общество и международните организации.

В настоящата глава са описани ролите на възможните заинтересовани участници в определянето на възрастта и във вземането под внимание на отношенията, които е възможно държавите членки да развият с МПО, НПО, национални социални служби, медицински специалисти и устни преводачи.

Определяне на минимални стандарти

По-долу ще откриете минимални стандарти, които се отнасят специално за лицата, участващи в процеси по определяне на възрастта. Те предоставят полезна рамка за развитие на сътрудничеството и отношенията с други лица, които имат пряко или непряко участие в процедурите, засягащи деца, които са подложени на определяне на възрастта.

Процедурна мярка	Висш интерес	Адекватно обучение	Съсредоточен върху детето	Случаи по регламента от Дъблин	Оценка на доказателства	Потенциални случаи на трафик	Осигуряване на представител	Квалифицирани специалисти
Минимален стандарт	КООНПД 3 ДПУ 17(x) 6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5 ПДПУ 25.1 ПРД 6.3 ПДУП 23.1-2 ДВ 17.5	ДПУ 17.4 ПДПУ 25.3 ДП 30.6 ПДП 31.6 Евратом 4 Евратом 5 Евратом 6 Евратом 7	КООНПД 4 КООНПД 7 КООНПД 8 КООНПД 9 КООНПД 12 КООНПД 13 КООНПД 16 КООНПД 22 ПДПУ 25.4 Евратом 3 Евратом 9	КООНПД 10 Съд на ЕС С-648/11 РД 6 РД 15.3 ПРД 31.2	Общ коментар на КООНПД 6 ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 10.3 ПДПУ 25.5 ДУП 19.4ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ВИС 767/2008 член 24	КООНПД 6 КООНПД 11 КООНПД 32 КООНПД 33 КООНПД 34 КООНПД 35 КООНПД 36 ПБТ 13 СоЕ САТ 10	Общ коментар на КООНПД 6 ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5 ПДПУ 10.3 ПДПУ 25.5 ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДП 31.6 ВИС 767/2008 член 24	ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДУП 24.1 ПДПУ 25.1 ПДПУ 25.3 ПДПУ 25.5

Като част от разработването на общ подход държавите членки биха могли да обмислят видовете отношения, които могат да се развият, включително съвместното приемане на механизми за насочване, установяване на възможности за консултация и развитие на мрежи чрез определяне на специални звена за контакт. Преди осъществяване на сътрудничество с други свързани заинтересовани участници първостепенно значение следва да се отдаде на това дали това би било във висш интерес на детето. За тази цел държавите членки следва да вземат под внимание фактори като: ползите за детето и дали свързването с дадени заинтересовани страни би изложило детето или семейството му на риск. Когато консултират лица в държавата на произход, държавите членки следва също да преценят дали свързването с националните заинтересовани страни би обърнало вниманието на органите или други институции към факта, че детето е подало молба за закрила.

Заинтересовани участници

По-долу има списък със заинтересовани участници, подредени в азбучен ред, които също е възможно да участват в определянето на възрастта. Списъкът няма за цел да е изчерпателен и признаваме, че възможно да има много други, които може да участват или допринасят за процеса.

Деца

В Конвенцията на ООН за правата на детето е предвидено, че във всички действия, свързани с детето, неговият висш интерес следва да бъде от първостепенно значение. Освен това се признава, че децата имат правото да казват какво мислят по всички въпроси, които ги засягат, и мненията им да бъдат взети

на сериозно. Освен гарантиране зачитането на децата, е важно също децата да са наясно и да разбират всякакви задължения, като например изисквания да сътрудничат на органите и да предоставят документи или други доказателства, свързани с тяхната възраст. Те следва да се обяснят на детето с помощта на неговия представител на език, който то разбира, и при зачитане на всяко дете. Въпреки това, би било уместно също да се вземе под внимание по какъв начин мненията на децата, по-специално участвалите и преди в процеса, могат да се вземат под внимание при разработване на политиката и процедурите в областта на определянето на възрастта. Допълнителни насоки относно това как да се подходи към оценка с широко участие могат да бъдат намерени в насоките на ВКБООН, *Слушай и учи: Оценка с широко участие на деца и юноши* (<http://www.refworld.org/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain?page=search&docid=4fffe4af2&skip=0&query=nhcr%20child%20participation>).

Персонал в дом за деца/приемен център

Докато са в приемащата държава, е напълно възможно децата да бъдат настанени в дом за деца или приеман център, по-специално в случая на непридружени деца.

Следователно съгласно националното законодателство и процедури органите на държавите членки следва да се стремят да развият връзки между агенциите, чрез които да се поощри доброто сътрудничество и консултация, което да доведе до хармонизирано и последователно вземане на решения, при които висшият интерес на детето е от първостепенно значение. Например това може да включва общо обучение, политики или протоколи относно споделянето на информация и относно предоставянето на подкрепа и съвет на детето посредством процедурата по определяне на възрастта.

Членове на семейството и роднини

Родителите, както и други членове на семейството, и роднини могат да имат доказателства или информация, свързани с определянето на възрастта. Въпреки това, преди да се установи контакт с тях, от първостепенно значение следва да бъде това дали свързването с тях за тази цел би било във висш интерес на детето. Подходящи фактори, които трябва да се обмислят, включват: характерът на връзката между детето и лицето, дали установяването на контакт с лицето би разкрило факта, че детето е кандидатствало за закрила, дали този контакт би изложил детето и/или неговото семейство на риск и по какъв начин лицето би било от полза за детето.

Междуправителствени организации (МПО)

В областта на определянето на възрастта МПО изиграва значителна роля в определянето на области за развитие и в допринасянето за подобряването на методите и процедурите за определяне на възрастта. В допълнение към това те участваха в събирането и определянето на съответната практика и обмяна на информация посредством срещи на тематични и експертни групи.

Като такива, съгласно предвиденото в ПДПУ, член 10, параграф 3, те може да се считат за източник на точна и актуална информация и следва да се използват за справка, когато е необходимо.

В допълнение към насочването на лица към съответните национални агенции или органи държавите членки следва да обмислят дали съществуват МПО (по-специално в областта на трафика, насилието или травматата), които може да бъдат от интерес за лицето, чиято възраст бива определяна, или за които е възможно да му предоставят допълнително съдействие.

Макар че списъкът не е изчерпателен, особено приложимо МПО в контекста на определянето на възрастта може да включват: Европейската комисия и нейните агенции (по-специално EASO), както и УНИЦЕФ, ВКБООН, MOM, EMN и IGC (International Governmental Consultations).

Специалисти от здравната и социалната сфера

При подбиране или работа с медицински или здравни специалисти за целите на определянето на възрастта е важно да се провери дали те са преминали подходящо обучение, свързано с нуждите на непридружените непълнолетни лица, и дали са сключили споразумение за поверителност. Всеки медицински преглед трябва да се извършва при пълно зачитане на достойнството на лицето, като се избира метод, включващ най-малко намеса, и се извършва от квалифицирани медицински специалисти, така че резултатът да е възможно най-надежден. В тази връзка е важно да се проверят конкретните квалификации и нива на експертни знания в съответствие с минималните изисквания за тази професия. Освен това като част от

доклада от определянето на възрастта следва да се предоставят данни за професионалните квалификации, умения, опит и експертни знания на специалиста.

Устни преводачи

Устните преводачи предоставят ключова услуга, като улеснява комуникацията посредством превод. Имайки предвид значението на тяхната роля и последващото въздействие, което е възможно да окажат, е уместно да се развие добра практика с устни преводачи. В допълнение към специалните умения и компетенции, за да могат да комуникират ефективно с децата, това може да включва подходящо обучение, свързано с нуждите на непълнолетните лица, както и с въпроса за поверителност.

Неправителствени организации (НПО)

НПО често имат значителна роля в определянето на области за развитие и в предоставянето на препоръки за промяна в сферата на определянето на възрастта. Като такива, в съответствие с ПДПУ член 10, параграф 3, те може да се считат също и за източник на точна и актуална информация.

При разработване или преразглеждане на национална политика или процедури държавите членки биха могли да обмислят дали би било от полза да се консултират с национални НПО, притежаващи конкретни умения и/или експертни знания.

В допълнение към насочването на лица към съответните национални агенции или органи, държавите членки следва да обмислят дали съществуват НПО (по-специално в областта на трафика, насилието или травматата), които може да бъдат от интерес за лицето, чиято възраст се определя, или за които е възможно да му предоставят допълнително съдействие.

Други държави членки и трети държави

В допълнение към определянето и споделянето на добри практики държавите членки следва да продължат да участват в практическо сътрудничество, съсредоточено върху откриване на решения за общи предизвикателства и работа по прилагането на Общата европейска система за убежище (ОЕСУ). По-специално в случаите, когато повече от една държава членка извършва определяне на възрастта, държавите членки следва да работят заедно и в сътрудничество с детето, за да достигнат до общо решение относно възрастта. По-специално в контекста на случаите по регламента от Дъблин прехвърлящата държава членка следва да предаде на отговорната държава членка всяка информация, която е от съществено значение с оглед на защитата на правата и непосредствените специални нужди на въпросното лице и по-специално конкретна информация относно определянето на възрастта на кандидата. В тази връзка държавите членки следва също в достатъчна степен да осъществяват връзка помежду си с оглед на това предаваните на ВИС данни да са правилни и поддържани в съответствие с разпоредбите по член 24 от регламента на ЕС за ВИС.

Във връзка с това и в светлината на констатацията по плана за действие, а именно, че е необходимо по-добро съгласуване и сътрудничество в ЕС, както и в другите държави на произход и на транзит, държавите членки следва също да обмислят да поддържат връзка и да си сътрудничат с държавите на произход, трети държави, държави на транзит или други държави, където е възможно семейството да пребивава. Въпреки това, макар че е възможно организациите в държавата на произход да имат важна и приложима информация относно определянето на възрастта, от първостепенно значение следва да бъде дали тя е във висш интерес на детето. Например приложимите фактори, които трябва да се вземат под внимание, включват: дали установяването на контакт с лицето/организацията би разкрило факта, че детето е подало молба за закрила, дали този контакт би изложил детето и/или неговото семейство на риск и по какъв начин свързването с лицето/организацията би било от полза за детето.

Представители

Тъй като представителят има отговорността да гарантира висшия интерес на детето и да упражнява правата на детето, когато е необходимо, е от съществено значение да се разработи добра практика за работа и сътрудничество с представители по въпроса за определянето на възрастта. По-специално служителите следва да работят с представители, за да гарантират, че децата имат достъп до правна консултация и колкото е възможно по-скоро (преди започване на определянето на възрастта) да получат представителство от лице или организация, отговаряща за грижите и благосъстоянието на непълнолетни лица.

Училища и учители

Макар че е прието, че учителите не може да се считат за експерти в определянето на възрастта и че нямат специално обучение или квалификации в тази връзка, информацията от учителите може да бъде от полза, защото те са наблюдавали детето от образователна гледна точка. Това, в комбинация с факта, че те са в позиция да общуват с детето в определен период от време, означава, че има вероятност те да разполагат с ценна информация по отношение на зрелостта и възможностите на детето. Освен това те може да притежават също и документални доказателства, като например училищни архиви, образователни планове или доклади, в които или е записана датата на раждане, или се съдържа указание за вероятната възраст на лицето.

Социални служби

Социалните служби или местните органи често са агенцията, отговорна за предоставяне на грижа и настаняване на детето, докато то е в държавата членка, по-специално в случай на непридружени деца.

Засилване на сътрудничеството между агенциите

Следователно в съответствие с националното законодателство и процедури държавите членки следва да се стремят да развиват отношения между агенциите, които насърчават доброто сътрудничество и консултация, водят до хармонизирано и последователно вземане на решения, при което висшият интерес на детето е от първостепенно значение. Например това може да включва общо обучение или политика относно споделянето на информация как детето да получава подкрепа и съвет по време на процедурата по определяне на възрастта и протокол за разрешаване на спорове в случаите, когато агенциите достигнат до различни заключения относно възрастта.

Глава 6 – Перспектива и практически стъпки

Тъй като публикацията наближава своя край, в настоящата глава се разглеждат перспективите и следващите практически стъпки. Тук ще намерите преглед на бъдещите възможни методи, механизми за качество и налични инструменти, както и информацията относно свързани фондове на ЕС.

Бъдещи възможни методи

Въпреки че все още не се използват от държавите членки за целите на определяне на възрастта в рамките на контекста на имиграцията, тези методи са предмет на постоянно проучване. Публикувани са и различни изследвания относно жизнеспособността на тази перспектива, а при някои обстоятелства тези методи вече се използват в друг контекст при оспорване на възрастта.

Ядрено-магнитен резонанс (ЯМР)

Длан/китка: традиционният подход се основава на определяне на възрастта от рентгенови снимки, но са провеждани експерименти с алтернативни методи за получаване на изображения. ЯМР на китката е проучена като инструмент за използване в определянето на възрастта на турнири, организирани по възраст.

Разработена е система, включваща шест етапа на съединяване (Dvorak, 2007⁽⁴⁷⁾(48)). В друго изследване на футболни играчи, проведено от FIFA (George et al., 2012⁽⁴⁹⁾), бяха изследвани ЯМР и рентгеновите снимки на китката на едно и също лице в един и същи ден. Резултатите от тях показваха, че степента на съединяване на костта изглежда по-голяма на рентгеновите снимки, отколкото на тези от ЯМР.

Коляно: въз основа на съединяването на епифизеалната пластина на коляното. Dedouit et al. (2012⁽⁵⁰⁾) са разработили система за поетапен ядрено-магнитен резонанс на коляното и са оценили неговата надеждност и валидност за определянето на възрастта във възрастова група 10–30 години въз основа на система от пет етапа. Докладът показва силна взаимовръзка с възрастта и добра вътрешна и периферна съгласуваност между отделните оценки на един оценяващ и между оценките на различни оценяващи, но са необходими допълнителни изследвания за да се потвърди подходът.

Клавикула: провеждани са експерименти посредством четириетапна система за оценяване на клавикулата; доказано е, че е постижимо да се определи приблизителна възраст, но са необходими специални за ЯМР референтни изследвания. По-специално това се отнася за първото известно изследване чрез ЯМР на клавикулното срстване⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁷⁾ Dvorak, J., George, J., Junge, A., Hodler, J., *Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players* (Установяване на възрастта чрез ядрено-магнитен резонанс на китката при подрастващи футболисти от мъжки пол).

⁽⁴⁸⁾ Dvorak, J., George, J., Junge, A., Hodler, J., *Application of MRI of the wrist for age determination in international U-17 soccer competitions* (Прилагане на ЯМР на китката за установяване на възрастта при международни футболни състезания за футболисти под 17-годишна възраст).

⁽⁴⁹⁾ George, J., Nagendran, J., Azmi, K., *Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of over-aged football players* (Сравнително изследване на съединяването на епифизеалната пластина посредством ЯМР спрямо обикновени рентгенови снимки, използвана за установяване на възрастта при изключване на футболисти над определена възраст).

⁽⁵⁰⁾ Dedouit, F., Auriol, J., Rousseau, H., Rougé, D., Crubézy, E., Telmon, N., *Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: A preliminary study* (Определяне на възрастта чрез ядрено-магнитен резонанс на коляното: Предварително изследване).

⁽⁵¹⁾ Schmidt, S., Mühler, M., Schmeling, A., Reisinger, W., Schulz, R., *Magnetic resonance imaging of the clavicular ossification* (Ядрено-магнитен резонанс на образуването на костна тъкан на клавикулата).

Ултразвук

Длан/китка: ултразвукът е друг подход без лъчение, който е бил проучен. Mentzel et al. (2005) ⁽⁵³⁾ предприеха проучване с помощта на ултразвук за определяне на възрастта във възрастова група 16—17 години, като отчетоха взаимовръзка с подхода Greulich & Pyle, включващ преглед на ръка. При друго изследване чрез BoneAge (Xu et al., 2008 г.) обаче се отчита по-слаба взаимовръзка, особено при по-големите възрастови групи. Khan et al. (2009) ⁽⁵⁴⁾ стигат до подобен резултат, като заключават, че определянето чрез ултразвук все още не следва да се счита за валиден заместител на определянето на възрастта на костите.

Клавикула: ултразвук е прилаган и за определяне на възрастта от клавикулата, но тук традиционната класификация трябва да бъде променена. Определени са четири етапа, при които най-ранният пример от етап на развитие 4 е наблюдаван при жени на 19-годишна възраст (Quirnbach, 2009 ⁽⁵⁵⁾; Schulz, 2008 ⁽⁵⁶⁾). Schulz et al. заключават, че наблюдаваните възрастови интервали за тези етапи съответстват на известните данни от определяне чрез рентген и компютърна томография, но резултатите следва да се потвърдят при по-голямата част от случаите и да се извърши анализ на варирането при наблюдаващите лица.

Тазобедрена кост: в пилотно изследване, извършено от Schmidt et al. (2011) ⁽⁵⁷⁾, беше анализирана приложимостта на ултразвуковите прегледи с цел оценяване на съединяването на тазобедрената кост. Те заключиха, че подходът може да бъде валиден и ефективен метод, но са необходими по-мощни изследвания. Резултатите от изследването са получени от лице, което е сертифицирано в сферата на скелетната ехография, и на което хронологичната възраст на пациента не е била известна.

⁽⁵³⁾ Mentzel, H. J., Vilser, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E., Kaiser, W. A., *Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device (Определяне на скелетната възраст на китката при деца чрез ново ултразвуково устройство).*

⁽⁵⁴⁾ Khan, K. M., Miller, B. S., Hoggard, E., Somani, A., Sarafoglou, K., *Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice (Прилаган на ултразвук за установяване на приблизителната костна възраст в клиничната практика).*

⁽⁵⁵⁾ Quirnbach, F., Ramsthaler, F., Verhoff, M. A., *Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years (Оценяване на образуването на костна тъкан на средната клавикулна епифиза чрез цифрова ултразвукова система за определяне на възрастов праг от 21 години).*

⁽⁵⁶⁾ Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S., Schmeling, A., *Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification (Изследвания чрез ултразвук на периода на образуването на костна тъкан на клавикулата).*

⁽⁵⁷⁾ Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H., Schulz, R., *Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals (Ехографска оценка на образуването на костна тъкан на апофизата на тазобедрената кост при съдебномедицинската диагностика на възрастта при живи лица).*

SWOT	Тема	Минимален стандарт	Насоки
<p>Силни страни</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да бъде алтернативен подход без лечение. • Като свободна от лечение технология, ехографията е една от процедурите за образна диагностика с нисък риск, при която не са необходими мерки или инструкции за защита от облъчване. • Сравнително евтина и широкодостъпна. • Може лесно да се прилага посредством преносими системи. • Тазобедрената кост предоставя добри възможности за определяне на скелетната възраст поради сравнително късно приключващия етап на съзряването ѝ ⁽⁵⁸⁾. • Може да се извършва бързо и да осигурява желаниа разрез в реално време. 	<p>Висш интерес</p> <p>Адекватно обучение</p>	<p>КООНПД 3 ДПУ 17 (X) 6 ДПУ 25.6 ДПУ 20.5 ДПУ 17.4 ДП 30.6 ДПП 31.6 ДДПУ 25.3</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Може да се счита за инвазивен, тъй като включва образна диагностика на тялото. • Фокусът следва да бъде върху работата със специалисти, за да се гарантира, че определянето се извършва последователно, при зачитане на правата на детето. • Лицето, провеждащо изследването следва да има достатъчно опит в областта на скелетната ехография и в оценяването на съзряването. • Служителите следва да преминават първоначално и текущо обучение.
<p>Слаби страни</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ограниченията на ултразвука включват силна зависимост от лицето, което управлява оборудването. • Трудности при стандартизирането на документацията и прехвърлянето на образна диагностика на тазобедрената кост. • Необходимо е книгата да се позиционира точно по време на процеса по сканиране, за да се избегнат грешки при оценяването. • От лицата се изисква да държат ръката си неподвижна по време на измерването, за да несе намали точността, тъй като за децата може да е трудно да държат ръката си неподвижна. • Не се взема под внимание психологическата или емоционалната зрелост. 	<p>Съсредоточен върху детето</p>	<p>КООНПД 7 КООНПД 8 КООНПД 12 КООНПД 13 КООНПД 16 КООНПД 22 ДПУ 19 ДДПУ 25.4</p>	<ul style="list-style-type: none"> • В случаи на медицински преглед трябва да се вземе първо съгласието на детето и/или неговия представител. • Децата трябва да се информират преди прегледа на език, който разбира (или се предполага, че разбира) относно възможността възрастта им да бъде установена чрез медицински преглед; това следва да се направи с разбиратели за детето думи, които обясняват процедурата и какво ще се случи, и поясняват всички ограничения или рискове. • Лицето следва да се информира относно причините за този резултат и за възможността да ги разгледа от своя страна, както и да получи информация за това как да оспори резултата от определянето, с който не е съгласно. • Ехографската оценка на тазобедрената кост следва да се допълва от физически преглед, за да се повиши диагностичната точност и да се подобри установяването на всякакви свързани нарушения в развитието. • Когато предстои да бъдат направени констатации относно достоверността срещу лицето въз основа на данните или доказателствата от ЯМР, на детето първо следва да се представи възможност да отпрати коментари. • Решенията или оценките на доказателствата следва да се основават на актуална информация и когато е необходимо лицата следва да поискат съвет и/или консултация от съответните експерти. В този случай това може да включва знание относно процесите на ЯМР, тъй като на образната диагностика и знание относно развитието (включително фактори, които може да го засегнат или да му повлияят).
<p>Възможности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Резултатите, получени от изследването на тазобедрената кост, следва да се оценяват отново в голям брой случаи, което създава възможност за допълнително и съвместно проучване. • Възможност да се вземе под внимание съображението за висшия интерес, като част от разработването на всеобхватна политика и насоки за експерти, участващи в процеса. • Неонизиращите процедури за образна диагностика за определяне на скелетната възраст са от съществено значение за свеждане до минимум на излагането на лечение на прегледаното лице. • Данните предполагат, че системата VolAge за определяне на скелетната възраст чрез книгата има капачицата да постигне точни резултати ⁽⁵⁹⁾. • Оценката на съединяването на клавикулата чрез ултразвук може да се докаже като бърза и икономична нейонизираща процедура за образна диагностика за целите на определянето на възрастта в съдебната медицина ⁽⁶⁰⁾. 	<p>Оценка на доказателствата</p>	<p>ДП 4 ДПУ 4 ДПУ 17.5 ДДПУ 25.5 КООНПД Общ коментар 6</p>	
<p>Заплахи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Възможна е по-слаба надеждност на съгласуваността между отделните оценки на един оценяващ и между оценките на различни оценяващи. • Налични са малко изследвания на приложимостта на скелетната ехография в съдебномедицинската възрастова диагностика. • Длан/китка: при пациенти с преждевременно развитие е отбелязано, че приблизителната скелетна възраст, определена чрез системата VolAge, е по-голяма от възрастта, определена по метода на G&R. • Клавикула: за разлика от стандартната рентгенография само частот костната повърхност може да бъде изобразена чрез ултрасонография. 			

⁽⁵⁸⁾ Scoles, P. V., Salvaggio, R., Villalba, K., Riew, D., Relationship of iliac crest maturation to skeletal and chronological age (Връзка на съзряването на тазобедрената кост със скелетната и хронологичната възраст).

⁽⁵⁹⁾ Mentzel, H. J., Vilser, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E., Kaiser, W. A., Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device (Определяне на скелетната възраст на китката при деца чрез ново ултразвуково устройство).

⁽⁶⁰⁾ Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S., Schmeling, A., Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification (Изследвания чрез ултразвук на периода на образуването на костна тъкан на клавикулата).

Възможни източници на подкрепа

Използване на фондове на ЕС

За периода 2014—20 г. Европейската комисия разпредели бюджет от 3869 млн. евро в помощ на държавите членки при изпълнение на практически мерки и проекти, свързани с убежището и миграцията, в рамките на фонд „Убежище и миграция“. Този фонд заменя бежанския фонд, фонда за интеграция, фонда за връщане и фонда за външните граници, които бяха достъпни в рамките на общата програма „Солидарност и управление на миграционните потоци“ за периода 2007—2013 г.

Фондът „Убежище и миграция“ ще акцентира върху потоците от хора и интегрираното управление на миграцията. Той ще подпомага действия, насочени към всички аспекти на миграцията, включително убежището, законната миграция, интеграцията и връщането на нередовно пребиваващи лица, които не са граждани на ЕС.

По-специално регламентът предвижда фондът да бъде достъпен за различни мерки, свързани с непълнолетни и непридружени непълнолетни лица.

Достъп до допълнителните условия на регламента може да бъде получен оттук: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/news/intro/docs/751.pdf>

Инструменти за определяне на възрастта

В целия текст са подчертани, когато е уместно, примери за добра практика, политика и насоки, вече публикувани от администрациите на ЕС или други организации. Всички те предоставят практически съвети и предложения, които може да са от интерес при преразглеждане или разработване на политиката в областта на определянето на възрастта.

Освен това бихме искали да насочим вниманието ви към някои от другите инструменти, които EASO предлага в момента, които може да бъдат от интерес.

Списък с проекти и инициативи

EASO състави примерен списък с проекти и инициативи, изпълнявани в държавите членки от 2004 г. Този списък е основан на достъпна онлайн информация и информация, предоставена от партньори като Европейската комисия и ВКБ ООН, както и държавите членки. Списъкът представлява картина на конкретните усилия, положени за подобряване на качеството в различните аспекти на системата на убежището. Той е добра отправна точка за държавите членки, които биха обмислили да се заемат с подобни инициативи и тъй като е структуриран тематично, ориентирането в него е лесно. Проектите и инициативите ще бъдат достъпни на уебстраницата на EASO: <http://easo.europa.eu/support-expertise/training-quality/>

Програма на EASO за обучение

Целта на дейностите на EASO по обучение е да подпомогнат държавите членки да развият и изградят уменията и компетентностите на техния персонал посредством качествено общо обучение. Програмата на EASO за обучение, която в основата си е инструмент за обучение, обхваща различни аспекти от ОЕСУ и има за цел да допринесе за прилагането на ОЕСУ, като създава общо ниво на качество в целия ЕС. За да постигне това, EASO следва подход на двустранна основа: от една страна EASO разработва подходящи материали за обучение, а от друга — организира обучение въз основа на метода „обучаване на обучаващи“.

Конкретните модули, свързани със служителите, извършващи определяне на възрастта, включват:

- техники за интервюиране,
- интервюиране на деца,
- интервюиране на уязвими лица,
- оценка на доказателствата.

Допълнителна информация относно стратегията за обучение, програмата за обучение и индивидуалните модули на EASO може да бъде намерена на: <http://easo.europa.eu/support-expertise/training-quality/>

Перспективи

EASO и определянето на възрастта

През 2014 г. е планирано в сътрудничество с държавите членки и други, участващи в работата по определянето на възрастта, EASO да звърши оценка на публикацията и да гарантира вземане под внимание на интересните развития, така че публикацията да остане актуална и уместна.

Освен това EASO ще продължи да разглежда предизвикателствата и развитията в областта на определянето на възрастта на експертни срещи и по време на годишната конференция на EASO относно непридружените непълнолетни лица.

Данни

В своя план за действие относно непридружените непълнолетни лица Комисията подчертава, че „Без ясна оценка, основана на изчерпателни, надеждни и сравними данни не е възможно правилното оценяване на ситуацията, нито намирането на правилните решения.“

Тя призовава още държавите членки да предават годишна разбивка на данните за всички непридружени непълнолетни лица, които пристигат на територията на ЕС, за да се създаде хармонизирана и пълна статистика и заявява, че е необходима повече информация относно пътищата на миграция и престъпните мрежи.

За тази цел EASO специално ще наблюдава въпроса за непридружените непълнолетни лица, ще предложи събирането на нови данни относно ННЛ и ще разгледа информация от развиваща се държава на произход и други свързани анализи специално по отношение на тази уязвима група.

От гледна точка на събирането на данни понастоящем Евростат предоставя ежегодни данни относно непридружени непълнолетни лица в обстоятелства, в които определянето на възрастта вече е извършено. EASO обмисля по какъв начин може да ускори и допълни това събиране на данни, като поиска директно от държавите членки да предоставят ежемесечни данни относно молбите за убежище, отправени от тези, които твърдят, че са непридружени непълнолетни лица, и също така относно оттеглени от ННЛ молби за предоставяне на убежище (или косвено, или пряко). Ако държавите членки се съгласят с това събиране на данни, на първи етап това ще бъде като всяко друго оперативно събиране на данни — невалидирано и ограничено. Въпреки това цялостните цифри на равнището на ЕС биха могли да се направят публично достояние със съгласието на държавите членки и свързаните държави.

Библиография

Текст	Връзка
Australian Human Rights Commission: 'An age of uncertainty — Inquiry into the treatment of individuals suspected of people smuggling offences who say they are children', 2012.	http://www.humanrights.gov.au/publications/age-uncertainty-inquiry
Aynsley-Green, Sir AI, 'The assessment of age in undocumented migrants', March 2011.	http://www.humanrights.gov.au/sites/default/files/content/ageassessment/submissions/Sir%20AI%20Aynsley-Green%20Kt%20%28Submission%2038%29.pdf
Aynsley-Green, Sir AI, Cole, T.J., Crawley, H., Lessof, N., Boag, L.R. & Wallace, R.M.M., <i>Medical, statistical, ethical and human rights considerations in the assessment of age in children and young people subject to immigration control.</i>	
Baccetti, T., Franchi, L., McNamara (Jr), J. A., <i>The cervical vertebral Maturation (CVM) method for the assessment of optimal treatment timing in Dentofacial orthopaedics.</i>	
Bassed, R. B., Briggs, C., Drummer, O. H., <i>Age estimation using CT imaging of the third molar tooth, the medial clavicular epiphysis, and the spheno-occipital synchondrosis: A multifactorial approach.</i>	
Cameriere, R., Ferrante, L., Cingolani, M., <i>Age estimation in children by measurement of open apices in teeth.</i>	
Cava de Llano y Carrio, Maria Luisa (Spain's Acting Ombudsman), 'Children or adults? Age assessment practices — minors first, foreigners second', 2010.	http://www.defensordelpueblo.es/en/Documentacion/Opcion5/Documentos/English_children_age.pdf
Cole, T. J., <i>Dental age assessment — a statistical critique.</i>	
Coram Children's Legal Centre, 'Happy Birthday? Disputing the age of children in the immigration system', May 2013.	http://www.childrenlegalcentre.com/userfiles/file/HappyBirthday_Final%281%29.pdf
Crawley, Heaven/ILPA, 'When is a Child not a child?', February 2006.	http://www.ilpa.org.uk/data/resources/13266/ILPA-Age-Dispute-Report.pdf
DA-AAR, Dutch Association of Age Assessment Researchers (DA-AAR), <i>Position Paper on age assessment in the Netherlands</i> , October 2013.	
Dedouit, F., Auriol, J., Rousseau, H., Rougé, D., Crubézy, E., Telmon, N., <i>Age assessment by magnetic resonance imaging of the knee: A preliminary study.</i>	
Demirjian, A., Goldstein, H.: <i>New systems for dental maturity based on seven and four teeth.</i>	
Department of Homeland Security, 'Office of Inspector General, Age determination practices for unaccompanied alien children in ICE custody'.	http://www.oig.dhs.gov/assets/Mgmt/OIG_10-12_Nov09.pdf
Duke, Paula M., Litt, Iris F, Gross, Ruth T., <i>Adolescents' self-assessment of sexual maturation.</i>	http://pediatrics.aappublications.org/content/66/6/918.abstract
Dvorak, J., George, J., Junge, A., Hodler, J., <i>Age determination by magnetic resonance imaging of the wrist in adolescent male football players.</i>	
Dvorak, J., George, J., Junge, A., Hodler, J., <i>Application of MRI of the wrist for age determination in international U-17 soccer competitions.</i>	
Eikvil, L., Kvaal, S.I., Teigland, A., Haugen, M., Groggaard, J. Norsk Regnesentral, Norwegian Computing Center, Oslo, 'Age estimation in youths and young adults: A summary of the needs for methodological research and development', SAMBA/52/12, December 2012.	http://publications.nr.no/1355995517/Age_estimation_methods-Eikvil.pdf
EMN, European Migration Network synthesis Report, <i>Policies on reception, return & integration for, and numbers of, unaccompanied minors — An EU comparative study</i> , 2010.	http://bookshop.europa.eu/en/policies-on-reception-return-and-integration-for-and-numbers-of-unaccompanied-minors-pbDR3110599/ http://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_9_politikalar/1_9_8_dis_politika/Policies_on_reception_return_and_integration_for_and_numbers_of_unaccompanied_minors.pdf
EMHI, 'Towards a European Network of Guardianship Institutions', 2010.	http://www.epim.info/wp-content/uploads/2011/02/ENGI-Report-Towards-a-European-Network-of-Guardianship-Institutions.pdf
EMHI, <i>Guardianship in practice, Final Report</i> , 2011.	http://www.epim.info/wp-content/uploads/2011/02/ENGI-Report-Towards-a-European-Network-of-Guardianship-Institutions.pdf
Engström, C., Engström, H., Sagne, S., <i>Lower third molar development in relation to skeletal maturity and chronological age.</i>	
Ernst, Rudolph, <i>Volljährigkeitsbeurteilung in Österreichischen Asylverfahren von 1997 bis 2010</i> , Rechtsmedizin, 2010.	
European Commission, Action plan on unaccompanied minors, 2010–14.	http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0213:FIN:EN:PDF

Текст	Връзка
FRA, European Union Agency for Fundamental Rights report: 'Separated asylum-seeking children in EU Member States: an examination of living conditions, provisions & decision-making procedures in selected EU Member States through child centred participatory research'.	http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/finalised_projects/proj_separated-asylum_en.htm
FRA, <i>Separated, asylum-seeking children in European Union Members States — Comparative report</i> , 2011.	http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/SEPAC-comparative-report_EN.pdf
Garn, S. M., Lewis, A. B., Blizzard, R. M., <i>Endocrine factors in dental development</i> .	
George, J., Nagendran, J., Azmi, K., <i>Comparison study of growth plate fusion using MRI versus plain radiographs as used in age determination for exclusion of overaged football players</i> .	
ILPA, Information sheet, 'Age disputes & age assessments', No 3, 17, April 2011.	http://www.ilpa.org.uk/data/resources/4596/07.10.1054.pdf
ILPA, 'Working with refugee children — Current issues in best practice', February 2012.	http://www.ilpa.org.uk/data/resources/13326/ilpa_wking_w_refugee_chldrns2nd_edition_Jan2012.pdf
International Governmental Consultations, 'IGC on migration, asylum & refugees — Asylum procedures report on policies and practicalities in IGC participating states', 2009.	
International Governmental Consultations, 'IGC on migration, asylum & refugees — Chair's summary of workshop on UM', 9–10 December 2010.	
International Governmental Consultations, 'IGC on migration, asylum & refugees — Workshop on age determination', 16–17 June 2011.	
International Governmental Consultations, 'IGC on migration, asylum & refugees — Chair's summary on workshop on strategies and policies for age assessment of unaccompanied minors', 16–17 June 2011.	
IOM, 'Unaccompanied minor asylum seekers: Overview of protection, assistance & promising practices', December 2011.	http://www.iom.hu/PDF/Unaccompanied_Minors_Asylum-seekers_Overview_of_Protection_Assistance_and_Promising_Practices.pdf
IOM, 'Exchange of information & best practises on 1st reception, protection & treatment of minors', September 2010.	http://www.iom.pl/Shared%20Documents/EUAM_report_2010%20(4).pdf
Jaird, Meghan, SIT Graduate Institute/SIT SA: 'Dublin's forgotten: The transition from "Separated Children" to "aged-out minors" through policy, media & organisational support', 2009.	http://digitalcollections.sit.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1684&context=isp_collection
<i>Jornal de Pediatria</i> , 'Comparison between objective assessment and self-assessment of sexual maturation in children and adolescents'.	http://www.scielo.br/pdf/jped/v85n2/en_v85n2a09.pdf
Khan, K. M., Miller, B. S., Hoggard, E., Somani, A., Sarafoglou, K., <i>Application of ultrasound for bone age estimation in clinical practice</i> .	
Kvaal, S. I., Kolltveit, K. M., Thomsen, I. O., Solheim, T., <i>Age estimation of adults from dental radiographs</i> .	
Leurs, I. H., Wattel, E., Aartman, I. H. A., Etty, E., Prah-Andersen, B., <i>Dental age in Dutch children</i> .	
Liversidge, H. M., <i>The assessment and interpretation of Demirjian, Goldstein and Tanner's dental maturity</i> .	
Mentzel, H. J., Vilser, C., Eulenstein, M., Schwartz, T., Vogt, S., Böttcher, J., Yaniv, I., Tsoref, L., Kauf, E., Kaiser, W.A., <i>Assessment of skeletal age at the wrist in children with a new ultrasound device</i> .	
Moorrees, C. F. A., Fanning, E. A., Hunt (Jr), E.E., <i>Age variation of formation stages for ten permanent teeth</i> .	
OHCHR, 'Judicial implementation of Article 3 of the CRC in Europe', 2011.	http://europe.ohchr.org/Documents/Publications/Judicial_Colloquium_final_web_version.pdf
Parliamentary Assembly, Resolution 1810, 'Unaccompanied children in Europe: issues of arrival, stay & return', 15 April 2011.	http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1810.htm
Parsons, Annika, <i>The best interests of the child in asylum & refugee procedures in Finland</i> .	http://ec.europa.eu/justice/news/consulting_public/0009/contributions/public_authorities/042_ombudsman_for_minorities_finland_report.pdf
Quirnbach, F., Ramsthaler, F., Verhoff, M. A., <i>Evaluation of the ossification of the medial clavicular epiphysis with a digital ultrasonic system to determine the age threshold of 21 years</i> .	
Royal College of Paediatrics and Child Health, <i>Age Assessment of Separated Young People: Proposal to Develop Practical Guidance for Paediatricians</i> , December 2012.	
Schmeling, A., Reisinger, W., Geserick G., Olze, A., <i>Age estimation of unaccompanied minors, Part 1, General Considerations</i> .	
Schmidt, S., Schmeling, A., Zwiesigk, P., Pfeiffer, H., Schulz, R., <i>Sonographic evaluation of apophyseal ossification of the iliac crest in forensic age diagnostics in living individuals</i> .	
Schmidt, S., Mühler, M., Schmeling, A., Reisinger, W., Schulz, R., <i>Magnetic resonance imaging of the clavicular ossification</i> .	
Schulz, R., Zwiesigk, P., Schiborr, M., Schmidt, S., Schmeling, A., <i>Ultrasound studies on the time course of clavicular ossification</i> .	

Текст	Връзка
Shimura, N., Koyama, S., Arisaka, O., Imataka, M., Sato, K., Matsuura, M., <i>Assessment of measurement of children's bone age ultrasonically with sunlight BonAge.</i>	
Singi Yatiraj, Kiran, Deshmukh, Nagaraj Bijapur, <i>Assessment of age in adolescents by radiological examination of pelvis and hip joint.</i>	http://www.academia.edu/2341264/Assessment_of_age_in_adolescents_by_Radiological_examination_of_pelvis_and_hip_joint
SCEP, <i>Statement of good practice — 4th revised edition, 2009.</i>	http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/415450694.pdf
SCEP, 'Thematic Group on Age Assessment — Review of current laws, policies and practices relating to age assessment in sixteen European countries', May 2011.	http://www.childcentre.info/public/Age_Assessment_report_review_of_current_policies_and_practice_in_Europe_2011.pdf
SCEP, Position Paper on age assessment in the context of separated children in Europe, 2012.	http://www.separated-children-europe-programme.org
Study Group of Forensic Age Estimation of the German Association for Forensic Medicine: 'Guidelines for age estimation in living individuals in criminal procedures', 2011.	http://agfad.uni-muenster.de/english/empfehlungen/empfehlung_strafverfahren_eng.pdf
Suma, G. N., Rao, B. B., Annigeri, R. G., Rao, D. J. K., Goel, S., <i>Radiographic correlation of dental and skeletal age: Third molar, an age indicator.</i>	
Thevissen, P. W., Kaur, J., Willems, <i>Human age estimation combining third molar and skeletal development.</i>	
Thodberg, H. H., <i>An automated method for determination of bone age.</i>	
UK Home Office, Policy on assessing age.	http://www.ukba.homeoffice.gov.uk/sitecontent/documents/policyandlaw/asylumprocessguidance/specialcases/guidance/assessing-age?view=Binary
UK Tribunals Judiciary, Child witness guidance.	http://www.justice.gov.uk/downloads/tribunals/immigration-and-asylum/lower/ChildWitnessGuidance.pdf
UN, UN Convention on the Rights of the Child, 1989.	http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx
UNHCR, 'UNHCR guidelines on policies and procedures in dealing with unaccompanied children seeking Asylum', February 1997.	http://www.refworld.org/docid/3ae6b3360.html
UNHCR, 'Guidelines on determining the best interests of the child', May 2008.	http://www.unhcr.org/refworld/docid/48480c342.html
UNHCR, Guidelines on International Protection No 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, 22 December 2009, HCR/GIP/09/08.	http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html
Unicef, <i>The state of the world's children 2011 — Adolescence, an age of opportunity</i> , February 2011.	http://www.unicef.org/publications/index_57468.html
Unicef, 'Discussion Paper: Age assessment practices, a literature review & annotated bibliography', April 2011.	http://www.unicef.org/protection/Age_Assessment_Practices_2010.pdf
Unicef, Identification of unaccompanied and separated children: Exploring age assessment challenges, background and discussion paper.	
Unicef, <i>Age assessment: A technical note</i> , January 2013.	http://www.unicef.org/protection/files/Age_Assessment_Note_final_version_%28English%29.pdf

Приложение 1 — Определения и речник

Израз		Източници		Определение		Да не се бърка с		Наричан още	
Център за настаняване	ПДУП, член 2.	Всяко място, използвано за колективно жилище на лицата, търсещи убежище.		Център за задържане				Приемен център	
Определяне на възрастта	Комитет на ООН за правата на детето, Общ коментар № 6.	Определянето на възрастта е процесът, чрез който органите се стремят да установят хронологичната възраст или диапазон от възраст, или да установят дали лицето е възрастен или дете. Общ коментар на Комитета на ООН за правата на детето/КПД № 6: определянето на детето като непридружено дете и дете, разделено от семействата му (НРД) включва определяне на възрастта, при което следва да се вземе под внимание възрастният вид, но и психологическата зрелост. Това определяне трябва да се извършва по научен, безопасен, чувствителен към детето и пола и справедлив начин, избягвайки риск от нарушаване на физическата неприкосновеност на детето и зачитайки човешкото достойнство. Определянето на възрастта следва да се използва само когато има основания за сериозни съмнения относно възрастта на лицето.							
Възраст за носене на наказателна отговорност	Комитет на ООН за правата на детето, Общ коментар 6, параграф 30.	Член 40, параграф 3 от КПД предвижда, че членуващите държави трябва да се стремят на насърчават, наред с другото, определянето на минимална възраст, под която децата се счита, че нямат капацитета да нарушават наказателноправните норми, но не споменава конкретна минимална възраст в тази връзка. Комитетът разбира тази разпоредба като задължение за членуващите държави да определят минимална възраст за носене на наказателна отговорност (МВННО).						Минимална възраст за носене на наказателна отговорност	
Антропометрия	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Науката, разглеждаща измерването на размера, телото и пропорциите на човешкото тяло.							
Обжалван	Речникът за миграция на Международната организация по миграция	Процедура, извършвана с цел преразглеждане на решение чрез представянето му пред по-висш орган; често представянето на решение на съд или агенция от по-нисша инстанция на съд от по-висша инстанция за преразглеждане и възможна отмяна.							
Кандидатстване за международна закрила	ПДП ПДПУ	Молба за закрила в държава — членка на ЕС, отправена от гражданин на трета държава или лице без гражданство, който желае да получи статут на бежанец или статут на лице под субсидиарна закрила и който не е поискал изрично друг вид закрила извън обхвата на ДП.							
Съмнение	Комитет на ООН за КПД, Общ коментар 6.	В контекста на определянето на възрастта, в случай продължава да съществува несигурност, съмнението следва да се тълкува в полза на лицето, а именно, ако лицето е дете, той или тя следва да се третира като такова.							
Определяне на висш интерес	Комитет на ООН за КПД, Общ коментар 14.	Уникална дейност, която следва да се извършва при всеки отделен случай в светлината на конкретните обстоятелства около всяко дете или група деца като цяло. Тези обстоятелства се отнасят до индивидуалните характеристики на въпросното дете или деца.						Определяне на висш интерес (ОВИ), висш интерес на детето (ВИД).	
Висш интерес на детето	Модул на EASO за интервюиране на деца, Съображение 18, ПДП 2011/95/ЕС КООНПД ДП	Съгласно член 3, параграф 1 от Конвенцията на ООН за правата на детето висшите интереси на детето са от първостепенно значение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. Висшите интереси на детето също са от първостепенно значение в преработената Директива относно признаването 2011/95/ЕС. Съображение 18 и член 20, параграф 5 предвиждат, че „висшият интерес на детето“ е от първостепенно значение за държавите членки при изпълнението на директивата в съответствие с Конвенцията на Организацията на детето държавите членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благополучието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост (Съображение 18 от преработената Директива относно признаването 2011/95/ЕС).					Оценяване на висш интерес (ОВИ), установяване на висши интереси (ОВИ).		

Израз	Източници	Определение	Да не се бърка с	Наричан още
Установяване на висш интерес	Комитет на ООН за КПД, Общ коментар 14.	Това описва официалния процес със строги процедурни гаранции, предназначени за установяване на висшия интерес на детето относно особено важни решения, които засягат детето. Той следва да гарантира адекватно участие на детето без дискриминация, да включва лица, вземащи решения, със съответните области на експертни знания, и да балансира всички свързани фактори с цел да се определи най-добрата опция.	Висш интерес на детето, определено на висшите интереси.	
Биологична възраст	Terry Smith, Laura Brownlee, <i>Age assessment practices: a literature review and annotated bibliography</i> (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки), УНИЦЕФ, 2011 г., стр. 7–8.	Тя се определя от настоящия етап на лицето спрямо потенциалната продължителност на живота му/и, което означава, че лицето може да бъде по-младо или по-възрастно от своята хронологична възраст	Костна възраст, хронологична възраст, социална възраст, психологическа възраст.	
Удостоверение за раждане	Речникът за миграция на Международната организация по миграция	Оригинален документ, обикновено издаван от правителствен или религиозен орган, в който е посочено, наред с другото, къде и кога е родено лицето.		
Костна възраст	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Костното развитие, показано рентгенографично, описано от гледна точка на хронологичната възраст, на която обикновено настъпва развитие, показано рентгенографично, описано от гледна точка на хронологичната възраст, на която обикновено настъпва развитие.	Хронологична възраст	
Тежест на доказване	Източник: Речник на EMN чрез Речника за миграция на Международната организация по миграция (с леко изменение на фразата) Международния справочник на КООНПЧ на терминологията в областта на бежанците. Нормативна база(и): Член 4, параграф 1 и (2), Директива относно признаването 2004/83/ЕО.	Определени: „В контекста на миграцията лице, което не е гражданин на чужда държава и което желае да влезе в нея, трябва да докаже, че има право да влезе и че това право не му е отказано съгласно законите на тази държава. В процедурите по предоставяне на статут на бежанец, когато кандидатът трябва да докаже своя случай, т.е. да представи доказателства, че има добре обоснован страх от преследване. Бележка: По-широко определение може да бъде намерено в Oxford Dictionary of Law.	Степен на доказване	Задължение за мотивиране
Харта на основните права на ЕС	http://fra.europa.eu/en/charters	Тя залага редица политически, социални и икономически права в правото на ЕС. На хартата е определен обвързващ правен статут с влизането в сила на договора от Лисабон през 2009 г.	Договор за Европейския съюз, Европейска конвенция за защита на правата на човека и основните свободи.	Непълнолетно лице
Дете	КООНПД	Дете означава всяко човешко същество под 18-годишна възраст освен ако съгласно правото, приложимо към детето, зрелостта не се достига по-рано. Предпочитане за „дете“ в ръководството: „Тъй като в КООНПД се отдава предпочитание на използването на израза „дете“, а същото важи и за член 3 от Договор за Европейския съюз (Общи разпоредби от Дял 1 от договора), както и за член 24 от Хартата на основните права на ЕС, в настоящото ръководство също се отдава предпочитание на използването на израза „дете“ вместо на „непълнолетно лице“.	Непридружено непълнолетно лице, Разделено дете	Непълнолетно лице

Израз	Източници	Определение	Да не се бърка с	Наричан още
Хронологична възраст	Terry Smith, Laura Brownlees, <i>Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography</i> (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки), УНИЦЕФ, 2011, стр. 7–8.	Измерва се в години, месеци и дни от момента на раждане на лицето. (Settersen et al, 1997:240).	Костна възраст, биологична възраст, социална възраст, психологическа възраст.	
Клавикула	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Ключица: кост с извивка подобно на буквата Г, която се свързва с гръдната кост и лопатката, образувайки предната част на раменния пояс и от двете страни.		
Обща европейска система за убежище	Член 78, Договор за функционирането на ЕС (ДФЕС).	Обща система, основана на пълното и приобщаващото приложение на конвенцията от Женева, чиято цел е да гарантира справедливо и хуманно третиране на кандидатите за международна закрила, да хармонизира системите за убежище и да намали разликите между държавите членки въз основа на обвързващо законодателство, както и да засили практическото сътрудничество между националните администрации на убежището и външното измерение на убежището.		
Компетентни органи	Директива на Евратом	Всеки орган, определен от държава членка.		
Съгласие	<i>Ръководство за работа в полето условия за прилагане на насоките за ОВИ на ВКБООН</i>	Информирано, свободно и доброволно съгласие.		
Държава на произход	ПДПУ	Държава или държави на националност, или, в случай на лица без гражданство, на предишно обичайно пребиваване.	Трета държава, държава на транзит	
Информация за държава на произход	модул за ИДП на EASO	На възможно най-лесен и общ език това се отнася до информацията относно държавата на произход или предишно обичайно пребиваване на кандидат, която се използва, за да се оцени молбата на този кандидат за международна закрила.		
Достоверност (оценка)	Бележка на ВКБООН, стр. 11.	Достоверността се определя тогава, когато кандидатът е представил молба, която е последователна и приемлива, не противоречи на широкоизвестни факти и следователно като цяло може да бъде счтена за достоверна.		
Съгласие на субекта на данни	Директива за защита на данните	Всяко свободно дадено конкретно и информирано указание за желанието, спрямо което субектът на данните подписва съгласието си личните му данни, отнасящи се него, да бъдат обработвани.		
Зъбна система	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Зъбите в денталната арка; обикновено използван за назоваване на естествените зъби, разположени в техните алвеоли.		
Регламент от Дъблин	ПРД	Регламент, който установява йерархия от критерии за определяне на отговорната държава членка за разглеждането на молба за международна закрила в държава членка на ЕС, Норвегия, Исландия и Швейцария.		
Трайни решения	ВКБООН: Главен речник на изразите — Раздел относно определяне на статут и защита на информацията.	Всяко средство, чрез което ситуацията на бежанците може да бъде удовлетворително и трайно разрешена, за да могат те да водят нормален живот.	Установяване на висш интерес	
Задължение за мотивиране	<i>Унгарско-хелзински комитет: Оценка на правдоподобността в процедурите по предоставяне на убежище: ръководство за мултидисциплинарно обучение</i>	Това се отнася до лицето, което има задължението да мотивира съответните факти и обстоятелства, или с други думи този, който понася тежестта на доказване (обикновено се тълкува като този, който има основното задължение да изготвя или представя доказателства), или, както е посочено в член 4 от директивата относно признаването, което има задължението да мотивира молбата.	Степен на доказване	Тежест на доказване

Израз	Източници	Определение	Да не се бърка с	Наричан още
Епифиза	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Разширеният ставен край на дълга кост, развит от център на вторично образуване на костна тъкан, който по време на периода на растеж е или изцяло хрущялен, или е отделен от дългата кост чрез хрущялен диск.		
Евродак	Речник на EMIN, 2010 г.	ИТ система в областта на информатиката за целите на събирането, предаването и сравняването на пръстови отпечатъци в помощ на държавните членки да определят отговорния орган, който да прегледа молбата за международна закрила в съответствие с регламента от Дъблин.		
План за действие на Европейската комисия относно непридружените непълнолетни лица	http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/j10037_en.htm	Този план за действие представя общ подход към справяне с предизвикателствата, свързани с пристигането в Европейския съюз (ЕС) на голям брой непридружени непълнолетни лица. Планът за действие е основан на принципа на най-добрите интереси на детето.		
Излагане	Директива на Евратом	Процесът на излагане на йонизиращо лъчение.		
Събиране на семейството	Речник на Европейската мрежа за миграция 2010 г.	Това се отнася до създаването на семейна връзка, която е или: а) влизането и пребиваването в държава членка в съответствие с Директива 2003/86/ЕО на Съвета от страна на членове на семейството на граждани на трета държава, законно пребиваващи в тази държава членка („спонсор“) с цел да се съхрани семейната единица, независимо дали семейната връзка е възникнала преди или след влизането на спонсора; или б) между граждани на ЕС и граждани на трета държава, базиран извън ЕС, който впоследствие влиза в ЕС.		
Принудителен труд	Член 2, параграф 1 от Конвенцията на Международната организация на труда № 29 относно принудителния труд, 1930 г.	Целият труд или обслужване, изисквани от всяко лице под заплаха от наказание, и които въпросното лице не е предложило да извърши доброволно.		
Добра практика	ВКБООН: <i>Главен речник на изразите</i> — Раздел относно определяне на статут и защита на информацията.	Иновативна, интересна и вдъхновяваща практика, която има потенциала да бъде изцяло или частично прехвърлена в други национални контексти.		
Човешко(и) право(а)	ВКБООН: <i>Главен речник на изразите</i> — Раздел относно определяне на статут и защита на информацията.	Договорени международни стандарти, които признават и защитават достойнството и неприкосновеността на всички лица без разлика. Правата на човека представляват част от обичайното международно право и са постановени в голям брой национални, регионални и международни правни документи, които общо се наричат инструменти относно правата на човека.		
Право в областта на правата на човека	ВКБООН: <i>Главен речник на изразите</i> — Раздел относно определяне на статут и защита на информацията.	Органът на обичайното международно право, инструментите относно правата на човека и националното право, които признават и защитават правата на човека. Правото в областта на бежанците и на правата на човека се допълват.		
Тазаобедена кост	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Удебелената, разширена по-висока граница на слабинната кост.		
Слабинна кост	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Обширната по-голяма част от бедрената кост (os coxae); в по-ранни години е отделна кост.		
Международна закрила	ПДП	Състои се от следните две форми: статут на бежанец или статут на лице под субсидиарна закрила, предоставени от държавите членки в рамките на директивата относно признаването.		
Йонизиращо лъчение	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Високоенергийно лъчение, способно да произвежда йонизация във веществата, през които преминава. Включва лъчение без частици, като рентген, и лъчение, произлизащо от енергични заредени частици, като алфа и бета лъчи, и от неутрони, както от ядрен реактор.		Рентген

Израз	Източници	Определение	Да не се бърка с	Наричан още
(Законен) настойник	Окончателен доклад „Проект на ЕМНИ: Настоящност на практика“, стр. 16.	В своя окончателен доклад ЕМНИ посочва, че не съществува единно определение за настоящността. Когато става въпрос за настоящността в няколко държави членки, скоро става ясно, че възприемането за това какво е настоящността може да бъде или следва да бъде, се различава значително в различните държави или организации.		
Местен орган	http://www.thefreedictionary.com/local+authority	Ръководен орган на окръг, област и др.		
Ядрено-магнитен резонанс	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Ядрено-магнитният резонанс (ЯМР) е най-новата и вероятно най-многоцелевата налична технология. Лекарите могат да получат много прецизни изображения на вътрешната част на тялото без операция, използвайки ЯМР. Посредством силни магнити и импулси на радиовълни, чрез които се манипулират естествените магнитни свойства на тялото, тази техника прави по-добри снимки на органите и меките тъкани, отколкото останалите технологии за сканиране. ЯМР е особено полезен за образна диагностика на мозъка и гръбначния стълб, както и меките тъкани на ставите и вътрешната структура на костите. Цялото тяло е видимо за тази техника, която носи много малко известни рискове за здравето.		
Допустима грешка	Документ за изразяване на позиция относно определянето на възрастта в контекста на разделените деца в Европа, 2012 г., стр. 9.	Определянето на възрастта не е точна наука и за всяка процедура винаги е присъщо значителна допустима грешка и несигурност. При определяне на възрастта следва съмнението винаги да се търкува в полза на лицата, чиято възраст се определя. Допустимите грешки, приложими към всеки преглед (въз основа на актуализирани референтни материали), следва винаги да се посочват ясно. Ако възрастовият диапазон, произлизащ от определянето, включва възраст на непълнолетно лице, лицето следва да се счита и третира като дете.		
Минимални стандарти		Договорът от Амстердам установява редица принципи, така наречените „минимални стандарти“, от които държавите — членки на ЕС, не могат да се отклоняват. По-късно в споразумението от Тампере, а после с потвърждение от Програмата от Хага, държавите членки се договориха да надхвърлят минималните стандарти и да разработят ОЕСУ въз основа на обща процедура в областта на убежището и единен статут за лицата, на които е предоставена международна закрила.		
Непълнолетно(и) лице(а)	ПДУП ПДПУ	Гражданин на трета държава или лице без гражданство на възраст под 18 години.	Непридружено непълнолетно лице	
Мултидисциплинарен	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Съдържащ или свързан със, или прилагащ няколко дисциплини наведнъж.		
Оптимизация (рентгенологични процедури)	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Постигането на оптимално състояние „едновременно оптимизация на растежа и рентабилността; „при проблем с оптимизацията ние търсим стойностите на променливите, които водят до оптимална стойност на функцията, която трябва да се оптимизира.“		
Ортопантомография	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Рентгенография, направена извън устната кухина, която дава панорамен изглед на целия набор от зъби, алвеоларната кост и други съседни структури в един кадър.		
Образуване на костна тъкан	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Образуване на кост или костно вещество или превръщане в кост или костно вещество.		
Педиатрия	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Направлението в медицината, което се отнася до грижата за новородени и деца и лечението на техните заболявания.		
Ендокринология — педиатрия	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Това е медицинска подспециалност, която се занимава с различните във физическия растеж и сексуалното развитие, както и с диабет и други нарушения на ендокринните жлези.		

Израз		Източници		Определение		Да не се бърка с		Наричан още	
Лични данни	Регламент за защита на данните	Директива на Евратом	Всяка информация, свързана с лице с установена или подлежаща на установяване самоличност. За подлежащо на установяване се смята лице, чиято самоличност може да бъде установена пряко или косвено, особено чрез свързване с определен идентификационен номер или с един или няколко специфични елемента, които представляват израз на физическата, физиологичната, психическата, икономическата, културната или социалната идентичност на това лице.	Лекар, стоматолог или друг здравен специалист, който има право да поема клинична отговорност за всяко отделно медицинско облъчване в съответствие с националните изисквания.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст				
Специалист	Директива на Евратом	Директива за защита на данните	Всяка операция или набор от операции, които се извършват с лични данни, независимо дали чрез автоматични средства, като събиране, записване, организиране, съхранение, адаптиране или изменение, извличане, консултиране, използване, разкриване чрез предаване, разпространяване или друга форма на предоставяне, уеднавяване или комбиниране, блокиране, изтриване или унищожаване.	Лекар, стоматолог или друг здравен специалист, който има право да поема клинична отговорност за всяко отделно медицинско облъчване в съответствие с националните изисквания.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст				
Обработване/ обработване на лични данни	Директива за защита на данните	Директива на Евратом	Всяка операция или набор от операции, които се извършват с лични данни, независимо дали чрез автоматични средства, като събиране, записване, организиране, съхранение, адаптиране или изменение, извличане, консултиране, използване, разкриване чрез предаване, разпространяване или друга форма на предоставяне, уеднавяване или комбиниране, блокиране, изтриване или унищожаване.	Лекар, стоматолог или друг здравен специалист, който има право да поема клинична отговорност за всяко отделно медицинско облъчване в съответствие с националните изисквания.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст				
Психологическа възраст	Terry Smith, Laura Brownlee, <i>Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography</i> (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки), УНИЦЕФ 2011, стр. 7–8.	Директива на Евратом	Термин, който се използва за определяне на възрастта на лицата, базиран на поведенческите капацитети на лицата да се приспособяват към промените в изискванията и включва използването на способностите за приспособяване на паметта, ученето, интелигентността, уменията, чувствата, мотивациите и емоциите за упражняване на контрол над поведението и самодисциплина.	Лекар, стоматолог или друг здравен специалист, който има право да поема клинична отговорност за всяко отделно медицинско облъчване в съответствие с националните изисквания.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст				
Психолог	http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco88/2445.htm	Директива на Евратом	Лице, което изследва и изучава умствените процеси и поведението на човешките същества като индивиди или в групи и прилага това знание, за да насърчи личното, социалното, образователното или професионалното приспособяване и развитие. Задачите включват: а) планиране и провеждане на тестове за измерване на умствените, физическите и други характеристики, като интелигентност, умения, склонности, потенциали и др., тълкуване и оценяване на резултатите и предоставяне на съвети; б) анализирание на ефекта на наследствеността, социалните, професионалните и други фактори върху мисълта и поведението на индивиде; в) провеждане на консултации или терапии с отделни лица и групи и предоставяне на последващи услуги; г) поддържане на необходимите контакти, като например тези с членове на семейството, образователни органи или работодатели и препоръчване на възможни решения и третиране на проблеми; д) изучаване на психологическите фактори в диагностичирането, лечението и превенцията на умствени заболявания и емоционални или личностни нарушения и обсъждане със свързани специалисти; е) подготовка на научни документи и доклади; ж) изпълняване на свързани задачи; з) надзор над други работници.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст					
Лъчеводиагностичен	Директива на Евратом	Директива на Евратом	Отнася се до диагностичната ядрена медицина <i>in vivo</i> , медицинската диагностична радиология, използваща йонизиращо лъчение, както и до денталната радиология	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст					
Радиография	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Директива на Евратом	Използването на рентгенови лъчи за изобразяване на неравномерно съставен материал, като например човешкото тяло. Използвайки физическите свойства на лъча, може да бъде създаден образ, който ясно показва образи с различна гъстота и състав.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст					
Радиологичен	Директива на Евратом	Директива на Евратом	Отнася се до радиодиагностични и радиотерапевтични процедури и интервенционна радиология или радиология за планиране и насоки за други цели.	Лице, което е биологическа възраст, хронологична възраст, социална възраст					
Бежанец	ПДП	ПДП	Гражданин на трета държава, който поради основателните си опасения от преследване по причина на своята раса, вероизповедание, националност, политическите си възгледи или принадлежността си към определена социална група се намира извън страната, чийто гражданин е той, и който не може или поради тези опасения не желае да се обрне за закрила към тази страна, или всяко лице без гражданство, което, като се намира поради горепосочените причини извън страната на обичайното си местожителство, не може или поради своите опасения не желае да се завърне в нея и което не попада в приложното поле на член 12.	Лице, което е предоставен статут на бежанец					

Израз		Източници		Определение		Да не се бърка с		Наричан още	
Представител	ПДПУ член 2, <i>Окончателен доклад по проекта на ЕМНИ</i> , „Настойничество на практика“, стр. 16.	ПДПУ член 2, <i>Окончателен доклад по проекта на ЕМНИ</i> , „Настойничество на практика“, стр. 16.	Комитет на ООН за правата на детето/КПД Общ коментар 6, тълкуване на член 6 от КООНПД.	Означава лице или организация, посочени от компетентните органи, за да помагат на непридружаван непълнолетен и да го представяват по време на процедурите, предвидени в настоящата директива, с цел гарантиране на висшите интереси на детето и при необходимост управление на правата на непълнолетния в негов интерес. Когато като представител е посочена организация, тя определя лице, отговорно за изпълнението на задълженията на представител по отношение на непридруженото непълнолетно лице в съответствие с настоящата директива.	Настойник				
Право на живот, оцеляване и развитие	Комитет на ООН за правата на детето/КПД Общ коментар 6, тълкуване на член 6 от КООНПД.	Комитет на ООН за правата на детето, КПД Общ коментар 6, III. Определения.	Тя се определя в зависимост от степента, в която той или тя има степенувано в съответствие с възрастта поведение, което се очаква от него в това конкретно общество или култура (...).	Задължението на държава членка съгласно член 6 включва защита от насилие и експлоатация във възможно най-голяма степен, които биха застрашили правото на детето на живот, оцеляване и развитие. Разделените и непридружените деца са уязвими към различни рискове, които засягат техния живот, оцеляване и развитие, като трафик за целите на сексуална или друга експлоатация или участие в престъпни дейности, които биха могли да навредят на детето или в крайни случаи да доведат до смърт. По същия начин според член 6 е необходимо членуващите държави да бъдат бдителни, особено когато е възможно да е намесена организирана престъпност. (...) Комитетът е на мнение, че следва да се вземат практически мерки на всички равнища за защита на децата от горепосочените рискове.					
Разделено(и) дете(ца)	Комитет на ООН за правата на детето, КПД Общ коментар 6, III. Определения.	Децата, съгласно определението в член 1 от КПД, които са разделени и от двамата родители, или от предшното законно или обичайно основно лице, което сее грижило за тях, но не задължително от други роднини. Следователно те може да включва деца, придружавани от други възрастни членове на семейството.	Тя се определя ролите, отговорностите и навичките на лицето по отношение на останалите членове на обществото, към което той или тя принадлежи. Следователно лицето може да бъде по-възрастен или по-млад в зависимост от степента, в която той или тя има степенувано в съответствие с възрастта поведение, което се очаква от него в това конкретно общество или култура (...).	Дете, непълнолетно лице	Непридружено непълнолетно лице				
Социална възраст	Terry Smith, Laura Brownlees, <i>Age assessment practices: a literature review & annotated bibliography (Практики по определяне на възрастта: преглед на литературата и библиография с обяснителни бележки)</i> , УНИЦЕФ, 2011, стр. 7–8.	Тя се определя ролите, отговорностите и навичките на лицето по отношение на останалите членове на обществото, към което той или тя принадлежи. Следователно лицето може да бъде по-възрастен или по-млад в зависимост от степента, в която той или тя има степенувано в съответствие с възрастта поведение, което се очаква от него в това конкретно общество или култура (...).	Лице с по-високо образование в областта на работата със заболяване или увреждане. Медицинският социален работник обикновено е завършил магистърска програма, която включва опит в консултиране на пациенти и техните семейства в болнична среда. Психиатричният социален работник може да специализира в консултирането на лица и семейства за разрешаване на социални, емоционални проблеми или проблеми със средата, спаднали към умствено заболяване.	Костна възраст, биологична възраст, хронологична възраст, социална възраст.					
Социален работник	http://medical-dictionary.thefreedictionary.com	Лице с по-високо образование в областта на работата със социални, емоционални проблеми и проблеми със средата, свързани със заболяване или увреждане. Медицинският социален работник обикновено е завършил магистърска програма, която включва опит в консултиране на пациенти и техните семейства в болнична среда. Психиатричният социален работник може да специализира в консултирането на лица и семейства за разрешаване на социални, емоционални проблеми или проблеми със средата, спаднали към умствено заболяване.	Лице с по-високо образование в областта на работата със социални, емоционални проблеми и проблеми със средата, свързани със заболяване или увреждане. Медицинският социален работник обикновено е завършил магистърска програма, която включва опит в консултиране на пациенти и техните семейства в болнична среда. Психиатричният социален работник може да специализира в консултирането на лица и семейства за разрешаване на социални, емоционални проблеми или проблеми със средата, спаднали към умствено заболяване.						
Трафик на хора	Протокол относно предотвратяване, потискане и наказване на трафика на хора, особено на жени и деца. Допълващ Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу транснационалната организирана престъпност, член 3.	а) набирането, транспортването, прехвърлянето, подслоняването или приемането на лица посредством заплаха или използване на сила или други форми на принуждаване, или отвлечане, на измама, заблуда или използването на власт или уязвима позиция, или извършване или получаване на плащания или ползи за получаване на съгласието на лице, което има контрол над друго лице, за целите на експлоатацията. Експлоатацията включва най-малкото експлоатация на проституцията от страна на други лица или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или обслужване, робство или практики, подобни на робство, принудително подчинение или отнемане на телесни органи; б) съгласието на жертва на трафик на хора с умишлената експлоатация, описана в настоящия подпараграф а) от настоящия член, е неприложимо, когато са използвани което и да е от средствата, посочени в подпараграф а); в) набирането, транспортването, прехвърлянето, подслоняването или приемането на дете за целите на експлоатация се счита за „трафик на хора“ дори и ако не включва никое от средствата, посочени в подпараграф а) от настоящия член; г) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години.	а) набирането, транспортването, прехвърлянето, подслоняването или приемането на лица посредством заплаха или използване на сила или други форми на принуждаване, или отвлечане, на измама, заблуда или използването на власт или уязвима позиция, или извършване или получаване на плащания или ползи за получаване на съгласието на лице, което има контрол над друго лице, за целите на експлоатацията. Експлоатацията включва най-малкото експлоатация на проституцията от страна на други лица или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или обслужване, робство или практики, подобни на робство, принудително подчинение или отнемане на телесни органи; б) съгласието на жертва на трафик на хора с умишлената експлоатация, описана в настоящия подпараграф а) от настоящия член, е неприложимо, когато са използвани което и да е от средствата, посочени в подпараграф а); в) набирането, транспортването, прехвърлянето, подслоняването или приемането на дете за целите на експлоатация се счита за „трафик на хора“ дори и ако не включва никое от средствата, посочени в подпараграф а) от настоящия член; г) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години.	Трафик на хора					

Израз		Източници		Определение		Да не се бърка с		Наричан още	
Улразвук		http://medical-dictionary.thefreedictionary.com		1. Звукови вълни с честота, по-висока от 20,000 Hz 2. ултрасонография.				Ехография	
Непридружено дете		Директива относно признаването		Това означава непълнолетно лице, което пристига на територията на държавите членки, без да е придружено от пълнолетно лице, отговорно за него по силата на закон или на практика на съответната държава членка, докато грижата за него не бъде реално поета от такова лице; включва също така непълнолетно лице, което е оставено непридружено след влизането му на територията на държавите членки.				Непридружено непълнолетно лице, разделено дете	
Конвенция на ООН за правата на детето		УНИЦЕФ: Конвенция за правата на детето — често задавани въпроси, http://www.unicef.org/crc/index_30229.html		Конвенция за правата на детето е международен договор, който признава човешките права на децата, определени като лица на възраст до 18 години. Конвенцията предвижда в международното право, че членуващите държави трябва да гарантират, че всички деца — без каквато и да е форма на дискриминация — се ползват от специални мерки за закрила и съдействие; имат достъп до услуги като обучение и образование; могат да развиват своите личности, способности и таланти в най-пълния им потенциал; да растат в среда на щастие, любов и разбиране; и са информирани и участват в упражняването на своите права по достъпен и активен начин.					
Визова информационна система		Уебстраница на Визова информационна система на ГД „Вътрешни работи“, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-information-system/index_en.htm		Визовата информационна система (ВИС) позволява на Шенгенските държави да обменят данни относно визите. Тя се състои от централна ИТ система и комуникационна инфраструктура, която свързва тази централна система с националните системи. ВИС свързва консулствата с държавите извън ЕС и всички пресечни точки по външните граници на шенгенските държави. Тя обработва данни и решения, свързани със заявления за визи за краткосрочен престой с цел посещение или преминаване през шенгенската зона. Системата може да извършва биометрично съпоставяне най-вече на пръстови отпечъци за целите на идентифициране и проверяване.					
Уязвимо(и) лице(а)		ПДУП, член 21.		В определението за уязвими лица в член 21 от преработената директива относно Условията за приемането е направено специално позоваване на непълнолетни лица, непридружени непълнолетни лица, лица с увреждания, възрастни хора, бременни жени, самотни родители с непълнолетни деца, жертви на трафик на хора, лица със сериозни заболявания, лица с умствени увреждания и лица, които са били подложени на мъчения, изнасилване или други форми на психологическо, физическо или сексуално насилие, като жертвите на генитално осакатяване на жени.				Лице със специални процедурни нужди, уязвими групи.	

Приложение 2 — Правна и политическа рамка

Приложими международни и европейски правни инструменти

Настоящата глава има за цел да послужи като отправна точка за определяне на приложимите инструменти и разпоредби на международно, европейско и национално ниво. Въпреки че са положени всякакви усилия, за да се осигури всеобхватно определяне на най-подходящите правни и политически документи, списъкът по-долу следва да не се счита за изчерпателен.

Международна правна рамка

Конвенция на ООН за правата на детето (КПД) 1989 г. ⁽⁶¹⁾

КПД е най-важният международен правен инструмент по отношение на определянето на възрастта и всички въпроси, свързани с правния статут на децата. Съгласявайки се да поемат задълженията по КПД, членуващите държави се ангажират със защитата и гарантирането на правата на децата и се съгласяват да носят отговорност за този ангажимент пред международната общност. Членуващите държави на КПД са задължени да разработват и предприемат всякакви действия и политики в светлината на висшия интерес на детето.

Четири основни принципа на КПД, които се съдържат в нейните правно обвързващи разпоредби, са:

- Член 2 — недопускане на дискриминация;
- Член 3 — висшият интерес на детето, от първостепенно значение;
- Член 6 — правото на живот, оцеляване и развитие;
- Член 12 — зачитане на мненията на детето.

В допълнение към това или към определянето на възрастта, или към въпросът за възрастта са приложими редица разпоредби. Те включват:

- регистрация, име, националност и грижа (член 7);
- запазване на идентичността (член 8);
- защита от всички форми на насилие (член 19);
- деца бежанци (член 22);
- право на образование (член 28);
- детски труд (член 32);
- задържане и наказание (член 37);
- война и въоръжени конфликти (член 38);
- правораздаване за непълнолетни лица (член 40).

Правна рамка на Съвета на Европа

Европейска конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) ⁽⁶²⁾

Общите разпоредби на ЕКПЧ са приложими и към децата. Особено важен за определянето на възрастта би могло да бъде член 6 (справедлив съдебен процес), член 13 (ефективни правни средства за защита) и член 14 (забрана на дискриминацията).

⁽⁶¹⁾ Текстът на КПД е достъпен на: <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

⁽⁶²⁾ Текстът на ЕКПЧ е достъпен на: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf

Европейска конвенция за упражняване на правата на децата ⁽⁶³⁾

Конвенцията се отнася по-специално към правата на децата в производства пред съдилища и административни органи. Тя улеснява упражняването на материалните права на децата чрез укрепване и създаване на процедурни права, които децата могат да упражняват сами или чрез други лица или органи. Подчертава се идеята за „популяризиране“ на правата на децата, което се счита за по-широко понятие от „защита“. Правата съгласно конвенцията може да се упражняват не само пред тези национални органи, но и пред Европейския съд за правата на човека (ЕСПЧ), а децата сами могат да подават жалба съгласно ЕКПЧ срещу страна по тази конвенция.

Конвенция за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни ⁽⁶⁴⁾

Тази конвенция е първият обвързващ международен инструмент, който защитава лицата от злоупотребите, които е възможно да придружават събирането и обработването на лични данни, и който има за цел същевременно да регулира трансграничния поток от лични данни.

Конвенция за борба с трафика на хора ⁽⁶⁵⁾

Конвенцията е всеобхватен договор, който акцентира главно върху защитата на жертвите на трафика и на гарантирането на техните права. Тя има за цел също предотвратяването на трафика и наказателното преследване на трафикантите. Важи за всички категории жертви: жени, мъже или деца и всички форми на експлоатация: сексуална експлоатация, принудителен труд или предоставяне на услуги и др. Във връзка с определянето на възрастта член 10 предвижда: когато възрастта на жертвата е несигурна и има основания да се счита, че жертвата е дете, той или тя се счита за дете и се предоставят специални мерки за закрила до определяне на възрастта му/й.

Правна рамка на Европейския съюз

Договор за Европейския съюз (ДЕС) ⁽⁶⁶⁾

Член 3, параграф 3 от ДЕС изрично предвижда задължението на Европейския съюз да насърчава защитата на правата на детето, като по този начин се превръща в основен ангажимент на ЕС.

Харта на основните права на Европейския съюз (Харта на основните права) ⁽⁶⁷⁾

Член 24 от Хартата на основните права определя правата на детето, включително това, че децата имат правото на защитата и грижата, необходими за тяхното благополучие. Могат свободно да изразяват мнението си. Това мнение се взема под внимание по въпроси, които ги касаят, в съответствие тяхната възраст и зрелост. Във всички действия, свързани с децата, независимо дали са предприети от публични органи или частни институции, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение и всяко дете има правото регулярно да поддържа лична връзка и пряк контакт и с двамата си родители, освен ако това не е в противоречие с неговите интереси.

Други свързани разпоредби включват:

- член 1 — човешко достойнство;
- член 3 — право на неприкосновеност на личността;
- член 4 — забрана на унижителното отношение;
- член 6 — право на свобода и сигурност;
- член 7 — зачитане на личния и семейния живот;
- член 8 — защита на личните данни;
- член 10 — свобода на мисълта, съвестта и религията;
- член 11 — свобода на изразяване и информация;

⁽⁶³⁾ Текстът на конвенцията е достъпен на: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/160.htm>

⁽⁶⁴⁾ Текстът на конвенцията е достъпен на: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/108.htm>

⁽⁶⁵⁾ Текстът на конвенцията е достъпен на: <http://www.conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/Html/197.htm>

⁽⁶⁶⁾ Текстът на ДЕС е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2010:083:0013:0046:en:PDF>

⁽⁶⁷⁾ Текстът на Хартата на основните права е достъпен на: http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

- член 18 — право на убежище;
- член 19 — защита в случай на отвеждане, експулсиране или екстрадиране;
- член 21 — недопускане на дискриминация;
- член 35 — здравни грижи.

Регламент от Дъблин III ⁽⁶⁸⁾

Регламент (ЕС) № 604/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждането на молба за международна закрила, която е подадена в една от държавите членки от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (преработен текст) се отнася до определянето на възрастта по-специално в член 31, параграф 2, буква г) относно данните, които трябва да бъдат предадени, тъй като това е от съществено значение за гарантиране на правата и неотложните специални нужди на лицето, което ще бъде прехвърлено. Допълнителни специални гаранции за непълнолетни лица са включени в член 6, член 8, член 16 и др.

Регламент за ВИС ⁽⁶⁹⁾

Регламент (ЕО) № 767/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 9 юли 2008 г. относно Визовата информационна система (ВИС) и обмяна на данни между държави членки относно визите за краткосрочно пребиваване (Регламент за ВИС) е особено приложим със своята разпоредба относно изменението на данни (член 24).

Директива за процедурите за убежище (ДПУ) ⁽⁷⁰⁾

Директива 2005/85/ЕО на Съвета от 1 декември 2005 г. относно минимални норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки е директивата на ЕС, която понастоящем регулира процедурите, използвани за проверяване на молбата за международна закрила. Член 17 по-специално регулира специалните гаранции за непридружени непълнолетни лица в тези процедури. Член 17, параграф 5 регулира възможността за използване на медицински преглед, за да се установи възрастта на непридружените непълнолетни лица.

Директива за процедурите за убежище (преработен текст) (преработен текст на ДПУ) ⁽⁷¹⁾

Директива 2013/32/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила (преработен текст) подобно на ДПУ регулира специалните гаранции за непридружени непълнолетни лица в рамките на проверката на молбата за международна закрила в член 25. Член 25, параграф 5 по-специално разглежда използването на медицински преглед за установяване на възрастта на непълнолетното лице. В тази връзка той добавя допълнителни гаранции в сравнение с ДПУ:

- медицински прегледи за целите на определянето на възрастта следва да се използват само в случай на съмнения относно възрастта на кандидата;
- ако след това органът все още има съмнения, той следва да приеме кандидата за непълнолетно лице;
- всеки медицински преглед следва да се извършва при пълно зачитане на достойнството на лицето, като се избере най-малко инвазивният преглед, който да се извърши от квалифицирани медицински специалисти, така че резултатът да е възможно най-надежден.

Директива относно признаването (ДП) ⁽⁷²⁾

Директива 2004/83/ЕО от 29 април 2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила предвижда допълнителни гаранции за непридружени непълнолетни лица в член 30. Разпоредбите

⁽⁶⁸⁾ Текстът на Регламента Дъблин III е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:180:0031:0059:EN:PDF>

⁽⁶⁹⁾ Текстът на регламента е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0060:01:EN:HTML>

⁽⁷⁰⁾ Текстът на ДПУ е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:0034:EN:PDF>

⁽⁷¹⁾ Текстът на ДПУ, преработен текст е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:180:0060:0095:BG:PDF>

⁽⁷²⁾ Текстът на ДП е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:EN:HTML>

в член 30 се отнасят по-специално до правно представителство, настояничество, подходящо настаняване и грижи и откриване на семейството.

Директива относно признаването (преработен текст) (преработен текст на ДП) ⁽⁷³⁾

Държавите са обвързани от разпоредбите на Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст) от 21 декември 2013 г. Подобно на член 30 от ДП и в допълнение към множеството позовавания на специални съображения в случая на непълнолетните лица, член 31 от ДП (преработен текст) се отнася до правата на непридружените непълнолетни лица. Принципът на висшия интерес на детето като основно съображение е повторен в съображенията, както и в член 19, параграф 5) (субсидиарна закрила) и в член 30, параграфи 4 и 5 (здравни грижи).

Директива относно условията на приемане (ДУП) ⁽⁷⁴⁾

Много от правата съгласно Директива 2003/9/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за определяне на минимални стандарти относно приемането на лица, търсещи убежище, са свързани с вземане под внимание на възрастта на кандидата, а в някои случаи и на зрелостта на кандидата.

Директива относно условията на приемане (преработен текст) (преработен текст на ДУП) ⁽⁷⁵⁾

Подобно на ДУП и въвеждайки допълнителни гаранции за непълнолетни лица, много от правата съгласно Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 юни 2013 г. за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила са пряко свързани с възрастта, а в някои случаи и със зрелостта на кандидата.

Директива относно предотвратяването и борбата с трафика на хора ⁽⁷⁶⁾

Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета регулира въпросите, свързани с трафика на хора. Член 13, параграф 2 се отнася до определянето на възрастта по следния начин: когато възрастта на лице, което е обект на трафик на хора, е неустановена и има основания да се счита, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да му бъде предоставен незабавен достъп до помощ, подкрепа и защита. Освен това членове 14—16 съдържат описание на конкретната подкрепа, която ще бъде предоставена на жертви, считани за деца.

Директива на Евратом ⁽⁷⁷⁾

Директива 97/43/Евратом на Съвета от 30 юни 1997 г. относно здравната защита на лицата срещу опасностите от йонизиращото лъчение при медицинско облъчване и за отмяна на Директива 84/466/Евратом предвижда минимални стандарти, приложими към някои от методите на медицинските прегледи, използвани за определяне на възрастта, по-специално медицинско излагане на лицата на облъчване като част от процедури от правно и медицинско естество (член , параграф 2, буква д)). Изисквания, свързани с обстановката на излагането на йонизиращо лъчение, са включени в член 3; оптимизацията и въпросът относно излагането са разгледани в член 4; отговорностите на държавите членки — в член 5; изискването за писмени протоколи за всеки вид стандартна рентгенова практика — в член 6; а специалната защита за някои категории лица (по време на бременност и кърмене) — в член 10.

Директива относно обработването на лични данни ⁽⁷⁸⁾

Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни включва важни гаранции за обработването на данни. Тя засяга например въпросите, свързани с качеството на данните (член 6), информация, която да бъде дадена на субекта на данните (член 10) и изключения и ограничения (член 13).

⁽⁷³⁾ Текстът на ДП, преработен текст, е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:EN:PDF>

⁽⁷⁴⁾ Текстът на ДПУ е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:031:0018:0025:EN:PDF>

⁽⁷⁵⁾ Текстът на ДПУ (преработен текст) е достъпен на: <http://easo.europa.eu/wp-content/uploads/Dve-2013-33-Reception-conditions.pdf>

⁽⁷⁶⁾ Текстът на директивата е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011:EN:PDF>

⁽⁷⁷⁾ Текстът на директивата на Евратом е достъпен на: http://ec.europa.eu/energy/nuclear/radioprotection/doc/legislation/9743_en.pdf

⁽⁷⁸⁾ Текстът на директивата е достъпен на: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/95-46-ce/dir1995-46_part1_en.pdf

Свързани документи от международната политика и политиката на Европа

Политическа рамка на Съвета на Европа

Резолюция на Парламентарната асамблея (1810 (2011)) — Непридружени деца в Европа: проблеми, свързани с пристигането, престоя и връщането ⁽⁷⁹⁾

Параграф 5, точка 10 от резолюцията описва редица гаранции, свързани с определянето на възрастта. Той предвижда, че определянето на възрастта следва да се извършва само ако съществуват основателни съмнения, че лицето е непълнолетно. Определянето следва да се основава на презумпция за непълнолетие, да включва мултидисциплинарна оценка от независим орган в рамките на определен период от време и да не бъде основано изключително на медицинска оценка. Прегледи следва да се извършват само със съгласието на детето и неговия настойник. Те следва да не включват намеса и следва да съответстват на медицинските етични стандарти. Допустимата грешка на медицинския и другите прегледи следва ясно да бъде посочено и взето под внимание. Ако продължава да има съмнения, че лицето може да е непълнолетно, то следва съмнението да се тълкува в полза на лицето. Решенията от определянето следва да са предмет на административно или съдебно обжалване.

Рамка на политиката на ЕС

План за действие на ЕК относно непридружени непълнолетни лица (2010—2014 г.) ⁽⁸⁰⁾

Определянето на възрастта е един от ключовите въпроси, включени в плана за действие, по който съществуват различни процедури и техники и често възникват безпокойства относно тяхната надеждност и пропорционалност. В раздел 4.2 се разглежда по-специално този въпрос, наред с откриването на семейството. Въпросът за определянето на възрастта се счита, че е „от ключово значение, тъй като това дава начало на редица процесуални и правни гаранции в съответното законодателство на ЕС“. Планът за действие е една от основите за работата на EASO в сферата на определянето на възрастта.

Резолюция на Съвета от 26 юни 1997 г. относно непридружени непълнолетни лица, които са граждани на трети държави ⁽⁸¹⁾

Целта на тази резолюция е да се създадат насоки за третирането на непридружени непълнолетни лица във връзка с въпроси, като условията за тяхното приемане, престой и връщане, а в случай на лица, търсещи убежище, разглеждането на приложимите процедури. Член 4, параграф 3 е особено приложим към определянето на възрастта и предвижда: а) по принцип непридружено лице, търсещо убежище, което твърди, че е непълнолетно лице, трябва да представи доказателство за своята възраст; б) ако не разполага с такова доказателство или съществуват сериозни съмнения, държавите членки може да извършат определяне на възрастта на лицето, търсещо убежище. Определянето на възрастта следва да се извършва обективно. За тези цели държавите членки може да осигурят извършването на медицински тест за определяне на възрастта от квалифициран медицински персонал със съгласието на непълнолетното лице, специално назначено възрастно лице — представител или институция.

Резолюция на Европейския парламент от 12 септември 2013 г. относно положението на непридружените малолетни и непълнолетни лица в ЕС (2012/2263 (INI)) ⁽⁸²⁾

Резолюцията приканва за допълнителни мерки, с които да се гарантира, че непридружените непълнолетни лица не са предмет на вмешателски медицински тестове за установяване на възрастта им. В параграф 15 от резолюцията е заявено: „[Европейският парламент] [и]зразява съжаление във връзка с неподходящия и вмешателски характер на медицинските способности, които се използват за извършването на оценка на възрастта в някои държави членки и които могат да предизвикат травми, както и с предизвикващия полемика характер на някои от методите, които се основават на зрелостта на костната система или на минерализацията на зъбите и при които вероятността от грешки е голяма; призовава Комисията да включи в стратегическите насоки общи стандарти, основаващи се на най-добрите практики, относно метода за определяне на възрастта, който следва да се състои от оценка, обхващаща множество измерения и дисциплини, да се

⁽⁷⁹⁾ Текстът на резолюцията е достъпен на: <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1810.htm>

⁽⁸⁰⁾ Текстът на плана за действие е достъпен на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0213:FIN:EN:PDF>

⁽⁸¹⁾ Текстът на резолюцията е достъпен на: [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y0719\(02\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31997Y0719(02):EN:HTML)

⁽⁸²⁾ Текстът на резолюцията е достъпен на: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2013-387>

прилага по научен, безопасен, справедлив и съобразен с детската възраст и пола начин, като се обръща специално внимание на момичетата, и да се използва от независими, квалифицирани специалисти и експерти; припомня, че оценката на възрастта трябва да се извършва, като се зачитат в дължимата степен правата и физическата неприкосновеност на детето, както и човешкото достойнство, и че съмнението следва винаги да се тълкува в полза на малолетното или непълнолетно лице; припомня също, че медицинските прегледи следва да се извършват единствено когато другите методи за оценка на възрастта са изчерпани, както и че следва да бъде възможно да се обжалват резултатите от тази оценка; приветства действията на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (EASO) в тази област, които следва да се използват като основа за подхода към всички малолетни и непълнолетни лица.’

Насоки от международни организации

ВКБООН

Особено приложими към въпроса за определянето на възрастта насоки на ВКБООН включват:

- **Деца бежанци: Насоки относно защитата и полагането на грижи, 1994 г.** ⁽⁸³⁾. Въпреки че са главно насочени към персонала на ВКБООН, насоките са приложими към всички специалисти, работещи с деца в контекста на убежищата. Определянето на възрастта *per se* е разгледано в глава 8, раздел I, Статут на бежанец.
- **Насоки относно политики и процедури за работа с непридружени деца, търсещи убежище, 1997 г.** ⁽⁸⁴⁾. Раздел 5 точка 11 от насоките предоставя следните конкретни насоки за определяне на възрастта: „Ако е необходимо определяне на възрастта, следва да се отбележат следните съображения: а) при определянето следва да се вземе под внимание външният вид на детето, но и неговата психологическа зрелост; б) когато се използват научни процедури за установяване на възрастта на детето, следва да се отчитат допустими грешки. Тези методи трябва да са безопасни и да зачитат човешкото достойнство; в) съмнението следва да се тълкува в полза на детето, ако не е сигурна точната възраст. Когато е възможно, следва да се намалят или омаловажат правните последици или значението на критерия за възраст. Не е желателно да е известно, че от критериите произлизат много правни предимства и недостатъци, защото това може да бъде стимул за представяне на неверни данни. Ръководният принцип е дали лицето показва „незрялост и уязвимост, които може да налагат по-чувствително третиране.“
- **Насоки относно международна закрила № 8: Молби за детско убежище съгласно член 1, буква А), точка 2 и член 1, буква Е) от Конвенцията от 1951 г. и/или Протокола от 1967 г., свързан със статута на бежанците, 22 декември 2009 г., HCR/GIP/09/08** ⁽⁸⁵⁾. Насоките засягат необходимите гаранции за определяне на възрастта *per se* в параграф 7 и параграф 75. Те засягат още: връзката на възрастта с определянето на статут на бежанец, която следва да се тълкува по начин, чувствителен спрямо възрастта и пола (параграф 6); въздействието на понижаването на детската възраст (параграф 7); възрастта като неизменна характеристика (параграф 49); прилагането на клаузи за изключение (параграф 60) и процедурни гаранции (параграф 75—77).

Комитет на ООН за правата на детето

Приложимите коментари на Комитета на ООН за правата на детето включват:

- **Общ коментар 6 относно третирането на непридружени и разделени деца извън тяхната държава на произход, 2005 г.** ⁽⁸⁶⁾ Този коментар насочва вниманието към уязвимата ситуация на непридружените и разделените деца и предоставя насоки относно защитата, грижата и третирането на непридружените деца. Разделите, свързани по-специално с определянето на възрастта, са: раздел V (отговор на общи и специфични нужди от закрила), в който насоки се предоставят съгласно „Първоначална оценка и мерки“; и раздел VIII (обучение, данни и статистика) към „Обучение на персонал, работещ с непридружени и разделени деца.
- **Общ коментар 10 — Права на децата в правораздаването за непълнолетни деца, 2007 г.** ⁽⁸⁷⁾. Този коментар насочва вниманието към специалната ситуация и правата на детето в правораздаването за непълнолетни деца. Въпросът с възрастта и последствията от него, е сериозна и повтаряща се тема, а именно в контекста на минималната възраст за носене на наказателна отговорност и приложимите процедури и/или разпоредби. Специалният въпрос относно определянето на минималната възраст

⁽⁸³⁾ Текстът на насоките е достъпен на: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/home/opensslPDFViewer.html?docid=3b9cc2234&query=refugee%20children>

⁽⁸⁴⁾ Текстът на насоките е достъпен на: <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?docid=3ae6b3360>

⁽⁸⁵⁾ Текстът на насоките е достъпен на: <http://www.refworld.org/docid/4b2f4f6d2.html>

⁽⁸⁶⁾ Текстът на Общ коментар № 6 е достъпен на: http://www.unicef.org/protection/files/CRCGC6_EN.pdf

⁽⁸⁷⁾ Текстът на Общ коментар № 10 е достъпен на: http://www.crin.org/docs/CRC_GeneralComment10.pdf

за носене на наказателна отговорност и определянето на възрастта е разгледан в параграф 35, а в параграф 39 са разгледани стъпките, които да се предприемат с цел прилагане на член 7 от КПД, особено по отношение на регистрацията при раждането/удостоверенията за раждане.

- **Общ коментар 14 относно правото на детето неговият висш интерес да бъде от първостепенно значение**, член 3, параграф 1, 2013 г. ⁽⁸⁸⁾. Общият коментар разглежда най-присъщите права на детето в контекста на неговия висш интерес като първостепенно значение, както е предвидено в КПД по-горе.

Доклади и изследвания

Други приложими доклади и изследвания включват:

- **Доклад на специалния докладчик по човешките права на мигрантите относно защитата на децата в контекста на миграцията A/HRC/11/7**, 2009 г. ⁽⁸⁹⁾. Докладът се позовава на Общ коментар 6 на Комисията на ООН за правата на детето и повтаря необходимите гаранции във връзка с определянето на възрастта в параграф 102.
- **УНИЦЕФ, Определяне на възрастта: Техническа бележка**, 2013 г. ⁽⁹⁰⁾. Бележката е работен документ, имащ за цел да улесни обмена на информация и знания и обсъждането на темата за определянето на възрастта.
- **Агенция на ЕС за основните права (FRA), „Отделени от семействата си деца, търсещи убежище в държавите — членки на Европейския съюз“**, 2010 г. ⁽⁹¹⁾. Сравнителният доклад изследва опита и мненията на отделени от семействата си деца, търсещи убежище, и тези на възрастните лица, отговорни за грижите за тях, в 12 държави — членки на Европейския съюз. Той разглежда необходимостта от включване на мненията и разказите на децата за техните преживявания в работата по информиране на действията във връзка с политиката въз основа на теренни проучвания, включили 336 отделени от семействата си деца от различни държави на произход, както и 302-ма възрастни, отговорни да съдействат в работата с тези деца. Раздел 2.2 в доклада, който разглежда условията, както и правните въпроси и процедури, е посветен на определянето на възрастта.
- **Програма за разделените деца в Европа (ПРДЕ): изявление за добра практика**, 2009 г. ⁽⁹²⁾. Изявлението определя основата в политиката и практика за работата по ПРДЕ, като по-специално разглежда определянето на възрастта в Раздел D5.
- **ПРДЕ, Преглед на настоящите закони, политики и практики, свързани с определянето на възрастта в 16 европейски държави**, 2011 г. ⁽⁹³⁾. Докладът предоставя обобщение на националната ситуация, свързана с определянето на възрастта, в 16 държави, и очертава ключови въпроси относно закрилата, свързани с определянето на възрастта.
- **ПРДЕ, Документ за изразяване на позиция в контекста на разделените деца в Европа**, 2012 г. ⁽⁹⁴⁾. Този документ е съставен въз основа на доклада на ПРДЕ от 2011 г. и изявлението за добра практика в рамките на ПРДЕ. Той подчертава необходимостта от осигуряване на специална защита и съдействие на разделените деца, включително стандарти и гаранции относно определянето на възрастта, процеси по сезиране, както и подходи, методи и резултати от определянето на възрастта.

⁽⁸⁸⁾ Текстът на Общ коментар № 14 е достъпен на: <http://www.refworld.org/docid/51a84b5e4.html>

⁽⁸⁹⁾ Текстът на доклада е достъпен на: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/11session/A.HRC.11.7.pdf>

⁽⁹⁰⁾ Текстът на техническата бележка е достъпен на: <http://www.refworld.org/docid/5130659f2.html>

⁽⁹¹⁾ Текстът на сравнителния доклад е достъпен на: <http://www.refworld.org/docid/4ecf71aeb.html>

⁽⁹²⁾ Текстът на изявлението е достъпен на: <http://www.scepnetwork.org/images/18/219.pdf>

⁽⁹³⁾ Текстът на доклада е достъпен на: <http://www.scepnetwork.org/images/17/166.pdf>

⁽⁹⁴⁾ Текстът на документа за изразяване на позиция е достъпен на: <http://www.refworld.org/pdfid/4ff535f52.pdf>

Приложение 3 — Обобщение на правните разпоредби

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	<p>КООНПД 3 ДПУ 17(x) 6 ПДПУ 25.6 ПДП 20.5</p>	<p>Във всички действия, свързани с децата, висшият интерес на детето е от първостепенно значение. Членуващите държави гарантират съответствие със стандартите, установени от компетентните органи, по-специално в областите на безопасността, здравето, броя и пригодността на своя персонал, както и компетентния надзор.</p>
Висш интерес	<p>ПДПУ 25.1</p>	<p>Държавите членки гарантират, че: представител представлява и/или съдейства на непридруженото непълнолетно лице; непридружаваното непълнолетно лице се информира незабавно за назначаването на представител. Представителят изпълнява задълженията си в съответствие с принципа за висшите интереси на детето и за тази цел притежава необходимите познания, лицето, което изпълнява функцията на представител, се сменя единствено при необходимост; организираните или лицата, чиито интереси са в конфликт или биха могли евентуално да влязат в конфликт с интересите на непридружаваните непълнолетни, не отговарят на условията за представители.</p>
	<p>ПРД 6.3</p>	<p>При определянето на висшия интерес на детето държавите членки тясно си сътрудничат, като надлежно отчитат по-специално следните фактори: а) възможността за събиране на семейството; б) благосъстоянието и социалното развитие при особено вземане предвид положението на ненавършилия пълнолетие; в) съображения за сигурност и безопасност, по-специално когато съществува риск детето да е жертва на трафик на хора; г) мнението на ненавършилия пълнолетие в съответствие с неговата възраст и зрялост.</p>
	<p>ПДПУ 23.1 2</p>	<p>Висшият интерес на детето представлява първостепенен аргумент за държавите членки при прилагането на разпоредбите на настоящата директива, които се отнасят до ненавършилия пълнолетие. Държавите членки гарантират стандарт на живот, подходящ за физическото, умственото, духовното, моралното и социалното развитие на ненавършилия пълнолетие.</p>
	<p>ДВ 17.5</p>	<p>Висшите интереси на детето са първостепенно съображение при задържането на малолетни или непълнолетни лица до извеждането им.</p>
	<p>ДПУ 17.4 ПДПУ 25.3</p>	<p>Лично интервю относно молбата за международна закрила се провежда от лице, което има необходимите знания относно специалните нужди на непълнолетните лица. Решението на решаващия орган по молбата на непридружавания непълнолетен се изготвя от служител, който притежава необходимите познания за специфичните нужди на непълнолетните.</p>
	<p>ДП 30.6 ПДП 31.6</p>	<p>Работещите с непридружени непълнолетни лица са обучени и продължават да получават подходящо обучение относно потребностите на тези лица.</p>
Адекватно	<p>Евратом 4: Оптимизация</p>	<p>Всяка доза вследствие на медицински облъчвания с цел рентгеново изследване се поддържа на най-ниското разумно възможно ниво. Държавите членки благоприятстват изготвянето и използването на референтни диагностични нива за прегледите с радиотерапевтична цел, и възможността да се получават съвети за тази цел, като се държи сметка за европейските референтни диагностични нива, когато има такива. При всеки проект за медицински и биомедицински изследвания съответните лица да участват доброволно — тези лица да бъдат информирани за рисковете от облъчването — ще бъде установена ограничителна доза за лицата, за които не се очаква никакво пряко медицинско предимство от това облъчване. Обръща се специално внимание на поддържането на най-ниското разумно възможно ниво на дозата. В процеса на оптимизация се включват изборът на апаратура, редовното предоставяне на адекватна диагностична информация или на терапевтични резултати, както и практическите аспекти, осигуряване на качеството, включително контролът на качеството и оценката на дозите или на дейностите, на които се подлага пациентът, като се държи сметка за икономическите и социалните фактори. Държавите членки следят: а) да бъдат определени ограничителни дози за облъчване на лица, които са наясно с последиците от тази дейност и напълно доброволно; б) да се дават подходящи съвети за облъчваният в случай на пациент, подложен на лечение или диагностика чрез радиомозотопи. Ако е необходимо, практикуващият лекар или операторът на рентгеновото съоръжение да връчи на него или на неговия законен настойник писмени инструкции. Тези инструкции се предоставят, преди пациентът да напусне болницата или клиниката, или всяко друго подобно учреждение.</p>
	<p>Евратом 5: Отговорности</p>	<p>Лекарят, предоставящ направление, или практикуващият лекар участват в съответствие с разпоредбите на държавите членки в процеса на обсъдка на съответното ниво. При всяко облъчване с медицинска цел медицинската отговорност се поема от практикуващия лекар. Практическите аспекти на процедурата или на част от нея могат да бъдат делегирани от оператора на рентгеновото съоръжение или от практикуващия лекар на едно или няколко лица, упълномощени да действат за тази цел в призната област на специализация.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
Адекватно	<p>Евратом 6: Процедури</p> <p>Евратом 7: обучение</p>	<p>За всеки тип обичайна рентгенова практика се изготвят писмени протоколи за всяка апаратура. Държавите членки гарантират, че препоръките, отнасящи се до критериите за даване на направление за медицински облъчване, включително дозите на облъчване, се предоставят на разположение на лекарите, които дават направление за медицински облъчвания. Прибягва се до услугите на експерт по медицинска радиология при радиотерапевтичните практически дейности, в случай на необходимост, с цел консултация в областта на оптимизацията, включително дозиметрията на пациента и осигуряване на качеството, а именно контрола на качеството, а също и до съвети, ако е необходимо, в областта на радиационната защита в рамките на медицинското облъчване. Извършват се клинични одити в съответствие с националните процедури. Държавите членки гарантират, че се извършват на местно равнище съответните проверки в случаите, когато референтните диагностични нива редовно се превишават, и се предприемат, в случай на необходимост, коригиращи действия.</p> <p>Практикуващите лекари трябва да получат съответното теоретично и практическо обучение за целите на рентгеновата практическа дейност и да бъдат надлежно компетентни в областта на радиационната защита. Гарантира се изготвянето на подходящи програми за обучение и се признават дипломите, документите или официалните квалификации, получени след тях. Осигурява се постоянно теоретично и практическо обучение след получаването на диплома, а в случай че се използва нова медицинска техника, организацията на обучението, свързано с тази техника и със съответните изисквания за радиационна защита. Следва да се насърчава въвеждането на курс по радиационна защита в рамките на основната програма за обучение във факултетите по медицина и стоматология.</p> <p>Държавите членки могат да извършват медицински прегледи за установяване на възрастта на непридружаван непълнолетен в рамките на разглеждането на молбата за международна закрила, когато, вследствие на общи твърдения или други съответни признаци, държавите членки имат съмнения относно възрастта на кандидата. Ако след това държавите членки все още имат съмнения относно възрастта на кандидата, те приемат, че кандидатът е непълнолетен.</p> <p>Когато държавите членки прилагат принципа, съгласно който молителят трябва да обоснове своята молба, и когато определени аспекти на неговите декларации не се подкрепят от документни или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) молителят реално е положил усилия да обоснове своята молба; б) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите доказателствени елементи; в) декларациите на молителя са преценени за свързани и достоверни и те не противоречат на известните и относими към неговия случай общи и конкретни информации; г) молителят е представил молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил, и д) общата достоверност на твърденията на молителя е могла да бъде установена. <p>На децата — жертви на трафик на хора, се оказва помощ, подкрепа и защита. Първостепенно внимание се обръща на висшия интерес на детето, когато възрастта на лице, което е обект на трафик на хора, е неустановена и има основания да се счита, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да му бъде предоставен незабавен достъп до помощ, подкрепа и защита.</p> <p>Следва да се осигурят лица, които са обучени и квалифицирани в предотвратяването и борбата с трафика на хора, в установяването на самоличността и оказването на помощ на жертвите, включително деца. Различните органи следва да сътрудничат помежду си, както и със съответните организации, оказващи подкрепа, така че жертвите да бъдат идентифицирани в процедура, при която се отчита специалната ситуация на жените и децата — жертви, приемат се всички необходими мерки за установяване самоличността на жертвите в сътрудничество с други страни и свързани организации, оказващи подкрепа. Когато възрастта на жертвата е несигурна и има основания да се счита, че жертвата е дете, той или тя се счита за дете и му се предоставят специални мерки за закрила до определяне на възрастта му/и. Щом непридруженото непълнолетно дете бъде определено за жертва, всяка страна осигурява представителство на детето от законен настойник, организация или орган, който действа при зачитане на висшия интерес на това дете.</p>
Съмнение	<p>ПДПУ 25.5</p> <p>ДП 4.5 ГДП 4.5</p> <p>ПБТ 13</p> <p>СоЕ CAT 10</p>	<p>Децата — жертви на трафик на хора, се оказва помощ, подкрепа и защита. Първоепенно внимание се обръща на висшия интерес на детето, когато възрастта на лице, което е обект на трафик на хора, е неустановена и има основания да се счита, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да му бъде предоставен незабавен достъп до помощ, подкрепа и защита.</p> <p>Следва да се осигурят лица, които са обучени и квалифицирани в предотвратяването и борбата с трафика на хора, в установяването на самоличността и оказването на помощ на жертвите, включително деца. Различните органи следва да сътрудничат помежду си, както и със съответните организации, оказващи подкрепа, така че жертвите да бъдат идентифицирани в процедура, при която се отчита специалната ситуация на жените и децата — жертви, приемат се всички необходими мерки за установяване самоличността на жертвите в сътрудничество с други страни и свързани организации, оказващи подкрепа. Когато възрастта на жертвата е несигурна и има основания да се счита, че жертвата е дете, той или тя се счита за дете и му се предоставят специални мерки за закрила до определяне на възрастта му/и. Щом непридруженото непълнолетно дете бъде определено за жертва, всяка страна осигурява представителство на детето от законен настойник, организация или орган, който действа при зачитане на висшия интерес на това дете.</p>
Грижа и настаняване	<p>КООНПД 20</p> <p>КООНПД 21</p> <p>КООНПД 25</p> <p>КООНПД 27</p>	<p>Децата, лишени от семейна среда: Децата, за които собствените им семейства не могат да се грижат, имат правото на специални грижи и за тях трябва да се грижат по подходящ начин лица, които зачитат тяхната етническа група, религия, култура и език.</p> <p>Осигуряване: Децата имат правото на грижи и закрила, ако бъдат осиновени или настанени в приемни семейства. Основната грижа трябва да бъде това, което е най-добро за тях. Същите правила следва да важат в случай, че са осиновени в държавата, в която са родени, или ако са се преместили да живеят в друга държава.</p> <p>Преглед на третирането при получаване на грижи: Децата, за които се грижат съответните местни органи вместо родителите, имат право условията им на живот редовно да бъдат проверявани, за да се установи дали са най-подходящите. Грижите за тях и третирането им винаги следва да се основават на „висшия интерес на детето“.</p> <p>Адекватен стандарт на живот: Децата имат правото на стандарт на живот, който е достатъчно добър, за да отговаря на техните физически и умствени нужди. Правителствата следва да подпомагат семействата и настойниците, които не могат да си позволят такъв по-специално по отношение на храна, облекло и жилище.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
Грижа и настаняване	ДУП 19.2 ПДУП 24.2	Непридружените ненавършили пълнолетие, които подадат молба за международна закрила, на която са приети на територията, до датата, на която трябва да напуснат територията на държава членка, в която молбата за международна закрила е била подадена или се разглежда: а) при пълнолетни членове на своето семейство; б) в приемно семейство; в) в центрове за настаняване, специализирани в приемането на ненавършили пълнолетие; г) в други места за настаняване, подходящи за ненавършили пълнолетие. Държавите членки могат да настанят непридружените непълнолетни, навършили 16 години или тези над тази възраст, в центрове за настаняване за пълнолетни кандидати, ако това е в техния висш интерес.
	ПДУП 11.2	Доколкото това е възможно, братята и сестрите не се разделят, с оглед на висшия интерес на съответния ненавършил пълнолетие и по-специално на неговата възраст и на неговата зрялост. Промените в мястото на пребиваване на непридружени ненавършили пълнолетие се свеждат до минимум. Ненавършилите пълнолетие могат да бъдат задържани единствено като крайна мярка и след като се установи, че, по-леки алтернативни принудителни мерки не могат да бъдат ефективно приложени. Такова задържане е възможно най-кратък срок и се полагат всички усилия за освобождаването на задържаните ненавършили пълнолетие и за настаняването им на подходящи за такива лица места. Непридружените ненавършили пълнолетие се задържат само при изключителни обстоятелства. Полагат се всички усилия за освобождаване на непридружените ненавършили пълнолетие възможно най-скоро. Висшият интерес на ненавършилия пълнолетие е от първостепенно значение. Доколкото е възможно непридружените ненавършили пълнолетие се настаняват в институции, които разполагат с персонал и оборудване, съобразени с нуждите на лицата на тяхната възраст. Когато бъдат задържани ненавършили пълнолетие, те имат възможността да се занимават с дейности за свободното време, включително с игри и с развлекателни дейности, подходящи за възрастта им. При задържането на непридружени ненавършили пълнолетие държавите членки гарантират, че те се настаняват отделно от пълнолетни лица.
Съсредоточен върху детето	ПДУП 23.5	Държавите членки гарантират, че ненавършилите пълнолетие деца на кандидатите или ненавършилите пълнолетие кандидати са настанени със своите родители, със своите ненавършили пълнолетие и несклучили брак братя и сестри или с пълнолетния, който отговаря за тях съгласно правото или практиката на съответната държава членка, при условие че това е във висшия интерес на засегнатите ненавършили пълнолетие.
	КООНПД 4	Защита на правата: Членуващите държави по конвенцията се задължават да предприемат всички необходими законодателни, административни и други мерки за прилагането на правата, признати по настоящата конвенция. Във връзка с икономическите, социалните и културните права, членуващите държави се задължават да предприемат тези мерки в максимална степен, доколкото позволяват наличните им ресурси, и, ако е необходимо, в рамките на международно сътрудничество.
	КООНПД 7	Регистрация, име, националност, грижи: Всички деца имат право на законно регистрирано име. Децата имат право на националност (да принадлежат към държава). Децата имат правото също да бъдат уведомявани и, доколкото е възможно, за тях да се грижат родителите им.
	КООНПД 8	Запазване на самоличността: Децата имат право на самоличност — официален документ за това кои са. Правителствата следва да зачитат правото на детето да има име, националност и семейни връзки.
	КООНПД 9	Разделяне от родителите: Децата имат правото да живеят със своя(ите) родител(и), освен ако това не е вредно за тях. Децата, чиито родители не живеят заедно, имат правото да поддържат връзка и с двамата родители, освен ако това няма да нарани детето.
	КООНПД 12	Зачитане на мнението на детето: Когато възрастните вземат решения, които засягат децата, децата имат правото да казват какво смятат, че трябва да се случи, а мнението им — да бъде взето под внимание.
	КООНПД 13	Свобода на изразяване: Децата имат правото да получават и споделят информация. Свободата на изразяване включва правото на споделяне на информация по всеки избор от тях начин, включително чрез разговор, рисунка или писмено.
	КООНПД 16	Право на личен живот: Децата имат право на личен живот. Правото следва да ги защитава от атаки срещу начина им на живот, добрата им репутация, семействата им и домовете им.
	КООНПД 22	Деца — бежанци: Децата имат право на специална закрила и помощ, ако са бежанци (ако са били принудени да напуснат своя дом и да живеят в друга държава), както и всички права по тази конвенция.
	ГДПУ 25.4	Предоставяне на правна и процедурна информация при процедури на първа инстанция. На непридружавания непълнолетен и неговия представител се предоставя безплатна правна и процедурна информация, както е посочено в член 1.

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
<p>Съсредоточен върху детето</p>	<p>Евратом 3: Общовка</p> <p>Евратом 9: Специални практики</p> <p>Евратом 10: Специална защита по време на бременност и кърмене</p> <p>ДПУ 17.5</p>	<p>Медицинските облъчвания, ако се сравняват глобалните потенциални диагностични предимства, които те предлагат, включително преките медицински предимства за засегнатото лице и предимствата за обществото, трябва да предлагат ясно и достатъчно предимство спрямо индивидуалната вреда, която едно облъчване може да предизвика. Всяка нова практическа дейност, предполагаща медицинско облъчване, трябва да бъде обоснована, преди да бъде общоприета. Съществуващите типове практическа дейност, които предполагат медицински облъчвания, могат да бъдат преразглеждани в светлината на новите и съществени познания, свързани с тяхната ефикасност или последици.</p> <p>Всички индивидуални медицински облъчвания се обосновават предварително, като се държи сметка за специфичните цели на облъчването и за характеристиките на съответното лице.</p> <p>Специално внимание се обръща на общовката за медицинските облъчвания, които не представляват пряко медицинско предимство за лицето, което е подложено на облъчването, и по-специално на облъчванията, изисквани поради съдебномедицински причини.</p> <p>Ако дадено облъчване не може да бъде обосновано, то трябва да бъде забранено.</p> <p>Използва се определена рентгенова апаратура, практически действия и допълнителни части в случай на медицинско облъчване на деца.</p> <p>Специално внимание се отделя на програмите за осигуряване на качество, включително мерките за контрол на качеството и оценка на дюзата или на предписаното лечение на пациента, практикуващите лекари и лицата, 3, които осъществяват облъчванията, получават съответно обучение за тези рентгенови практики.</p> <p>При жени в детеродна възраст лекарят, предоставящ направление, и практикуващият лекар установяват в зависимост от разпоредбите на държавите членки дали те са бременни или, в случай на необходимост, дали кърмят; обръща се специално внимание на общовката, като се държи сметка едновременно за облъчването на бременната жена и на детето, което ще се роди. При кърмачки се обръща специално внимание на общовката, като се държи сметка едновременно за облъчването на майката и на детето. Би могла да бъде полезна всяка мярка, допринасяща за по-добрата информираност на жените, за които се отнася настоящият член, като обявяване на информация, предназначена за широка публика, на подходящи за целта места.</p>
<p>Последствия от отказ</p>	<p>ПДПУ 25.5</p>	<p>Държавите членки могат да извършват медицински прегледи за установяване на възрастта на непридружаван непълнолетен в рамките на разглеждането на молбата за предоставяне на убежище. Когато се пристъпва към извършването на медицински прегледи, държавите членки гарантират, че: а) непридружаваният непълнолетен е уведомен преди разглеждането на молбата му за предоставяне на убежище на език, който той разбира или има достатъчно основания да се предполога, че разбира, за възможността да бъде подложен на медицински преглед за определяне на възрастта му. Това включва информация относно метода на преглед и възможните последици от резултата от медицинския преглед за разглеждането на молбата за предоставяне на убежище, включително последиците при отказ от страна на непридружавания непълнолетен да премине такъв преглед; б) непридружаваният непълнолетен и/или неговият представител са съгласни да бъде извършен медицински преглед за определяне на възрастта на съответния непълнолетен; и в) решението за отхвърляне на молбата за предоставяне на убежище на непридружавания непълнолетен, който е отказал да премине такъв медицински преглед, не е прекал да премине такъв медицински преглед, не е прекал да премине такъв медицински преглед, не е прекал за решавашия орган да се произнесе по молбата за предоставяне на убежище.</p> <p>Държавите членки могат да извършват медицински прегледи за установяване на възрастта на непридружаван непълнолетен в рамките на разглеждането на молбата за международна закрила, когато, вследствие на общи твърдения или други съответни признаци, държавите членки имат съмнения относно възрастта на кандидата. Ако след това държавите членки все още имат съмнения относно възрастта на кандидата, те приемат, че кандидатът е непълнолетен. Медицинският преглед се извършва при пълно зачитане на човешкото достойнство, като се избират най-малко инвазивните начини за преглед, и се провежда от квалифицирано медицинско лице, което дава възможност в най-голяма степен за надежден резултат. Когато се пристъпва към извършването на медицински прегледи, държавите членки гарантират, че: а) непридружаваният непълнолетен е уведомен преди разглеждането на молбата му за международна закрила на език, който той разбира или има достатъчно основания да се предполога, че разбира, за възможността да бъде подложен на медицински преглед за определяне на възрастта му. Това включва информация относно метода на преглед и възможните последици от резултата от медицинския преглед за разглеждането на молбата за международна закрила, включително последиците при отказ от страна на непридружавания непълнолетен да премине такъв преглед; б) непридружаваният непълнолетен и/или неговият представител са съгласни да бъде извършен медицински преглед за определяне на възрастта на съответния непълнолетен; и в) решението за отхвърляне на молбата за международна закрила на непридружавания непълнолетен, който е отказал да премине такъв медицински преглед, не е основано единствено на този отказ. Фактът, че непридружаваният непълнолетен е отказал да премине такъв медицински преглед, не е прекал за решавашия орган да се произнесе по молбата за международна закрила.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
Последствия от отказ	<p>ДП 4.5</p> <p>ПДП 4.5</p>	<p>Когато държавите членки прилагат принципа, съгласно който молителят трябва да обоснове своята молба, и когато определени аспекти на неговите декларации не се подкрепят от документни или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия:</p> <p>а) молителят реално е положил усилия да обоснове своята молба; б) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите доказателствени елементи; в) декларациите на молителя са преценени за свързани и достоверни и те не противоречат на известните и относими към неговия случай общи и конкретни информации; г) молителят е представил молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил; и д) общата достоверност на твърденията на молителя е могла да бъде установена.</p> <p>Когато държавите членки прилагат принципа, съгласно който молителят трябва да обоснове своята молба, и когато определени аспекти на неговите декларации не се подкрепят от документни или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия:</p> <p>а) молителят реално е положил усилия да обоснове своята молба; б) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите доказателствени елементи; в) декларациите на молителя са преценени за свързани и достоверни и те не противоречат на известните и относими към неговия случай общи и конкретни информации; г) молителят е представил молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил; и д) общата достоверност на твърденията на молителя е могла да бъде установена.</p>
Защита на данните	<p>Защита на данните</p> <p>Защита на лицата – Автоматично обработване на лични данни, 28.1.1981 г.</p> <p>5: Качество над данните</p> <p>Защита на данните – Автоматично обработване на лични данни, 28.1.1981 г.</p> <p>6: Специални категории данни</p> <p>Защита от автоматично обработване на лични данни, 28.1.1981 г.</p> <p>8: Допълнителни гаранции за субекта на данни</p>	<p>Личните данни, които са предмет на автоматично обработване, се получават и обработват безпристрастно и правомерно; съхраняват се за конкретни цели и не се използват по несъвместим с целите начин; са подходящи, относими и не прекомерни по отношение на целта, с която се съхраняват; точни и при необходимост се актуализират; се съхраняват под форма, която позволява установяване на самоличността на самоличността на съответните лица, за период, не по-дълъг от необходимия за постигане на целите, с които данните са събрани или с които са допълнително обработени.</p> <p>Специални категории данни: Лични данни, разкриващи расов произход, политически становища или религиозни или други убеждения, както и лични данни относно здравето или сексуалния живот не може да се обработват автоматично освен ако националното право не предвижда съответни гаранции. Същото важи и за личните данни, свързани с осъдителни присъди.</p> <p>Допълнителни гаранции за субекта на данни: Всяко лице може: да установява съществуването на автоматично досие с лични данни, неговите основни цели, както и самоличността и обичайното местопребиване или основното място на стопанска дейност на контролиращия досието орган; да получава при разумни интервали и без прекомерно забавяне или разходи потвърждение за това дали лични данни, свързани с него, се съхраняват в автоматичното досие с лични данни, както и тези данни да му бъдат изпращани в разбираема форма; да му се гарантира поправяне или изтриване на тези данни, ако те са обработени в противоречие с разпоредбите на националното право по прилагането на основните принципи, изложени в членове 5 и 6 от настоящата конвенция; да разполага със средство за правна защита, ако искането за потвърждение или, според случая, съобщаване, поправяне или изтриване, съгласно параграфи б) и в) от настоящия член, не бъде удовлетворено.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	<p>Директива 95/46/ЕО Член 6: Принципи, отнасящи се до качеството на данните</p>	<p>1. Държавите членки предвиждат, че личните данни трябва:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) да се обработват справедливо и законно; б) да се събират за конкретни, ясно формулирани и законни цели и да не бъдат допълнително обработени по начин, който е несъвместим с тези цели. Допълнителната обработка на данните за исторически, статистически или научни цели няма да се разглежда като несъвместима, при условие че държавите членки предоставят необходимите гаранции за това; в) да бъдат адекватни, релевантни, и да не са прекомерни по отношение на целите, за които се събират и/или обработват допълнително; г) да бъдат точни и при необходимост да се актуализират; трябва да се предприемат всички възможни разумни стъпки, за да се гарантира, че данни, които са неточни или непълни по отношение на целите, за които са събрани, или за които се обработват допълнително, се изтриват или поправят; д) да се поддържат във форма, която позволява идентифицирането на съответните физически лица за срок не по-дълъг от необходимия за целите, за които тези данни са събрани или обработени допълнително. Държавите членки предвиждат подходящи гаранции за личните данни, съхранявани за по-дълъг срок за исторически, статистически или научни цел. <p>2. Администраторът осигурява спазването на параграф 1.</p>
Защита на данните	<p>Директива 95/46/ЕО Член 10: Информация, която съответното лице следва да получи при събиране на данни от съответното физическо лице</p>	<p>Държавите членки предвиждат, че администраторът трябва да предостави на съответното физическо лице, от което се събират данни, отнасящи се за самия него, най-малкото следната информация, освен в случаите, когато то вече я притежава:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) самоличността на администратора или на неговия представител, когато има такъв; б) целта на обработването, за което данните са предназначени; в) всякаква друга информация, например: <ul style="list-style-type: none"> — получателите или категориите получатели на данни, — дали отговорите на въпросите са задължителни или доброволни, както и евентуалните последици при липса на отговор, — наличието на право на достъп и на право на поправка на данните, които се отнасят до него, — доколкото подобна допълнителна информация е необходима като се отчитат конкретните обстоятелства, при които се събират данните, за гарантиране на справедливата им обработка по отношение на съответното физическо лице.
	<p>Изключения и ограничения: Директива 95/46/ЕО Член 13: Изключения и ограничения</p>	<p>Изключения и ограничения: Държавите членки могат да приемат законодателни мерки за ограничаване на правата и задълженията, предвидени в член 6, параграф 1, член 10, член 11, параграф 1, член 12 и член 21, ако подобно ограничаване представлява необходима мярка за гарантиране на:</p> <ul style="list-style-type: none"> а) националната сигурност; б) отбраната; в) обществената сигурност; г) предотвратяването, разследването, разкриването и преследването на главни престъпления или за нарушения на етичните кодекси при регламентираните професии; д) важни икономически и финансови интереси на държавата членка или на Европейския съюз, включително валутни, бюджетни и данъчни въпроси; е) функции по наблюдение, проверка или регламентиране, свързани, дори случайно, с упражняването на официални правомощия в случаите, посочени в букви в), г) и д); ж) защита на съответното физическо лице или на правата и свободите на други лица.
	ГДПУ 30	<p>Събиране на информация за индивидуални случаи: За целите на разглеждането на индивидуални случаи държавите членки: а) не разкриват на предполагаемия извършител (или извършители) на преследване или тежко посегателство информация относно индивидуални молби за международна закрила или факта, че е подадена молба; б) не получават информация от предполагаемия извършител или извършители на преследване или тежко посегателство срещу кандидата по начин, по който този извършител или извършители да бъдат пряко информирани, че е подадена молба от кандидата, и която информация може да засраши физическата неприкосновеност на кандидата или на лицата на негова издръжка, или свободата и сигурността на членовете на неговото семейство, които живеят все още в неговата страна на произход.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	КООНПД 37	Задържане и наказание: На никой не се разрешава да наказва децата по жесток или вреден начин. Децата, които нарушават закона, следва да не се третират жестоко. Те следва да не бъдат пращани в затвора с възрастни, следва да могат да поддържат контакт със семействата си и следва да не бъдат осъждани на смъртна присъда или доживотен затвор без възможност за освобождаване.
	КООНПД 40	Правораздаване за непълнолетни лица: Децата, които са обвинени в нарушение на закона, имат правото на правна помощ и справедливо третиране в правосъдна система, която защита техните права. От правителствата се изисква да определят минимална възраст, под която от децата не може да търси наказателна отговорност, и да предоставят минимални гаранции за безпристрастност и бързо разрешаване на съдебни или алтернативни производства.
	Общ коментар на КООНПД 10.37	За децата, които влизат в системата на наказателното правосъдие, е много важно да се установи дали са достигнали възраст за поемане на наказателна отговорност и дали са под или над 18 години, тъй като децата в конфликт със закона имат правото да бъдат третирани по начин, при който се вземат нуждите, свързани с възрастта им.
Задържане	ПДУП 11.2	Ненавършилите пълнолетие могат да бъдат задържани единствено като крайна мярка и след като се установи, че по-леки алтернативни принудителни мерки не могат да бъдат ефективно приложени. Такова задържане е възможно най-кратък срок и се ползват всички усилия за освобождаването на задържаните ненавършили пълнолетие и за настаняването им на подходящи за такива лица места. Непридружените ненавършили пълнолетие се задържат само при изключителни обстоятелства. Полагат се всички усилия за освобождаване на непридружените ненавършили пълнолетие възможно най-скоро. Висшият интерес на ненавършилия пълнолетие е от първостепенно значение. Непридружените ненавършили пълнолетие не се задържат в затвор. Доколкото е възможно непридружените ненавършили пълнолетие се настаняват в институции, които разполагат с персонал и оборудване, съобразени с нуждите на лицата на тяхната възраст. При задържането на непълнолетни лица, ненавършили пълнолетие имат достъп до дейности за свободното време, включително до игри и развлекателни дейности, подходящи за възрастта им. При задържането на непридружени ненавършили пълнолетие държавите членки гарантират, че те се настаняват отделно от пълнолетни лица.
	ДВ 17.3-4	Задържани малолетни или непълнолетни лица имат възможността да участват в развлекателни дейности, включително в игри и дейности за отмора, подходящи за тяхната възраст, и — в зависимост от продължителността на престоя им — имат достъп до образование. Непридружените малолетни или непълнолетни лица се настаняват, доколкото е възможно, в институции, които разполагат със служители и оборудване, съобразени с потребностите на лица на тяхната възраст.
Случаи по Регламента от Дъблин	КООНПД 10	Събиране на семейството: На семействата, чиито членове живеят в различни държави, следва да се разрешава да се движат между тези държави, така че родителите и децата да могат да поддържат контакт, или отново да се съберат като семейство.
	Дело на Съда на ЕС C-648/11 ДП 6	Когато непридружено непълнолетно лице е подало молби за предоставяне на убежище в повече от една държава членка, държавата членка, компетентна да разгледа молбата, е тази, в която най-скоро е подадена молбата.
	ДП 15.3	За да да важи това, никой от членовете на семейството на непълнолетното лице не трябва да се намира законно в друга държава членка, а за висшия интерес на детето не трябва да е необходимо различно решение.
	ДП 15.3	Ако търсещият убежище е непридружено малолетно или непълнолетно лице, което има роднина или роднини в друга държава членка, които могат да се грижат за него, държавите членки при възможност събират малолетното или непълнолетното лице с неговия роднина или роднини, освен ако това не е в интерес на малолетното или непълнолетното лице.
Оценка на доказателствата	ПРД 31.2	Извършващата прехвърлянето държава членка, доколкото компетентният в съответствие с националното законодателство орган разполага с такава информация, предава на компетентната държава членка всякаква информация, която е съществена с оглед на защитата на правата и непосредствените специални нужди на подлежащото на прехвърляне лице, и по-специално в случая на ненавършили пълнолетие информация относно образованието; информация относно преценката на възрастта на кандидата.
	Общ коментар на КООНПД 6	Комитетът на Организацията на обединените нации за правата на детето предвижда, че при определянето на възрастта „следва да се взема под внимание не само външният вид на лицето, но и неговата психологическа зрелост.“

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	<p>ДП 4 ПДП 4 ДПУ 17.5</p>	<p>Държавите членки могат да преценят, че е задължение на молителя да представи във възможно най-кратък срок всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила. Държавата членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата. Елементите се състоят от декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят, за своята възраст, минало, включително и за свързаните с него роднини, самоличност, гражданство(а), държава(и), както и за мястото или местата на предишно пребиваване, предходни молби за убежище, за своя маршрут на пътуване, документи за пътуване, както и причини за подаване на молба за международна закрила. Вземат се под внимание индивидуалното положение и личните обстоятелства относно молителя, включително и фактори като неговото минало, пол и възраст, за да може да се определи, въз основа на личните обстоятелства относно молителя, дали действията, на които той е бил или рискува да бъде изложен, биха могли да бъдат считани за преследване или за тежки посегателства. Когато държавите членки прилагат принципа, съгласно който молителят има задължение да обоснове молба за международна закрила, и когато определени аспекти на неговите декларации не са подкрепени с документи или други доказателства, тези аспекти не изискват потвърждение, когато са изпълнени следните условия: а) молителят е положил реални усилия да обоснове своята молба; б) всички относими елементи, с които молителят разполага, са били представени и е било дадено задоволително обяснение за липсата на останалите относими елементи; в) декларациите на молителя са преценени за непротиворечиви и достоверни и не влизат в разрез с наличната и относима към неговия случай обща и конкретна информация; г) молителят е подал молбата си за международна закрила във възможно най-ранния момент, освен ако молителят може да посочи определени причини за това, че не го е направил; и д) общата достоверност на твърденията на молителя е установена.</p>
Оценка на доказателствата	<p>ПДПУ 10.3</p>	<p>Държавите членки гарантират, че решенията по молбите за международна закрила се вземат от решаващия орган след извършване на подходящо разглеждане, когато: а) молбите са разглеждани и решенията са взети индивидуално, обективно и безпристрастно; б) е набавена точна и актуализирана информация от различни източници, като например EASO и Върховния комисар на ООН за бежанците (ВКБООН), както и съответните международни организации за защита на правата на човека; в) служителите, които разглеждат молбите и вземат решение по тях, са запознати със съответните приложими норми; г) служителите, които разглеждат молбите и вземат решение по тях, имат възможност, когато това е необходимо, да потърсят съвет от експерти по определени въпроси, като въпроси, свързани с медицински, културни или религиозни аспекти, с децата или пола.</p>
	<p>ПДПУ 25.5</p>	<p>Държавите членки могат да извършват медицински прегледи за установяване на възрастта на непридружаван непълнолетен, когато, вследствие на общи твърдения или други съответни признаци, държавите членки имат съмнения относно възрастта на кандидата. Ако след това държавите членки все още имат съмнения относно възрастта на кандидата, те приемат, че кандидатът е непълнолетен. Медицинският преглед се извършва при пълно зачитане на човешкото достойнство, като се избират най-малко инвазивните начини за преглед, и се провежда от квалифицирано медицинско лице, което дава възможност в най-голяма степен за надежден резултат. Когато се пристъпва към извършването на медицински прегледи, държавите членки гарантират, че: а) непридружаваният непълнолетен е уведомен преди разглеждането на молбата му за международна закрила на език, който той разбира или има достатъчно основания да се предполога, че разбира, за възможността да бъде подложен на медицински преглед за определяне на възрастта му; б) непридружаваният непълнолетен и/или неговият представител са съгласни да бъде извършен медицински преглед за определяне на възрастта на съответния непълнолетен; в) решението за отхвърляне на молбата за международна закрила на непридружавания непълнолетен, който е отказал да премине такъв медицински преглед, не се основава единствено на този отказ. Фактът, че непридружаваният непълнолетен е отказал да премине такъв медицински преглед, не е пречка за решаващия орган да се произнесе по молбата за международна закрила.</p>
	<p>ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6 ПДП 31.6</p>	<p>Служителите, отговарящи за непридружените лица, ненавършили пълнолетие, следва да са получили или да получат подходящо обучение относно потребностите на тези лица, и да са обвързани с поверителност.</p>
	<p>Регламент на ЕС относно ВИС 767/2008 член 24: Изменение на данни</p>	<p>Само отговорната държава членка има право да прави изменения на данни, които тя е изпратила във ВИС, като коригира или заличава тези данни. Отговорната държава членка проверява съответните данни и, ако е необходимо, ги коригира или заличава незабавно.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	<p>ДПУ 19.1 ДП 30.2 ПДП 31.2</p> <p>ДПУ 17.1 ПДПУ 25.1 ПДПУ 24.1</p> <p>ДПУ 17.2 ПДПУ 25.2</p> <p>ДПУ 17.3</p> <p>ПДПУ 25.4</p> <p>ПДПУ 25.5</p> <p>СоЕ САТ 10.4 ПБТ 14.2</p> <p>ПБТ 16.3</p>	<p>Гарантират, необходимо е да се оценяват редовно малолетни от законен представител, или друго подходящо представителство. Компетентните органи пристъпват редовно към оценяване правят редовно оценка на положението на тези малолетни.</p> <p>Държавите членки взимат веднага щом е възможно необходимите мерки, за да гарантират, че представител представлява и/или помага на непридружения ненавършил пълнолетие, като действат в съответствие с висшия интерес на детето, с необходимите експертни знания за тази цел. Представителят се сменя само при необходимост; тези, които са или потенциално биха могли да бъдат в конфликт на интереси с непридружения ненавършил пълнолетие, не се допускат да изпълняват функцията на представител. На представителя се дава възможността да информира непридружения ненавършил пълнолетие относно смисъла и евентуалните последици от личното интервю да му посочи как да се подготви за него. Представителят присъства на интервюто и има възможност да задава въпроси или да излага съображения в рамките, които са определени от лицето, което провежда интервюто.</p> <p>Държавите членки могат да се въздържат да посочат представител, когато непридружаваният непълнолетен:</p> <p>а) по всяка вероятност ще навърши 18 години, преди да бъде взето решението на първа инстанция; или</p> <p>б) може да ползва безплатно услугите на правен или друг съветник, на когото е позволено по националното право да извършва поставените му задачи на представител, в съответствие с посоченото по-горе; или в) е сключил или вече е сключвал брак.</p> <p>Могат да се въздържат от назначаването на представител в случаите, когато непридруженият непълнолетен е на шестнадесет или повече години, освен ако не е в състояние да подаде молбата си без представител.</p> <p>На непридружавания непълнолетен и неговия представител се предоставя безплатно правната и процедурна информация.</p> <p>Гарантират, че непридружаваният непълнолетен е уведомен преди дварително за разглеждането на молбата му за международна закрила на език, за който има разумни основания да се счита, че той разбира, уведомен е за възможността да бъде подложен на медицински преглед за определяне на възрастта му. Това включва информация относно метода на преглед и възможните последици от резултата от медицинския преглед за разглеждането на молбата за международна закрила, включително последиците при отказ от страна на непридружавания непълнолетен да премине такъв преглед.</p> <p>Непридружаваният непълнолетен и/или неговият представител са съгласни да бъде извършен медицински преглед за определяне на възрастта.</p> <p>Държавите членки определят настойник или представител на детето — жертва на трафик на хора, от момента, в който детето е идентифицирано от органите, когато според националното право носителите на родителска отговорност са лишени от възможността да защитават висшия интерес на детето и/или да го представляват поради конфликт на интереси между тях и детето жертва.</p> <p>Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при необходимост на непридруженото дете — жертва на трафик на хора се определя настойник.</p>
	<p>ДПУ 17.5 ПДПУ 25.5</p> <p>ПДПУ 19</p>	<p>непридружаваният непълнолетен е уведомен преди дварително за разглеждането на молбата му за убежище международна закрила и на език, за който има разумни основания да се счита, че той разбира, уведомен е за възможността да бъде подложен на медицински преглед за определяне на възрастта му.</p> <p>Информация относно метода на преглед и възможните последици от резултата от медицинския преглед за разглеждането на молбата за убежище и международна закрила, включително последиците при отказ от страна на непридружавания непълнолетен да премине такъв преглед.</p> <p>Непридружаваният непълнолетен и/или неговият представител са съгласни на медицинския преглед за определяне на възрастта на Съответния непълнолетен. Решението за отхвърляне на молбата за убежище не се основава единствено на отказа да премине медицински преглед.</p> <p>Отказът от преминаване на такъв медицински преглед, не е пречка за произнасяне по молбата за убежище.</p> <p>Безплатно предоставяне на правна и процедурна информация при процедурите на първа инстанция.</p> <p>При поискване кандидатите получават безплатно правна и процедурна информация, включително информация относно процедурата с оглед на конкретните обстоятелства на кандидата.</p> <p>В случай на отрицателно решение се предоставя информация за изясняване на основанията за това решение и обяснение за начина на обжалване.</p>
Възможности за обжалване/ право на обжалване	<p>ПДПУ 25.5</p> <p>ПДПУ 19</p> <p>ПДПУ 25.4</p>	<p>Медицински преглед, извършван при пълно зачитане на човешкото достойнство, като се избират най-малко инвазивните начини за преглед.</p> <p>При поискване на кандидатите се предоставя безплатно правна и процедурна информация. Това включва най-малко предоставянето на информация относно процедурата с оглед на конкретните обстоятелства на кандидата. В случай на отрицателно решение държавите членки при поискване също предоставят на кандидатите информация, за да изяснят основанията за това решение и да обяснят начина, по който то може да бъде обжалвано.</p>

Гаранция на процедурен стандарт	Минимален стандарт	Правна разпоредба
	КООНПД 6	Оцеляване и развитие: Всяко дете има право на живот. Правителствата трябва да положат всички усилия, за да гарантират, че децата оцеляват и растат здрави.
	КООНПД 11	Отвлечане и трафик: Правителствата трябва да предприемат стъпки, за да предотвратят незаконното извеждане на децата от собствената им държава или възпрепятстването на тяхното връщане.
	КООНПД 32	Детски труд: Правителствата трябва да защитават децата от работа, която е опасна или може да навреди на тяхното здраве или образование.
	КООНПД 33	Злоупотреба с наркотици: Правителствата трябва да защитават децата от употреба на незаконни наркотици.
	КООНПД 34	Сексуална експлоатация: Правителствата трябва да защитават децата от сексуална злоупотреба и експлоатация.
	КООНПД 35	Отвлечане: Правителствата трябва да гарантират, че децата не биват отвлечани или продавани.
	КООНПД 36	Други форми на експлоатация: Правителствата трябва да защитават децата от всякакви други форми на експлоатация, които може да им навредят.
	ПБТ 13	На децата — жертви на трафик на хора, се оказва помощ, подкрепа и защита, като първостепенно внимание се обръща на висшия интерес на детето. Когато възрастта на лице, което е обект на трафик на хора, е неутановена и има основания да се счита, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да му бъде предоставен незабавен достъп до помощ, подкрепа и защита.
	СоЕ CAT 10	Осигуряване на лица, които са обучени и квалифицирани за предотвратяване и борба с трафика на хора, за установяване на самоличността и подпомагане на жертвите, включително децата. Различни органи си сътрудничат помежду си, както и със съответните органи за подпомагане, така че жертвите да бъдат идентифицирани в процедурата, при която се взема под внимание специалната ситуация на жените и децата — жертви. Приемат се необходимите мерки за установяване на самоличността на жертвите при необходимост в сътрудничество с други страни и свързани организации за подпомагане. Когато е сигурно на каква възраст е жертвата и има причини да се смята, че жертвата е дете, за целите на настоящата директива се смята, че жертвата е дете и му се предоставят специални мерки за закрила до потвърждаване на възрастта му. Щом непридруженото дете е определено като жертва, всяка страна осигурява представителство на детето от законен настойник, организация или орган, който в действителност си взема под внимание висшия интерес на детето.
	ДУП 19.4 ПДУП 24.4 ДП 30.6	Подходящо обучение за нуждите на непридружените непълнолетни лица, при което лицата са обвързани със задължение поверителност.
	ПДУП 24.1 ПДПУ 25.1	Представителят изпълнява задълженията си в съответствие с принципа за висшите интереси на детето и за тази цел притежава необходимите познания. Лицето, което изпълнява функцията на представител, се сменя единствено при необходимост. Организациите или лицата, чиито интереси са в конфликт или биха могли евентуално да влязат в конфликт с интересите на непридружените непълнолетни, не отговарят на условията за представители.
	ПДПУ 25.3	Лице, което ма необходимите познания за специфичните нужди на непълнолетните провежда интервюто и изготвя решението относно молбата на непридружените непълнолетни.
	ПДПУ 25.5	Медицинският преглед се извършва при пълно зачитане на човешкото достойнство, като се избират най-малко инвазивните начини за преглед, и се провежда от квалифицирано медицинско лице, което дава възможност в най-голяма степен за надежден резултат.
Потенциални случаи на трафик		
Квалифицирани специалисти		

Приложение 4 — Национални правни и политически рамки: преглед на приложимите инструменти

Австрия	<p>Съгласно член 15/1/6 от австрийския Закон за убежището от 2005 г. (изменение от 2009 г.) лице, търсещо убежище, трябва да докаже предполагаема или поставяна под съмнение непълнолетна възраст, предоставяйки неопосредствени документи или други подходящи или еквивалентни средства за доказателство. Ако чужденецът не го направи, Федералната служба за убежището или Съдът за убежището могат в рамките на метода за оценка на множество фактори да разпоредят също и дианостициране на възрастта чрез радиологични изследвания, главно рентгенови. Всеки метод на прегледане трябва да се прилага възможно най-гладко. Чужденецът не може да бъде принуждаван да сътрудничи при преглед чрез рентген. В случай че и след определяне на възрастта продължават да съществуват основателни съмнения в полза на чужденеца се счита, че той е непълнолетен.</p> <p>Член 2/1/25 от австрийския Закон за убежището от 2005 г. методът за оценка на множество фактори е определен като съвременен модел за определяне на възрастта въз основа на три отделни медицински прегледа (физически, стоматологичен и рентгенов). В знаковото решение (VwGH EKG 2005/01/0463) австрийският върховен административен съд заявява, че в случай, че няма достатъчно доказателства за предполагаемата непълнолетна възраст на кандидата, съдът на първа инстанция трябва да разпореди да се извърши определяне на възрастта. Не е достатъчно да има предположение за възрастта, направено от правен служител единствено въз основа на външния вид на кандидата. В отговор на това беше въведен методът за оценка на множество фактори.</p> <p>Закон за настойничеството от 24 декември 2002 г. (Дрл XII, глава VI „Непридружени деца чужденци“ към Закон за програмата от 24 декември 2002 г. (Държавен вестник на Белгия от 31 декември 2002 г.). Изменен със Закон за програмата от 22 декември 2003 г. и Закон за програмата от 27 декември 2004 г.</p> <p>Кралски указ от 22 декември 2003 г. за прилагане на Дрл XII, глава VI „Непридружени деца чужденци“ към Закон за програмата от 24 декември 2002 г.</p>
Белгия	Закон за убежището и бежанците; Закон за защита на детето.
България	
Хърватия	<p>Във връзка с процедурата по предоставяне на убежище в Закона за убежището на Република Хърватия не могат да бъдат намерени специални разпоредби относно определянето на възрастта. Законът за убежището беше гласуван през 2007 г. и изменен през 2010 г. (Държавен вестник № 79/07 и 88/10). Законът за убежището предвижда, че разпоредбите на Общия закон за административно производство, освен ако Законът за убежището не предвижда друго, се прилагат в процедурата по предоставяне на убежище. Той предвижда също, че разпоредбите на Закона за чужденците се прилагат съответно за лицата, търсещи убежище, лицата, на които е предоставено убежище, чужденците под субсидиарна закрила и чужденците под временна закрила в частта, която иначе не е предвидена в Закона за убежището. Общият закон за административно производство от 2009 г. (Държавен вестник № 47/09), който предвижда, че доказателство може да бъде дадено чрез експертни обяснения, ако за определянето или оценяването на дадени факти, което е от съществено значение за разрешаване на административния въпрос, се изискват специални експертни знания. Законът за чужденците от 2011 г. (Държавен вестник № 130/11), влязъл в сила на 1 януари 2012 г., предвижда, че определянето на възрастта може да се извършва, когато съществуват сериозни съмнения, че чужденецът е непълнолетно лице.</p>
Кипър	<p>Законът за бежанците 2000–2009 г. беше приет през 2009 г. Съгласно член 10 от Закона за бежанците Службата за убежището може да използва медицински прегледи, за да определи възрастта на непридруженото непълнолетно лице в рамките на разглеждането на техните молби: „(член 1, буква 3)) в случай на използване на медицински преглед [...]Службата за убежището гарантира — а) че непридруженото непълнолетно лице е уведомено преди разглеждането на неговата молба на език, за който има достатъчно основания да се предполага, че разбира, относно възможността възрастта му да бъде установена чрез медицински преглед. Това включва информация относно метода на прегледа и възможните последици от резултата на медицинския преглед върху разглеждането на молбата, както и последиците от отказа от страна на непридруженото непълнолетно лице да премине медицински преглед; б) че непридруженото непълнолетно лице и/или неговият представител са съгласни за извършване на прегледа за установяване на възрастта на непридруженото непълнолетно лице; и в) че решението за отхвърляне на молба от непридружено непълнолетно лице, което е отказало да премине такъв медицински преглед, не се основава единствено на този отказ. (член 1, буква л)) Отказът на непридружено непълнолетно лице да премине медицински прегледи за установяване на възрастта му не възпрепятства ръководителът да вземе решение по молбата на непридруженото непълнолетно лице.“</p>

<p>Чешка република</p> <p>Законът за убежището 325/1999, раздел 89: „3) ако кандидат за международна закрила е непридружено непълнолетно лице и има основателни съмнения относно заявената от него възраст, се извършва медицински преглед, за да се установи неговата истинска възраст. Министерството представя констатацията от медицинския преглед на съда като доказателство в производството по назначаване на настойник в съответствие с подраздел 1). Ако поради някаква причина непридруженото непълнолетно лице отказва да премине медицински преглед, министерството го счита за възрастен кандидат за международна закрила.</p> <p>4) Министерството уведомява непридруженото непълнолетно лице относно възможността за определяне на възрастта му чрез медицински преглед в съответствие с раздел 3 на неговия език или на език, на който то може да комуникира, чрез покана за подаване на молба за международна закрила или в рамките на максимум 15 дни след Декларацията за международна закрила. В информацията министерството показва също начина, по който се провежда прегледът, и уведомява непридруженото непълнолетно лице за възможните последици и за последициите от отказа да премине медицински преглед, свързан с молбата му за международна закрила.“</p> <p>Закон за пребиваването на чуждестранни граждани 326/1999, раздел 124:</p> <p>„5) Полицията има право да задържа непридружено непълнолетно лице, което е чуждестранен гражданин само ако има обоснован риск той/тя да застрашава сигурността на държавата или сериозно да наруши обществения ред. Ако има основателни съмнения, че чуждестранният гражданин е непридружено непълнолетно лице, полицията има право да задържи чуждестранния гражданин на основанията, посочени в подраздел 1) до установяване на истинската му/й възраст. Полицията започва да предприема стъпки за установяване на възрастта на непридруженото непълнолетно лице, което е чуждестранен гражданин, след неговото/нейното задържане.“</p> <p>Закон за провеждане на институционално или защитно обучение в училищни съоръжения 109/2002, раздел 23:</p> <p>„2) Директорът на съоръжението за деца в допустими случаи може да поиска от специализиран медицински център да извърши определяне на възрастта срещу заплащане от съоръжението.“</p>	<p>Дания</p> <p>Според раздел 40, буква в), точка 2) от датския Закон за чужденците датската национална полиция и датската имиграционна служба могат да изискват непридружен чужденец, който твърди, че е непълнолетен, да премине медицински преглед за установяване на възрастта на чужденеца.</p>	<p>Естония</p> <p>Закон за съдебномедицинските прегледи, приет на 1 януари 2002 г., и Законът за предоставяне на международна закрила на чужденци, приет на 1 юли 2006 г.</p>	<p>Финландия</p> <p>Закон за използване на облъчване, приет през 1991 г.; разрешително, издавано от 1997 г. насам от органа за радиационна и ядрена безопасност на Отдела по съдебна медицина в Университета на Хелзинки, което разрешава извършването на рентгенов преглед на зъби и скелет с цел определяне на възрастта. Изменение в Закона за чужденците, който предвижда законодателна рамка за определяне на възрастта, беше прието на 1 юли 2010 г.</p>	<p>Франция</p> <p>В съответствие с членове L.221-5 (на „зоната за изчакване“ на границата) и L.751-1 (на територията на Франция) от Кодекса за влизането и престоя на чужденци и правото на убежище „Доказателства за възрастта водят до обичайното разглеждане на документите, освен ако поради други фактори (външни или от самото предоставяне на доказателствата) не се установи, че те са незаконни, фалшифицирани или не отговарят на истината. Затова член 47 от Гражданския кодекс предвижда, че „всички документи, удостоверяващи гражданския статус на французин или на чужденец, изготвен в чужди държави и във формата, използван в тази държава, е автентичен освен ако други документи или части от тях, външни данни или елементи от самия документ не показват, след необходимите проверки, ако е нужно, че документът е незаконен, фалшифициран или че фактите, посочени в него, не отговарят на истината.“ Следователно в случай на несигурност относно реалната възраст на кандидата прокурорът може да поиска съдебномедицинска експертиза, която се състои от няколко компонента: психологическо интервю, клиничен преглед, стоматологичен преглед и преглед на костната възраст по метода Greulich and Pyle.</p> <p>Въз основа на резултатите от тези прегледи прокурорът решава дали да назначи ad hoc администратор или да откаже назначаването, като декларира зрелостта на кандидата. Освен това съмнението следва да се тълкува в полза на непълнолетното лице, както припомня още циркулярното писмо на Министерството на правосъдието от 14 април 2005 г., прието в съответствие с Указа от 2 септември 2003 г. относно назначаването и компетсирането на ad hoc администратори, налагано от член 17 от Закона за родителските права от 4 март 2002 г.</p> <p>„Гражданско право:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Касационен съд, Civ 1, 10 май 2006 г., обжалване № 04-50149: <p>При липсата на административен документ съмнението се тълкува в полза на лицето, което твърди, че на непълнолетното лице не е предоставено неопровержимо доказателство за неговата зрелост.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Касационен съд, Civ 1, 23 януари 2008 г., обжалване № 06-13344: <p>При наличието на документ за гражданско състояние „в съответствие с формулярите, изисквания от приложимото чуждестранно право“ се приема на доверие, че сведенията, съдържащи се в документа, несъмнено са верни и е неоснователно да се подлагат на проверка поради неяснотата им.“</p> <p>„Административен закон</p> <ul style="list-style-type: none"> * Държавен съвет, 23/10/2002, № 232013: <p>„Но от доказателствата е ясно, че проведената медицинска експертиза по искане на полиция с цел определяне на възрастта на МХ [...] е довела до заключението, че имайки предвид морфологичното развитие на денталната зрелост, степента на радиологично установената костна възраст, физиологичната възраст е определена приблизително на над 18 години, предвид последователността на прегледите и липсата на документ, подаден в подкрепа на твърденията на кандидата; следователно е грешно, че съдията, делегиран от председателя на Административния съд в Segry-Pontoise, е отменил оспорваната заповед на основание, че административната е доказала, че предвид границите на грешката в резултат на оценките възрастта на кандидата е определена погрешно.“</p>
--	--	---	--	---

Германия	Член 49, параграф 6 от Закона за пребиваването, като правно основание за определяне на възрастта. Налични съдебни решения относно определянето на възрастта главно във връзка със задържане поради престъпление. Федералният върховен съд се позовава на член 49, параграф 6 от Закона за пребиваването (решение от 14 октомври 2010 г.) http://www.juris.de/jportal/portal/t/1dr3/page/juris.w.psm1?pid=Dokumentanzeige&showdoccase=1&js_peid=Trefferliste&documentnumber=1&numberofresults=1&fromdoctodoc=yes&doc_id=KORE301222010%3Ajuris-r00&doc.part=L&doc.price=0,0&doc.nl=1#focuspoint
Гърция	Решение на министъра на здравеопазването № Y1.Г.П. ок.92490/4.10.2013, Официален вестник на правителството 2745/B/29.10.2013. Медицински протоколи от граждани от трети държави в центровете за първоначално приемане, член 6 „Непълнолетни лица и определяне на възрастта“ предвижда, че определянето на възрастта може да се извършва в рамките на процедурите за първоначално приемане, за да може службата по първоначално приемане да насочи чужденците съоръжения за настаняване. Същият член описва протокола по определяне на възрастта, който трябва да бъде следван.
Унгария	Законът за убежището от 2007 г. предвижда специални разпоредби относно определянето на възрастта: „Член 44, параграф 5, точка 1) Ако възникне съмнение относно статута на непълнолетно лице на човек, търсещ признание, който твърди, че е непълнолетно лице, може да бъде извършен медицински преглед за установяване на възрастта му/и. Прегледът може да се извършва само със съгласието на лицето, търсещо признание, или, ако търсещото признание лице, е в състояние, което не позволява издаването на декларация — със съгласието на негова/нейна законен представител или настойник. 2) Заявление за признание не може да бъде отказана единствено на основание, че търсещото признание лице, законният представител или настойникът не са се съгласили с извършването на прегледа. 3) Ако търсещото признание лице, законният представител или настойникът не са се съгласили с извършването на прегледа, предназначен за определяне на статута на непълнолетен, към лицето, търсещо признание, не може да се прилагат разпоредбите, свързани с непълнолетни лица, с изключение на разпоредбите, свързани с ангажирането на законен представител или определянето на настойник.“
Ирландия	Закон за бежанците от 1996 г. и Закон за грижата за детето от 1991 г. Важно решение на върховния съд беше взето по делото <i>Mohe V RAC</i> . По това дело съдът прие, че определянето на възрастта е неточна наука, но посочи минимални процедурни изисквания във връзка с решенията за определяне на възрастта.
Италия	D. P.R.п. 448/88 — Разпоредби относно наказателната процедура срещу обвинени непълнолетни лица, член 8; Съвместна директива 7.12.2006 на Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието относно процедурите за поемане на отговорност за търсещи убежище непридружени непълнолетни лица; Насоки относно презумпцията за непълнолетна възраст, приети от Министерството на вътрешните работи на 9 юли 2007 г.; Законодателен указ 251/2007 относно „Прилагането на Директива 2004/83/ЕО относно минималните стандарти за признаването и правното положение на граждани или лица без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила“, член 28 относно непълнолетните лица; Законодателен указ 25/2008 относно „Прилагането на Директива 2005/85/ЕО относно процедурата за предоставяне или отнемане на статут на бежанец в държавите членки“, член 19 относно процедурите, свързани с непълнолетни лица; Протокол 21.5.2009, подписан от Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието и Министерството на здравеопазването, относно прилагането на проект за експериментирание с методи за определяне на възрастта.
Латвия	Раздел № 6 от Закона за убежището (2009 г.) предвижда, че държавната гранична охрана установява самоличността на търсещия убежище и има право да разпореди и организира проверката и експертизата на документи, предмети, език, медицинска и друга експертиза, за да установи самоличността на търсещия убежище. Раздел № 13 от вътрешните правила на държавната гранична охрана № 16 „Правила относно действията на служителите на държавната гранична охрана в случай че чужденец подаде молба за предоставяне на убежище“ (9 декември 2011 г.) гласи, че ако се извърши експертиза за определяне на възрастта, държавната гранична охрана изпраща заключението от експертизата в съда, който оценява експертното мнение съгласно раздел № 182 от Закона за административния процес. В съответствие с раздел № 182 „Оценка на експертното мнение“ от Закона за административния процес съдът оценява експертното мнение в съответствие с разпоредбите на Раздел № 154 „Оценяване на доказателствата“, който предвижда, че съдът оценява доказателствата в съответствие със своите собствени убеждения, които се основават на всеобхватно, цялостно и обективно проверени доказателства и в съответствие със съдебно решение, както и със съдебната преценка, основана на логиката, научни констатации и принципите на справедливост; никое от доказателствата не притежава преобладаващо установен ефект, който би обвързал съда; в съдебното решение се посочва защо е дадено предпочитание на конкретно доказателство, вместо на друго, и защо определени факти са признати като доказани, докато други — като недоказани. Ако експертното становище не е достатъчно ясно или е непълно, съдът може да разпореди допълнителна експертна проверка, като възложи тя да бъде извършена от същия експерт. Ако експертното становище не бъде подкрепено или обосновано или ако становищата на няколко експерти си противоречат, съдът може да разпореди повторна експертна проверка, като възложи нейното изпълнение на друг експерт или няколко експерти.

Литва	<p>Законът за правния статут на чужденците, 29 април 2004 г. „ Член 123 — Тест за установяване на възрастта. 1) Ако съществуват основателни съмнения относно възрастта на чужденеца, Отделът за миграция може да задължи чужденеца, който кандидатства за издаване на разрешително за пребиваване или за предоставяне на убежище, да премине тест за установяване на възрастта. 2) Тестът за установяване на възрастта трябва да се провежда със съгласието на чужденеца, чиято възраст трябва да бъде установена. За установяването на възрастта на чужденеца, който е непълнолетен, тестът се провежда само със съгласието на родителите на чужденеца или други законни представители или временен настойник (попечител). 3) Ако чужденецът откаже да премине тест за установяване на възрастта, се счита, че той не отговаря на условията, предвидени в параграф 1 от член 26 от този закон. 4) Ако чужденецът, който кандидатства за предоставяне на убежище в Република Литва, откаже да премине тест за установяване на възрастта без основателна причина, останалата информация, която не може да бъде потвърдена чрез писмени доказателства, се оценява в съответствие с параграф 2 от член 83 от настоящия закон. 5) Разходите, свързани с провеждането на теста за установяване на възрастта, се поемат от чужденеца с изключение на кандидатите за предоставяне на убежище, чиито разходи за теста се покриват от Република Литва.“</p> <p>Съгласно Наредбата на Министъра на вътрешните работи на Република Литва от 15 октомври 2004 г. относно одобрението на процедура за проверяване на молби за предоставяне на убежище, приемане на решения за убежището и прилагането им, държавен служител, упълномощен от държавна институция или агенция, която е подала молба за предоставяне на убежище на чужденец, определя неговата/нейната възраст въз основа на наличните документи. Ако възрастта на чужденеца не може да се установи въз основа на наличните документи (в случай на липса на документи или на наличие на фалшиви), персоналът в областта на миграцията различа на информацията, предоставена от самия чужденец, освен ако не съществуват очевидни съмнения относно възрастта му. В този случай персоналът в областта на миграцията може да се обърне към конкретната медицинска институция за извършване на медицински преглед. Процедурата по установяване на възрастта може да се извърши само със съгласието на лице, търсещо убежище. За установяване на възрастта на чужденец, който е непълнолетен, тестът се извършва само със съгласието на родителите на чужденеца, други законни представители или временен настойник (попечител). Ако чужденецът, който кандидатства за предоставяне на убежище в Република Литва, откаже да премине тест за установяване на възрастта без основателни причини, останалата информация, която не може да се потвърди с писмено доказателство, се оценява в съответствие с параграф 2 от член 83 от Закона за правния статут на чужденците от 29 април 2004 г., т.е. ако в хода на проверката на молбата на кандидата за предоставяне на убежище кандидатът подведе разследването, забави го чрез своите действия или бездействие, опита се да мами или се установят противоречия между фактите, посочени от кандидата за убежище, които имат решаващ ефект при предоставяне на убежището. Разходите, свързани с провеждането на теста за установяване на възрастта, се покриват от чужденеца освен в случая на кандидати за убежище, чиито разходи за теста се покриват от Република Литва.</p>
Люксембург	<p>Съгласно член 12, параграф 3 от преработения Закон за убежището и други форми на закрила от 5 май 2006 г. министърът може да разпореди извършването на медицински преглед с цел установяване на възрастта на лицето, търсещо убежище. Следва да се посочи, че установяването на възрастта зависи от процедурата за предоставяне на международна закрила. Член 9, параграф 2 предвижда, че всеки кандидат е задължен да съблюдава цялата необходима информация за установяване на законността на молбата, включително възрастта. В случай че кандидатът откаже да премине медицинския преглед, не се яви или се окаже, че е непълнолетен, кандидатът ще бъде уведомен, че тези обстоятелства ще окажат негативно влияние върху вземането на решение относно молбата за международна закрила. Фактът, че не се е съгласил за премине медицинския преглед, няма да възпрепятства министъра да вземе решение относно молбата за международна закрила. Това решение обаче няма да се основава изключително на този отказ от негова страна.</p>
Малта	<p>Правна бележка 243 от 2008 г. и Правна бележка 320 от 2005 г., член 14.</p>
Нидерландия	<p>Правни разпоредби относно определянето на възрастта се съдържат в Насоките за прилагане на Закона за чужденците. Определянето на възрастта е възможно от 1999 г.</p>
Норвегия	<p>Проверката на възрастта е включена в Закона за имиграцията на Норвегия от 2007 г. Раздел 88 относно проверката на възрастта гласи „когато в случай, свързан с убежище или в случай, свързан с разрешително за пребиваване на член на семейството не е възможно с разумна сигурност да се установи дали чуждестранният гражданин е над или под 18-годишна възраст, от чуждестранния гражданин може да бъде поискано да позволи да бъде прегледан/а; той или тя ще бъде уведомен/а, че това може да бъде важно за оценката на случая. Кралят може чрез закони да въведе допълнителни разпоредби относно прилагането на проверките на възрастта“</p> <p>Дирекцията за имиграция е разработила насоки относно начина, по който да се практикува определянето на възрастта (RS2010-183). За съжаление насоките съществуват само на норвежки език. Насоките са достъпни на страницата на дирекцията http://www.udiregister.no/default.aspx?path=/48700B37-72D8-4D29-9D73-5F81E79DC450</p>
Полша	<p>Член 30 от закона от 23 юни 2003 г. относно предоставянето на закрила на чужденци на територията на Полша гласи, че:</p> <p>„1) Чужденец, който твърди, че е непълнолетно лице, в случай на съмнения относно неговата/нейната възраст, може да се наложи да премине медицински прегледи с негово/нейно съгласие или със съгласието на неговия/нейния законен представител за целите на установяване на неговата/нейната реална възраст.</p> <p>2) Резултатите от медицинския преглед следва да съдържат информацията относно възрастта на чужденеца, както и информация относно допустимата грешка.</p> <p>3) Чужденец, който твърди, че е непълнолетно лице, се третира като възрастен, ако той/тя или неговия/нейният представител откажат да преминат медицинските прегледи, посочени в параграф 1.</p> <p>4) Извършването на медицинския преглед се гарантира от ръководителя на Службата за чужденците, а в случай че съмненията относно възрастта на чужденеца възникнат по време на подаване на молбата — от орган, приел молбата (който е граничният служител).“</p>

Португалия	<p>Член 28, параграф 3 от Закон за убежището № 27/2008, приет на 30.6.2008 г.; Закон за защита на личните данни № 67/98, приет на 26.10.1998 г.; и Закон за установяване на правния режим за съдебна медицина № 25/2004, приет на 19.08.2004 г.</p>
Румъния	<p>Закон № 122/2006 относно убежището в Румъния (публикуван в Държавен вестник № 428 от 18.5.2006 г., влязъл в сила на 16 август 2006 г.) предвижда следното: член 16 „Гаранции, свързани с непридружените непълнолетни лица, кандидати за убежище“:</p> <p>„1) Молбата за убежище на непридруженото непълнолетно лице се разглежда с приоритет.</p> <p>(2) Румънската имиграционна служба взема мерки, за да назначи правен представител възможно най-бързо, който да подпомага непридруженото непълнолетно лице, кандидат за убежище, по време на изпълнението на процедурата по предоставяне на убежище.</p> <p>3) Не е необходимо да се назначава законен представител за непридруженото непълнолетно лице, кандидат за убежище, ако той /тя навърши 15 години, тъй като тя/той е поддал(а) молбата.</p> <p>4) Румънската имиграционна служба уведомява законния представител и непридруженото непълнолетно лице, кандидат за убежище, на език, който тя/той разбира, относно възможността за извършване на медицинска експертиза с цел установяване на възрастта. Тази информация следва да включва също обяснения относно методите на медицинския преглед, възможни последиствия от резултата и ефектите от евентуалния отказ лицецо да се подложи на прегледа.</p> <p>Член 41 „Определяне на възрастта на непълнолетния чужденец, кандидат за убежище“:</p> <p>„1) В случай че кандидатът за убежище декларира, че е непълнолетно лице и няма сериозни съмнения относно неговата/нейната възраст, тя/той ще се счита за непълнолетно лице.</p> <p>2) В случай че непридруженото непълнолетно лице не може да докаже своята възраст и има сериозни съмнения относно неговото/нейното непълнолетие, Румънската имиграционна служба изисква медицинско-правна експертиза, за да оцени възрастта на кандидата за убежище, като е получила предварително писмено съгласие от непълнолетното лице и нейния/неговия законен представител.</p> <p>3) В случай че кандидатът за убежище и/или законният представител отказат да извършат медицинско-правната експертиза за оценяване на възрастта и не са предоставени убедителни доказателства относно неговата/нейната възраст, тя/той се счита за възрастен.</p> <p>4) В случая, предвиден в параграф 3, се счита, че съответното лице е достигнало 18-годишна възраст на датата на подаване на молбата за предоставяне на убежище.</p> <p>5) Разпоредбите по параграф 3 не важат в случай, че има сериозни основания, установени след психологически преглед от Румънската имиграционна служба, за отказ от извършване на медицинско-правна експертиза с цел установяване на възрастта.“</p>
Словашка република	<p>Закон за убежището 480/2002 Col. изменение, гласи в раздел 23:</p> <p>„Ако министерството има съмнения относно възрастта на кандидата, кандидатът е задължен да премине медицински преглед; в случай на чужденец в раздел 16, параграф 2* е необходимо да се получи съгласието на неговия/нейния законен представител или настойник.</p> <p>Ако от медицинския преглед се установи, че кандидатът е пълнолетно лице, министерството процедира с него/нея като с пълнолетно лице и без забавяне уведомява неговия/нейния представител или настойник и компетентния съд относно резултата от медицинския преглед.</p> <p>Ако чужденецът откаже да премине медицински преглед или ако законният представител или настойникът не се съгласи с извършването на такъв преглед, в съответствие с настоящия закон чужденецът се счита за пълнолетен за целите на процедурата.</p> <p>Ако чрез медицински преглед не може да се установи дали той/тя е непълнолетно или пълнолетно лице, в съответствие с настоящия закон той/тя се счита за непълнолетен за целите на процедурата, а законният представител и настойникът уведомяват кандидата без забавяне.</p> <p>В рамките на инструкцията в съответствие с раздел 4, параграф 2, министерството уведомява кандидата относно възможността за извършване на медицински преглед с цел определяне на възрастта му/й, начина, по който ще се извърши и последиствията от прегледа върху оценката на молбата за предоставяне на убежище, както и последиствията от отказа от подлагане на преглед.</p> <p>Раздел 4, параграф 2: преди попълване на въпросника, но най-късно 15 дни след започване на процедурата, упълномощеният служител на министерството уведомява кандидата относно неговите/нейните права и задължения по време на процедурата по предоставяне на убежище, за възможните последиствия от неизпълнение или нарушаване на неговите/нейните права и задължения съгласно този закон, за възможността да бъде представяван/по време на процедурата съгласно този закон и за достъпа до правна помощ. Министерството предоставя на кандидата също и информация относно неправителствените организации, съредоточени върху грижата за кандидати и лица, на които е предоставено убежище; ако е възможно, инструкциите информацията се предоставят в писмена форма и на езика, който се предпочита, че кандидатът разбира.</p> <p>Раздел 16, параграф 2, точка 2: правните действия от името на чужденец, който не е достигнал пълнолетие (18 години) се извършват от неговия/нейния законен представител. Ако този чужденец пребивава на територията на Словашката република без законен представител, съдът му/й назначава такъв.“</p>
Словения	<p>Закон за международна закрила (Off. G. RS, № 11/11 — консолидирана версия, 98/11 — од. US in 83/12, наричан по-нататък „закон“):</p> <p>„Член 44, буква а) въвежда процедурите за определяне на възрастта на кандидата, които твърдят, че са непридружени непълнолетни лица при подаване на своите молби. Процедурата по определяне на възрастта съгласно закона е определена като медицински преглед изключително в случаите, когато има съмнения относно реалната възраст на кандидата. Непридруженото непълнолетно лице се уведомява относно възможността да бъде разпоредено извършването на тест за определяне на възрастта му/й още преди проверката на неговата/нейната молба. Уведомлението включва също информацията относно хода на прегледа и възможните последиствия от резултатите, както и последиствията, ако прегледът бъде отказан. Междоудът и стандартите, при които се извършва определяне на възрастта са въпрос за експерта и неговата етика, а законът предвижда единствено, че прегледът ще се извърши от медицински експерт.</p> <p>Прегледът за установяване на възрастта на предполагаемо непридружено непълнолетно лице може да се извърши само със съгласието на непридруженото непълнолетно лице и неговия законен представител. Ако медицинският преглед бъде отказан без добре обосновани причини, непридруженото непълнолетно лице ще бъде третирано като възрастен в последващите процедури.</p> <p>Главен медицински с а основателните причини за отказ от прегледа. Молбата, подадена за отказ от прегледа, е непридружено непълнолетно лице ще бъде третирано като възрастен в последващите процедури.</p> <p>Това, че той/тя е отказала да премине медицинския преглед. Ако след прегледа все още има съмнения относно това дали лицето е непълнолетно, или възрастен, то се счита за непълнолетно.“</p> <p>След прегледа експертът издава писмено професионално становище, а кандидатът, както неговият законен представител, се запознават с неговото съдържание. Не се разрешава самостоятелно обжалване на експертното становище, но все пак това е възможно в рамките на процедурата за междунационална закрила.</p>

Испания	<p>Испански закон 2/2009, 11 декември 2009 г. за изменение на Устройствен закон 4/2000, 11 януари 2000 г. относно правата и задълженията на чужденци в Испания и относно социалната интеграция; Кралски указ 557/2011 г. за одобрение на регламента за разработване на Устройствен закон 4/2000 относно правата и задълженията на чужденците в Испания и относно социалната интеграция след реформата, внесена с Устройствен закон 2/2009; Закон на Испания относно съдебната закрила на непълнолетни лица 1/1996, 15 януари 1996 г. за частично изменение на Правилата за гражданско производство; Съдебна заповед на Audiencia Provincial de Madrid (раздел 22) от 2/2/2012 относно критериите за определяне на възрастта; заповедта е предвидено, че Регионална правителствена комисия на Мадрид за покровителство над непълнолетни лица счита за единствено доказателство медицинската оценка на възрастта; въпреки това подобно определяне не гарантира точни заключения. Следователно са необходими повече доказателства за достигане на заключения относно възрастта на непълнолетното лице.</p> <p>Съгласно глава 8, параграф 10, буква в) от Наредбата за чужденците на Швеция (2006:97): „дете, търсещо убежище, във връзка с молбата за предоставяне на убежище се уведомява относно възможността да премине медицински преглед за установяване на възрастта му/я.“ Съдебната практика на Швеция включва: MIG 2007:12. Тежестта на доказване пада върху кандидата, който трябва да направи своята самоличност достоверна (случай, свързан с убежище) или да я докаже (други основания за разрешително за пребиваване), т.е. съществува правилото съмнението да се търкува в полза на лицата в нужда от закрила, ако историята на кандидата е достоверна, правдоподобна, последователна и не противоречи на известните факти.</p> <p>http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrmmet/Detailj_Ram.jsp?detailjTyp=detailj&id=UM540-06 %20Migrations %Foverdomstolen&tmpWebLasare=Microsoft UM 6147-11: Непридружено дете, което търсещо убежище, има тежестта да докаже, че е на възрастта, която търсещо убежище.</p> <p>MIG 2011:11: Самоличността на лицето се състои от неговото име, дата на раждане и гражданство.</p> <p>http://www.rattsinfosok.dom.se/lagrmmet/Detailj_Ram.jsp?detailjTyp=detailj&id=UM8325-10 %20Migrations %Foverdomstolen&tmpWebLasare=Microsoft</p>
Швеция	<p>Федералната конституция засяга ситуацията на определянето на възрастта в член 11: Закрила и развитие на детето; член 13: Зачитане на личния и семейния живот; член 41: Отговорност на Конфедерацията и кантоните за закрилата на детето и семейството; и член 62: Обучение и развитие на всяко дете. Във федералния закон за убежището (LAsi-26.06.1998) 17 LAsi: Непълнолетни лица и закрила по време на процедурата и закрила по време на процедурата и Наредба 1 (OAI) 7 OAI: Представителство на непълнолетни лица, закрила и развитие на детето. Съдебна практика на Федералния административен съд може да бъде намерена на: http://www.Bvger.ch/recht/00551/index.html?lang=fr</p> <p>ATAF C-3885/2007: Конкретно интегриране на Конвенцията за правата на детето в швейцарското право.</p> <p>ATAF C-723/2007: Конкретно интегриране на чл.8 от ЕКПЧ в швейцарското право.</p> <p>ATAF E-6811/2006: Необходимост от закрила и развитие на детето.</p> <p>ATAF D-4243/2009: Висш интерес на детето.</p> <p>JICRA 1992/2: Представителство на непълнолетно лице в процедурата по предоставяне на убежище.</p> <p>JICRA 2003/1, 2006/14: Роля на надеждното лице.</p> <p>JICRA 2004/30, 2005/16: Принцип на съвкупността от сериозни доказателства.</p> <p>JICRA 2007/19: Ограничения за рентгеновата диагностика на костите.</p> <p>JICRA 1996/3, 1996/5, 1997/25: Капацитет на промишленост/интервю.</p>
Обединено кралство	<p>ТПолитиката на Обединеното кралство е да приема определяне на възрастта, „Съответствашо на насоките от Merton“. Значителна част от съдебната практика на Обединеното кралство в областта на определянето на възрастта се дължи на В в London Borough of Merton [2003] EWHC 1689 (Админ.), където са предоставени общи насоки към местните органи относно начина, по който те са задължени да извършват определяне на възрастта, http://www.baillii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2003/1689.html</p> <p>FZ v London Borough of Croydon [2011] EWCA Civ 59: разработени са правила относно безпристрастността и рационалността при определяне на възрастта — http://www.baillii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2011/59.html</p> <p>R (T) v Enfield [2004] EWHC 2297 (Админ.): подчертано е значението на това да се взема под внимание определянето на възрастта — http://www.baillii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2004/2297.html</p> <p>A & Wk v SSHD & Kent County Council [2009] EWHC 939 (Админ.) относно разкриването на възрастта на Държавната служба и отдаване на текст на педиатрични доклади http://www.unhcr.org/refworld/country,,GBR,_HC,_QB,,IRQ,,4a251daf2,0.html</p> <p>R (A) & R (M) [2009] UKSC 8 са постановили, че съдилищата трябва да направят окончателната констатация относно възрастта http://www.baillii.org/uk/cases/UKSC/2009/8.html</p> <p>R v London Borough of Croydon [2011] EWHC 1473: взети са под внимание педиатрични доклади [2008] EWCA Civ 1445: предоставени са насоки, при които определянето на възрастта не е разкрито от жалбоподателя — http://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/JUKSC_2009_0106_Judgment.pdf</p> <p>A & M (R, относно прилагането на) v London Borough of Croydon & London Borough of Lambeth [2008] EWCA Civ 1445: предоставени са насоки, при които определянето на възрастта не е разкрито от жалбоподателя — http://www.baillii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/12.html</p> <p>AA (Afghanistan) v SSHD [2007] EWHC Civ 12 относно случаите, в които съдията в областта на имиграцията прави констатация, че кандидатът е бил дете на датата, на която е излязло решението за него, но до датата на обжалването е станал възрастен — http://www.baillii.org/ew/cases/EWCA/Civ/2007/12.html</p> <p>R (PM) v Hertfordshire County Council [2010] EWHC 2056 (Админ.) установено е, че местният орган не е обвързан с констатацията на факт от страна на Първоинстанционния трибунал по отношение на възрастта на жалбоподателя — http://www.baillii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2010/2056.html</p>

Приложение 5 — Преглед на различните процедурни и гаранционни елементи, използвани понастоящем по време на процесите по определяне на възрастта

Държава	Информационно съгласие, получено преди определянето	На кандидата са обяснени причините за определянето	Кандидатът е уведомен за последствата за здравето от използваната процедура	Кандидатът е уведомен за последствата и възможните резултати от определянето	Опитани са други подходи преди да се прибегне до тест за определяне на възрастта	Допустимо съмнение, приложено в полза на кандидата	Възможност за кандидат да откаже да премине определяне на възрастта	Отказът от преминаване на определяне на възрастта по медицински методи не води до автоматично определяне като възрастен	Кандидатът е подпомогнат от независимо лице по време на процеса	Кандидатът е уведомен за резултатите на език, който разбира	Уведомен относно правото за обжалване/ възможности за оспорване	До получаване на резултата на лицето се третира като дете
Австрия	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Белгия	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
България	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Хърватия	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓
Кипър	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Чешка република	✓	✓		✓			✓		✓	✓	✓	✓
Дания	✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓
Естония	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Финландия	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Франция	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Германия	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	*	✓
Гърция	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Унгария	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ирландия	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Италия	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Латвия	-	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Литва	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Люксембург	-	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Малта	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Държава	Информационно съгласие, получено преди определянето	На кандидата са обяснени причините за определянето	Кандидатът е уведомен за последствията за здравето от използването на процедурата	Кандидатът е уведомен за последствията и възможните резултати от определянето	Опитани са други подходи преди да се приберат до теста за определяне на възрастта	Допустимо съмнение, приложено в полза на кандидата	Възможност за кандидат да откаже да премине определяне на възрастта	Отказът от преминаване на определяне на възрастта по медицински методи не води до автоматично определяне като възрастен	Кандидатът е подпомогнат от независимо лице по време на процеса	Кандидатът е уведомен за резултатите на език, който разбира	Уведомен относно правото за обжалване/ възможности за оспорване	До получаване на резултата лицето се третира като дете
Нидерландия	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓ ⁽⁹⁵⁾	✓	✓	✓	✓
Норвегия	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Полша	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Португалия	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Румъния	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Словакия	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Словения	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Испания	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Швеция	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Швейцария	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Обединено кралство	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

⁽⁹⁵⁾ Молбата не е отхвърлена автоматично, но ако бъде отказано определяне на възрастта, това ще доведе до заключение за пълнолетие. Тогава искането за предоставяне на убежище ще бъде оценено, считайки лицето за пълнолетно.

Приложение 6 — Преглед на методите за определяне на възрастта, използвани в отделните държави

Немедицински методи

Държава	Подадени документи	Интервю за определяне на възрастта	Оценка на социалните служби	Приблизителни стойности въз основа на външен вид	Други
Австралия	√	√		√	
Австрия	√	√			
Белгия	√				
България			√		
Канада	√				√ ⁽⁹⁶⁾
Държава	√	√			
Хърватия	√	√			
Кипър	√				
Чешка република	√				
Дания	√	√	√	√	
Естония	√	√		√	
Финландия	√	√			
Франция	√	√		√	
Германия	√	√	√		√ ⁽⁹⁷⁾
Гърция	√	√		√	
Унгария	√	√	√	√	
Ирландия	√	√			
Италия					
Латвия	√	√			
Литва					
Люксембург	√	√			
Малта	√	√		√	
Нидерландия	√		√	√	
Нова Зеландия	√	√		√	
Норвегия	√	√			
Полша					
Португалия				√	
Румъния	√				
Словакия	√				√ ⁽⁹⁸⁾
Словения	√	√			
Испания	√	√	√	√	
Швейцария	√	√			
Обединено кралство	√	√	√	√	√ ⁽⁹⁹⁾
Съединени американски щати	√	√			√ ⁽¹⁰⁰⁾

⁽⁹⁶⁾ Няма конкретна политика, която следва стандартна практика на изпитване.

⁽⁹⁷⁾ Третиран като дете до доказване на противното.

⁽⁹⁸⁾ Третиран като дете до доказване на противното.

⁽⁹⁹⁾ Обединеното кралство не използва социалните служби за определяне на възрастта, когато има съмнения относно твърдението на кандидат за убежище, че е дете и има малко или никакви доказателства в подкрепа на заявената от него възраст, а външният му вид/поведението му силно предполага, че той е на значително повече от 18 години. При такива обстоятелства Държавната служба третира кандидата като възрастен. Трябва да се обърне специално внимание от двама независими подходящи служители на определянето на това дали кандидатът попада в тази категория, защото той би бил включен в процедури за възрастни. Кандидатът се уведомява за това, както и че може да се обърне към социалните служби за определена на възрастта. Ако Държавната служба получи подходящи нови доказателства, решението за третиране на кандидата като възрастен следва да се преразгледа.

⁽¹⁰⁰⁾ Обикновено не провежда научна оценка за установяване на възрастта на кандидата.

Медицински методи

Държава	Рентген на карпалната област (длан/китка)	Рентген на ключицата	Рентген на зъбите	Дентално наблюдение	Психологически интервюта/тестове	Оценка на физическото развитие от педиатър	Наблюдение на сексуалното съзряване	Други
Австралия								
Австрия	✓	✓	✓	✓			✓	
Белгия			✓	✓	✓			
България	✓				✓		✓	
Канада								
Хърватия								✓ ⁽¹⁰¹⁾
Кипър								
Чешка република	✓							
Дания	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
Естония	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
Финландия	✓		✓	✓				
Франция	✓	✓	✓		✓			
Германия	✓	✓	✓	✓			✓	
Гърция	✓		✓		✓	✓	✓	
Унгария	✓		✓	✓			✓	
Държава								
Ирландия	✓	✓	✓	✓				
Италия	✓	✓	✓	✓		✓		
Латвия	✓	✓				✓		✓ ⁽¹⁰²⁾
Литва	✓	✓						
Люксембург	✓							
Малта	✓	✓						
Нидерландия	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
Нова Зеландия	✓		✓	✓				
Норвегия	✓	✓	✓	✓				✓ ⁽¹³⁰⁾
Полша	✓	✓	✓	✓				
Португалия	✓	✓	✓	✓			✓	
Румъния	✓	✓				✓		
Словакия								
Словения	✓							
Испания	✓		✓					
Швеция	✓							
Швейцария								
Обединено кралство								✓ ⁽¹⁰⁴⁾
Съединени американски щати								

⁽¹⁰¹⁾ Използвани са медицински методи в два (2) случая.

⁽¹⁰²⁾ Рентген на гръбначния стълб и дясното рамо.

⁽¹⁰³⁾ ДНК тест по искане на кандидата.

⁽¹⁰⁴⁾ Обикновено не провежда научна оценка за установяване на възрастта на кандидата.

КАК ДА СЕ СДОБИЕМ С ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЕС?

Безплатни публикации:

- един екземпляр:
чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- повече от един екземпляр или постери/карти:
от представителствата на Европейския съюз (http://ec.europa.eu/represent_bg.htm),
от делегациите в страни извън Европейския съюз
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_bg.htm),
като се свържете с услугата Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_bg.htm)
или като се обадите на
00 800 6 7 8 9 10 11 (безплатен номер в ЕС) (*).

(*) информацията, както и повечето обаждания са безплатни (възможно е обажданията от мрежата на някои оператори, от обществени телефони или от хотели да бъдат таксувани).

Платени публикации:

- чрез EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Платени абонаменти:

- чрез някой от търговските представители на Службата за публикации на Европейския съюз (http://publications.europa.eu/others/agents/index_bg.htm).

